

168.

На основу члана 31. алинеја 2 и 5, а у вези с чланом 27. тачка 1 Статута Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број: 20/14) и члана 35. став 2. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број: 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14, 145/14 и 83/18), Скупштина Аутономне покрајине Војводине, на седници одржаној 13. фебруара 2019. године, донела је

**ПОКРАЈИНСКУ СКУПШТИНСКУ ОДЛУКУ
О ДОНОШЕЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„СЛАНО КОПОВО“**

Члан 1.

Доноси се Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Славо копово“ (у даљем тексту: Просторни план), који је одштампан уз ову одлуку и чини њен саставни део.

Члан 2.

Просторним планом разрађују се начела просторног уређења, утврђују циљеви просторног развоја, организација, заштита, коришћење и намена простора, као и други елементи значајни за подручје у обухвату Просторног плана.

Члан 3.

Просторни план садржи текстуални и графички део.

Графички део чини:

- реферална карата број 1 – „Посебна намена простора“ - у размери 1:25000;
- реферална карта број 2 – „Инфраструктурни системи“ у размери 1:2500;
- реферална карта број 3 – „Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара“ у размери 1:25000;
- реферална карта број 4 – „Карта спровођења“ у размери 1:25000.

Комплет Просторног плана, који се састоји из текстуалног дела и графичког дела из става 2. овог члана, израђен је у шест (6) истоветних примерака које својим потписом оверава овлашћено лице органа који доноси плански документ.

Члан 4.

Саставни део Просторног плана чини Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Славо копово“ на животну средину (у даљем тексту: Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину).

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину из става 1. овог члана састоји се из текстуалног дела и графичког прилога.

Графички прилог из става 2. овог члана израђен је у шест (6) истоветних примерака које својим потписом оверава овлашћено лице органа који доноси плански документ.

Члан 5.

Комплет Просторног плана из члана 3. став 3. ове одлуке, у коме графички део садржи карте набројане у ставу 2. истог члана и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину из члана 4 ове одлуке, чувају се трајно у Скупштини Аутономне покрајине Војводине (један примерак), Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине (два примерка), Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (један примерак), општини Нови Бечеј (један примерак), и ЈП „Завод за урбанизам Војводине“, Нови Сад (један примерак).

Документациона основа на којој се заснива Просторни план чува се у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине.

Члан 6.

Током важења, Просторни план доступан је на увид јавности у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине.

Члан 7.

Просторни планови јединица локалне самоуправе, урбанистички планови и документи за спровођење просторног плана – урбанистички пројекти, израдиће се или ће се ускладити са одредбама ове одлуке, на начин утврђен Просторним планом.

Планови и програми развоја који се доносе по посебним прописима, као и други прописи и општи акти, ускладиће се са одредбама ове одлуке у року од годину дана од дана њеног ступања на снагу.

Просторни планови јединица локалне самоуправе, урбанистички планови и пројекти, као и планови и програми развоја, донети до дана ступања на снагу ове одлуке, примењују се у деловима који нису у супротности с овом одлуком.

Члан 8.

Текстуални део Просторног плана објављује се у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине”.

Просторни план се у целости објављује и у електронском облику и доступан је на интернет страницама Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине и Скупштине Аутономне покрајине Војводине, као органа надлежног за доношење планског документа.

Члан 9.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине”.

СКУПШТИНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

101Број:3-2/2019-01

Нови Сад, 13. фебруар 2019. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ АП ВОЈВОДИНЕ,
Иштван Пастор, с.р.
Pásztor István, s.k.

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„СЛАНО КОПОВО“**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„СЛАНО КОПОВО“**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е – 2500

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ
ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР
Љубица Д. Протић-Еремчић
мр Љубица Протић-Еремчић, дипл.инж.хорт.
Број лиценце 00 0045 03
ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР

ДИРЕКТОР
Предраг Кнежевић, дипл.правник

Нови Сад, 2018. године

СТРУЧНИ ТИМ:

Заштићена природна добра,
заштита предела:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.
мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.

Туризам:

др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер

Пољопривреда:

Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.

Саобраћајна инфраструктура:

Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.

Водопривредна инфраструктура: Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Електроенергетска и
електронска комуникациона
инфраструктура:

Зорица Санадер, дипл.инж.ел.

Термоенергетска
инфраструктура:

Милан Жижић, дипл.инж.маш.

Заштита животне средине:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

Непокретна културна добра:

Оливера Сенковић, дипл.инж.арх.
Лана Исаков, маст-дипл.инж.арх.

Заштита од елементарних
непогода:

Теодора Томин Рутар, дипл.прав.

Одбрана земље:

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.

Правна регулатива:

Теодора Томин Рутар, дипл. правник

Геодетско документациона и
аналитичко информациона
основа:

Далибор Јурица, дипл.инж.геод.
Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Марина Митровић, мастер проф.географ.
Драгана Матовић, оператер
Драгана Митић, админ.технички секретар
Дејан Илић, ел.техн.
Ђорђе Кљајић, геод.техн.

Консултације и сарадња:

Шумарство:

Здравко Ристивојевић, дипл.инж.шумар.

**Покрајински секретаријат за
урбанизам и заштиту
животне средине:**

Светлана Килибарда, дипл.правник
Софија Шумаруна, дипл.инж.арх.
др Сања Симеунчевић Радуловић
Јелена Вујасиновић Гркинић, дипл.инж.арх.-мастер

	 5000146168775	ИЗВОД О РЕГИСТРАЦИЈИ ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА		 Република Српска Агенција за привредно регистро
---	--	---	--	---

ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК

Матични / Регистарски број	08068313
----------------------------	----------

СТАТУС

Статус привредног субјекта	Активан
----------------------------	---------

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма	Јавно предузеће
--------------	-----------------

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име	JAVNO PREDUZEĆE ZA PROSTORNO I URBANISTIČKO PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD
--------------	--

Скраћено пословно име	JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD
-----------------------	--

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА**Адреса седишта**

Општина	Нови Сад - град
Место	Нови Сад, Нови Сад - град
Улица	Железничка
Број и слово	6/III
Спрат, број стана и слово	/ /

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ**Подаци оснивања**

Датум оснивања	16.02.1959
----------------	------------

Време трајања

Време трајања привредног субјекта	Неограничено
-----------------------------------	--------------

Претежна делатност

Шифра делатности	7111
------------------	------

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)	100482355
------------------------------------	-----------

Подаци од значаја за правни промет
Текући рачуни

160-0000000416883-48
355-0003200229149-07
160-0050370002379-64
355-0003200607844-83
355-0003200607846-77
840-0000000714743-84
355-0003200314850-51
355-0003200222069-04

Подаци о статусу / оснивачком акту

Датум важећег статута

20.10.2017

Датум важећег оснивачког акта

18.09.2018

Законски (статутарни) заступници**Физичка лица**

1.	Име	Предраг	Презиме	Кнежевић
	ЈМБГ	1611976820129		
	Функција	Директор		
	Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом		

Надзорни одбор**Председник надзорног одбора**

Име	Младен	Презиме	Тодић
ЈМБГ	2401981300078		

Чланови надзорног одбора

1.	Име	Никола	Презиме	Крнета
	ЈМБГ	0201983800047		
2.	Име	Милан	Презиме	Жижић
	ЈМБГ	0311967800118		

Чланови / Сувласници**Подаци о члану**

Назив

ОПШТИНА СЕЧАЊ

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

30.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СЕНТА

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

11.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СРБОБРАН

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

05.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од

0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

08.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ТИТЕЛ

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

04.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА ЧОКА

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив	ОПШТИНА БАЧ	
Подаци о капиталу		
Новчани		
износ	датум	
Уписан: 80.042,71 RSD		
износ	датум	
Уплаћен: 80.042,71 RSD	12.05.2017	
износ(%)		
Сувласништво удела од	0,2000000000	
Подаци о члану		
Назив	ОПШТИНА БЕОЧИН	
Подаци о капиталу		
Новчани		
износ	датум	
Уписан: 80.042,71 RSD		
износ	датум	
Уплаћен: 80.042,71 RSD	26.04.2017	
износ(%)		
Сувласништво удела од	0,2000000000	
Подаци о члану		
Назив	ОПШТИНА БАЧКА ТОПОЛА	
Подаци о капиталу		
Новчани		
износ	датум	
Уписан: 80.042,71 RSD		
износ	датум	
Уплаћен: 80.042,71 RSD	24.05.2017	
износ(%)		
Сувласништво удела од	0,2000000000	

Подаци о члану

Назив

ОПШТИНА БЕЧЕЈ

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

17.05.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000**Подаци о члану**

Назив

ОПШТИНА БАЧКИ ПЕТРОВАЦ

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

02.06.2017

износ(%)
Сувласништво удела од 0,2000000000**Подаци о члану**

Назив

ОПШТИНА ВРБАС

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

29.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА ЖАБАЉ
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	03.05.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА ЖИТИШТЕ
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	26.05.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА ИНЂИЈА
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	12.05.2017

износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА ИРИГ
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	12.04.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА КАЊИЖА
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	26.05.2017
износ(%)	
Сувласништво удела од 0,2000000000	
Подаци о члану	
Назив	ОПШТИНА МАЛИ ИЂОШ
Подаци о капиталу	
Новчани	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD		02.06.2017	
износ(%)			
Сувласништво удела од		0,2000000000	
Подаци о члану			
Назив		ОПШТИНА НОВА ЦРЊА	
Подаци о капиталу			
Новчани			
износ		датум	
Уписан: 80.042,71 RSD			
износ		датум	
Уплаћен: 80.042,71 RSD		16.05.2017	
износ(%)			
Сувласништво удела од		0,2000000000	
Подаци о члану			
Назив		ОПШТИНА НОВИ КНЕЖЕВАЦ	
Подаци о капиталу			
Новчани			
износ		датум	
Уписан: 80.042,71 RSD			
износ		датум	
Уплаћен: 80.042,71 RSD		10.05.2017	
износ(%)			
Сувласништво удела од		0,2000000000	
Подаци о члану			
Назив		ОПШТИНА ПЛАНДИШТЕ	
Подаци о капиталу			
Новчани			
износ		датум	
Уписан: 80.042,71 RSD			

износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	23.05.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА АПАТИН

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	

износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	06.09.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Назив ОПШТИНА АДА

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	

износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	31.08.2017

износ(%)

Сувласништво удела од 0,2000000000

Подаци о члану

Пословно име ГРАД КИКИНДА

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум

Уписан: 80.042,71 RSD		
износ	датум	
Уплаћен: 80.042,71 RSD	21.08.2017	
износ(%)		
Сувласништво удела од 0,2000000000		
Подаци о члану		
Пословно име АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА		
Подаци о капиталу		
Новчани		
износ	датум	
Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD		
износ	датум	
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002	
износ(%)		
Сувласништво удела од 95,0000000000		
Подаци о члану		
Назив ОПШТИНА ОЦАЦИ		
Подаци о капиталу		
Новчани		
износ	датум	
Уписан: 80.042,71 RSD		
износ	датум	
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018	
износ(%)		
Сувласништво удела од 0,2000000000		

Основни капитал друштва

Новчани

износ

датум

Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	
износ	датум
Уписан: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уписан: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018

Забележбе		
1	Тип	-
	Датум	21.09.2005
	Текст	На основу Одлуке Скупштине АП Војводине од 27.06.2002. године овај субјект уписа променио је облик и организује се као Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINA, NOVI SAD.

Регистратор, Миладин Маглов

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Љубица Д. Протић Еремић

дипломирани инжењер пејсажне архитектуре

ЈМБ 0510956805048

одговорни планер

Број лиценце

100 0045 03

У Београду,
02. октобра 2003. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милош Лазовић
Проф. др Милош Лазовић
дипл. грађ. инж.

САДРЖАЈ:

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ	4
1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И ГРАНИЦЕ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	4
1.1. ОБУХВАТ И ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	4
1.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	6
1.2.1. Опис граница Специјалног резервата природе „Слано копово“	6
1.2.2. Границе предеоне целине слатинских и водених станишта строго заштићених врста у окружењу	9
1.2.3. Границе предеоне целине еколошких коридора	10
2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	10
2.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ („Службени гласник РС“, број 88/11)	11
2.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 22/11);	15
2.3. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МУЛТИФУНКЦИОНАЛНОГ ЕКОЛОШКОГ КОРИДОРА ТИСЕ	19
2.4. ОПШТИНСКЕ СТРАТЕГИЈЕ	20
3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	20
3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ	21
3.1.1. Природни услови	21
3.1.2. Природне вредности подручја	24
3.1.2.1. Просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности	24
3.1.2.2. Оцена карактера предела планског подручја	26
3.1.2.3. Природни ресурси	27
3.1.3. Привреда	28
3.1.4. Инфраструктура	28
3.1.5. Непокретна културна добра	31
3.1.6. Стање животне средине	32
3.1.7. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације	33
3.2. SWOT АНАЛИЗА	34
II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	36
1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	36
2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	36
2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ	36
2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ	37
3. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	40
4. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ	42
III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	43
1. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	43
1.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	43
1.2. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	43
1.3. ЛОВНА И РИБОЛОВНА ФАУНА	44
1.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ	44
1.5. КОРИШЋЕЊЕ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ	44
2. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ	45
2.1. РУРАЛНИ РАЗВОЈ И ПОЉОПРИВРЕДА	45
2.2. ТУРИЗАМ	45

2.3. ЛОВ.....	47
3. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА, ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА.....	47
3.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	47
3.2. ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА	48
3.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	50
3.3.1. Електроенергетска инфраструктура.....	50
3.3.2. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура	51
3.3.3. Електронска комуникациона инфраструктура	51
4. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА И ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА	51
4.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	51
4.2. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА.....	53
4.3. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	53
4.3.1. Заштићено подручје	53
4.3.2. Подручје планирано за заштиту.....	55
4.3.3. Предеона целина станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта	55
4.3.4. Предеона целина еколошких коридора	56
4.4. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	58
4.5. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА.....	59
4.6. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ.....	60
5. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	61
IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	62
1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА	62
1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ПРЕДЕОНУ ЦЕЛИНУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА- РЕЗЕРВАТА И ПРЕДЕОНИХ ПОДЦЕЛИНА.....	62
1.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ПРЕДЕОНЕ ЦЕЛИНЕ СТАНИШТА И ЕКОЛОШКИХ КОРИДОРА....	63
1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ПОСЕБНЕ И ДРУГЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ.....	64
1.3.1. Саобраћајна инфраструктура	64
1.3.2. Водна инфраструктура	65
1.3.3. Енергетска инфраструктура	66
1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура.....	66
1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура.....	67
1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије	68
1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура	68
1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила	68
1.4. ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ	69
1.4.1. Мере заштите и уређења предела	69
1.4.2. Мере заштите животне средине и живота и здравља људи.....	70
2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	70
2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ	70
2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ	70
2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ	72
V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА	73
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ	73
2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНИХ И УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА И ДРУГЕ РАЗВОЈНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПЛАНА.....	74
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ.....	75
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ.....	76

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни број	Назив карте	Размера
Реферална карта 1.	Посебна намена простора	1 : 25 000
Реферална карта 2.	Инфраструктурни системи	1 : 25 000
Реферална карта 3.	Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара	1 : 25 000
Реферална карта 4.	Карта спровођења	1 : 25 000

СПИСАК ТАБЕЛА И СЛИКА:**ТАБЕЛЕ**

Табела 1. Однос површине подручја обухваћеног Просторним планом и посебне намене.....	4
Табела 2. Списак површина слатинастих и водених станишта	10
Табела 3. Мрежа категорисаних путева на територији општина обухваћених Просторним планом за 2011. годину у km	29
Табела 4. Укупно подручје обухваћено Просторним планом, према категоријама коришћења земљишта и билансом површина	61
Табела 5. Намена и биланс површина у подручју обухвата Просторног плана	61
Табела 6. Намена и биланс површина у подручју посебне намене	61

СЛИКЕ

Слика 1. Резерват	10
Слика 2. Станишта заштићених и строго заштићених врста	26
Слика 3. Саобраћајна мрежа, мрежа категорисаних путева, пруга и водотока	29

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

На основу Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ („Службени лист АПВ“, број 36/13), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ (у даљем тексту: Просторни план).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине. Припрему, координацију и праћење израде Просторног плана вршила је Републичка агенција за просторно планирање, Организациона јединица за територију Аутономне Покрајине Војводине у Новом Саду до децембра 2014. године, односно до ступања на снагу Закона о измени и допуни Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 132/14), када је престала са радом, а ове послове је преузео Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине. Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад.

Концепт Просторног плана, као прва фаза у изради Просторног плана, упућен је Комисији за стручну контролу планских докумената. Извештајем о извршеној стручној контроли Концепта Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“, број: 130-06-16/2014-01, од 12.02.2014. године, дато је позитивно мишљење на наведени елаборат. Након тога, приступило се изради Нацрта Просторног плана.

За подручје обухваћено Просторним планом донета је Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 36/13). У складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део овог Просторног плана.

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно, регулишу ову област. Основни прописи који регулишу област просторног и урбанистичког планирања су:

- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);
- Закон о проглашењу Закона о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Службени лист СРЈ- Међународни уговори“, број 11/01, „Службени лист СЦГ- Међународни уговори“, број 16/05- др. пропис);
- Закон о ратификацији Картагена протокола о биолошкој заштити уз Конвенцију о биолошкој разноврсности, са анексима („Службени лист СЦГ - Међународни уговори“, број 16/05).
- Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 102/07);
- Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службеном гласнику РС - Међународни уговори“, број 4/11);

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, број 135/04 и 25/15);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15 и 80/17);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др.закон, 67/93-др.закон, 48/94-др.закон, 54/96, 101/05-др.закон, престао да важи осим одредаба чл. 81 до 96.);
- Закон о јавним путевима („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13);
- Закон о железници („Службени гласник РС“, број 45/13 и 91/15 и 113/17);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 14/06);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, („Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 104/09-др.закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка 6) и став 2. у делу који се односи на тачку 6) и члан 14. став 2.);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 99/11-др. закон, 93/12 и 84/15);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11- др. закон, 52/11- др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др.закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др.закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, бр. 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, бр. 128/14);
- Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 92/11 и 93/12);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, број 111/09 и 20/15);
- Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 8/05 и 41/09);
- Правилник о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС“, број 50/11);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11);
- Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о заштити специјалног резервата природе „Слано копово“ („Службени гласник РС“, број 74/01);
- Уредба о одлагању отпада на депоније („Службени гласник РС“, број 92/10);
- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08);

- као и други закони и прописи који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

У Просторни план су уграђене и смернице и стратешка опредељења из следећих докумената Владе Републике Србије и Владе АП Војводине:

- Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС“, број 57/08);
- Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 12/10);
- Стратегија водоснабдевања и заштита вода у АП Војводини („Службени лист АПВ“, број 1/10);
- Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године („Службени гласник РС“, број 4/08);
- Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 3/15);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/16);
- Стратегија развоја туризма Војводине-Маркетинг стратегија туризма Војводине („Службени лист АПВ“, број 6/10);
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Стратегија развоја електронских комуникација у Републици Србији од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 68/10);
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС“, број 59/06);
- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године („Службени гласник РС“, број 85/14);
- Стратегија управљања отпадом за период 2010- 2019 („Службени гласник РС“, број 29/10);
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12);
- Стратегија заштите од пожара за период 2012-2017. године („Службени гласник РС“, број 21/12);
- Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 86/11);
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11);
- Програм развоја АП Војводине 2014-2020 („Службени лист АПВ“, број 134/14).

Упоредо са изработом Нацрта Просторног плана припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од пристиглих услова и мишљења надлежних органа и организација, студија, стратешких докумената локалних самоуправа и стручних експертиза.

Просторни план је урађен у Географском информационом систему (у даљем тексту: ГИС-окружењу), што омогућава једноставнију размену података за обухваћено подручје и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

У припреми и изради Просторног плана успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, локалним самоуправама, као и предузећима које имају надлежност на планском подручју, у оквиру које су добијени услови за израду Просторног плана.

За изналажење оптималних планских решења коришћена је релевантна информациона, студијска и техничка документација, као и актуелна планска, урбанистичка и друга документација за ово подручје.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

Просторни план подручја посебне намене се доноси за подручје које због природних вредности захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи.

Простор фосилног меандра реке Тисе стављен је под заштиту као специјални резерват природе „Слано копово“, на основу Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Слано копово“ („Службени гласник РС“, број 74/01) и сврстан је у I категорију као природно добро од изузетног значаја (у даљем тексту: Резерват). Саставни део наведене Уредбе чини опис граница Резервата.

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И ГРАНИЦЕ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ОБУХВАТ И ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Одлуком о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ утврђена је прелиминарна граница обухвата, која се налази на површини катастарске општине Нови Бечеј, општине Нови Бечеј, на чијем подручју се простира Резерват.

Након сагледавања шире зоне утицаја на Резерват, потребу његове заштите и имајући у виду еколошке карактеристике подручја у обухвату Плана, предложена је значајно ужа граница обухвата, иницирана од стране Покрајинског завода за заштиту природе, која је разматрана и дефинисана у Концепту Просторног плана.

Граница Просторног плана обухвата: хидролошку целину заштићеног подручја, просторе на којима је могуће извршити проширење Резервата и просторе који су еколошки непосредно повезани са Резерватом; граница обухвата Плана прати канале (канал ДТД и Кикиндски канал) и укључује значајна слатинска и водена станишта у окружењу. У складу са потребама будућег проширења граница Резервата, у Просторни план су укључени к.п. бр. 4001-4034, део атарских путева и делови к.п. канала бр. 8120 и 8121, КО. Кумане, Општина Нови Бечеј. Обзиром да се међу темељним вредностима Резервата истичу слано језеро и велика миграторна јата ждралова, од великог значаја је динамика воде у језеру, која директно зависи од хидролошких прилика обухваћеног простора.

Унутар подручја обухвата Просторног плана дефинисана је посебна намена. Однос површине подручја обухваћеног Просторним планом и посебне намене по катастарским општинама приказан је у Табели бр. 1.

Табела 1. Однос површине подручја обухваћеног Просторним планом и посебне намене

Јединица локалне самоуправе (ј.л.с.)	Катастарска општина	Површина катастарске општине (ha)	Површина посебне намене у катастарској општини (ha)	Учешће површина посебне намене у ј.л.с. (%)
Општина Нови Бечеј	Нови Бечеј	10232	3030	
	Кумане	647	391	
Укупно		10879	3421	31,45

Подручје обухвата Просторног плана (10879 ha), у административном смислу, простира се на делу К.О. Нови Бечеј и К.О. Кумане, општине Нови Бечеј. Подручје Резервата заузима површину од 976,4489 ha и припада групи речних или флувијалних језера.

Водено окно Сланог копова се простире правцем југоисток-северозапад и елипсоидног је облика. По дужој оси, при средњем нивоу воде, дугачко је 3 km.

Опис границе Просторног плана

Почетна тачка описа границе Просторног плана посебне намене се налази на тромеђи канала, парцела 23531/2 (КО Нови Бечеј), парцеле 11381/3 (КО Нови Бечеј) и границе катастарских општина Нови Бечеј и Ново Милошево.

Од тромеђе граница у правцу истока прати границу катастарских општина Нови Бечеј и Ново Милошево до тромеђе канала, парцела 23559 (КО Нови Бечеј), парцеле 12414 (КО Нови Бечеј) и границе катастарских општина Нови Бечеј и Ново Милошево.

Од тромеђе граница прелази у катастарску општину Нови Бечеј и у правцу истока прати северну међу канала, парцела 23559 до четворомеђе канала, пољског пута, парцела 24027, парцеле 12696 и границе катастарских општина Нови Бечеј и Ново Милошево.

Од четворомеђе граница наставља у правцу југоистока и прати границу катастарских општина Нови Бечеј и Ново Милошево до тромеђе Кикиндског канала, парцела 23516, парцеле 13072 и границе катастарских општина Нови Бечеј и Ново Милошево.

Од тромеђе граница у правцу југа прати источну границу Кикиндског канала до тромеђе канала, парцела 23516, парцеле 13153 и границе катастарских општина Нови Бечеј и Кумане. Од тромеђе граница у правцу југа прелази у катастарску општину Кумане и прати источну Кикиндског канала, парцела 8121 и источну међу канала Нови Бечеј – Банатска Паланка, парцела 8120 дужином од око 155 m прати источну ножицу насипа на каналу Нови Бечеј – Банатска Паланка, мења правац ка западу, пресеца канал и његовом јужном међом долази до тромеђе канала Нови Бечеј – Банатска Паланка, парцела 8120, пољског пута, парцела 8236 и границе катастарских општина Нови Бечеј и Кумане.

Од тромеђе граница прелази у катастарску општину Нови Бечеј и наставља у правцу запада пратећи јужну међу канала Нови Бечеј – Банатска Паланка, парцела 23515 до тачке на међи канала и парцеле 21186 на одстојању од око 80 m источно од четворомеђе канала Нови Бечеј – Банатска Паланка, канала, парцела 23656, пољског пута, парцела 24496 и парцеле 21186, мења правац ка северу и пресецајући канал Нови Бечеј – Банатска Паланка и државни пут IIа реда бр.117, парцела 23793 долази до тромеђе државног пута, парцела 23793, канала, парцела 23598 и парцеле 14689.

Од тромеђе граница наставља у правцу запада и прати северну међу државног пута до тромеђе државног пута, парцела 23793 и парцела 14743 и 14744.

Од тромеђе граница наставља у правцу севера и прати западну међу парцела 14743, 14857, 14914, 14974 и 24205 до тромеђе пољског пута, парцела 24205 и парцела 14994 и 15071/1.

Од тромеђе граница у правцу северозапада прати западну међу парцела 15071/1, 15070 и 15072, пресеца пут, парцела 24197 и даље ка северозападу прати западну међу парцела 15218/1, 15218/3, 15219 и 15218/2 и долази до тромеђе пута, парцела 24199/2, парцеле 15218/2 и границе грађевинског подручја насеља Нови Бечеј.

Од тромеђе граница у правцу запада прати источну и северну границу грађевинског подручја насеља Нови Бечеј до тромеђе улице Јаше Игњатовића, парцела 6502, улице Саве Ковачевића, парцела 6508/2 и парцеле 16297, у правцу запада пресеца железничку пругу, парцела 23788, пресеца парцелу 23796/7 и државни пут Iб реда, бр. 15, парцела 23796/1 и долази до тромеђе државног пута и парцела 16330 и 16331.

Од тромеђе граница у правцу североистока прати западну међу државног пута до тромеђе државног пута, парцела 23796/1, пољског пута, парцела 24361 и парцеле 16298, мења правац ка западу и прати јужну међу парцела 16298 и 18179 и пресеца канал, парцела 23620 и западном међом парцеле 18178 долази до тромеђе пољског пута, парцела 24334 и парцела 18176 и 18178.

Од тромеђе граница наставља у правцу севера и прати западну међу парцеле 18178 до тромеђе пољског пута 24261 и парцела 18718 и 18321, а затим у правцу запада прати јужну међу парцела 23944, 23522/2 до тромеђе канала, парцела 23519/1 и парцела 11202 и 23522/2. Од тромеђе граница у правцу севера пресеца канал, парцела 23519/1 и прати његову западну међу и јужном међом парцеле 23519/3 долази до тромеђе пољског пута, парцела 23907, канала парцела 23519/1 и парцеле 23519/3.

Од тромеђе граница наставља у правцу севера, пресеца канал и источном међом пољских путева, парцеле 23951, 23865 и 23838 до тромеђе пољских путева, парцеле 23838 и 23830 и парцеле 23531/2.

Од тромеђе граница у правцу североистока прати западну међу парцеле 23531/2 до почетне тачке описа границе Плана.

Укупна површина Просторног плана посебне износи око 10879 ха.

1.2. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Подручје посебне намене обухвата три предеоне целине: предеона целина Резервата, као заштићено подручје, предеона целина слатинских и водених станишта строго заштићених врста у окружењу и предеона целина еколошких коридора у обухвату Просторног плана (гр. прилог бр. 1 и 3).

1.2.1. Опис граница Специјалног резервата природе „Слано копово“

Почетна тачка границе је у северној тачки природног добра, код раскрснице магистралног пута Нови Бечеј - Кикинда и прилазног пута пољопривредног добра, односно у северној тачки катастарске парцеле 14419, КО Нови Бечеј. Из почетне тачке граница се спушта према југоистоку североисточном ивицом парцеле 14419 у дужини од 370 м, те североисточном ивицом парцеле 14421 у дужини од 500 м. У југоисточној тачки парцеле 14421 граница се ломи под углом од 137° према истоку и у дужини од 900 м прати северну ивицу парцеле 24195 (пољски пут). Затим се граница ломи под углом од 107° према североистоку, прати северозападну ивицу парцеле 14428 у дужини од 140 м, све до њене северне тачке. У тој тачки се граница ломи под углом од 270° и праволинијски спушта се према југоистоку у дужини од 2470 м пратећи североисточне ивице парцела: 14428, 14429, 14430, 14433, 14434, 14435, 24157, 14436 - 14462, те пресеца пут 24194 до северне тачке парцеле 13542. У северној тачки парцеле 13542 се граница ломи под углом од 187° према југоистоку и спушта праволинијском путањом до источне тачке парцеле 13504 обухватајући североисточне ивице парцела 13542 - 13504 респективно. У источној тачки парцеле 13504 се граница ломи под углом од 276° према југозападу и пратећи северну ивицу регионалног пута Нови Бечеј - Башаид у дужини од 2250 м обухвата југоисточне ивице следећих парцела: 13504, 24195, 14463, 14469, 14464, 24227, 14588, 24228, 14589, 24226, 14625, 24216, 14653 до 14667 респективно, све до југозападне тачке парцеле 14667. У југозападној тачки парцеле 14667 се граница ломи под углом од 270° према северозападу и пратећи југозападну ивицу поменуте парцеле иде у дужини од 290 м, пресеца пољски пут (парцела 24219) до јужне ивице парцеле 15471 где се ломи под углом од 95° према југозападу и прати јужну ивицу парцеле 15471 у дужини од 70 м, све до њене југозападне тачке. У тој тачки се граница ломи под углом од 268° према северсеверозападу те се даље креће праволинијски у дужини од 1250 м пратећи југозападне ивице следећих парцела: 15471 - 15483, 15486 - 15490, 15493 - 15499, 15502, 15504, 15506, 15511, 15512, 15516 - 15519, 15521 - 15526, 15529, 15533 - 15541. У северозападној тачки парцеле 15541 граница се ломи под углом од 273° према североистоку и креће се у дужини од 150 м северном ивицом поменуте парцеле. Затим се граница ломи под углом од 98° према северу, пресеца пут (парцела 24246) те се креће западном ивицом парцела: 15559, 15561/1 и 15563 у дужини од 250 м, где обухватајући северозападни угао парцеле 15563, ломи под углом од 267° и креће се према истоку у дужини од 60 м. У тој тачки се граница ломи под правим углом према северу, пресеца пут (парцела 24213) и кривудавом линијом у дужини од 1960 м креће се општим смером према северсеверозападу обухватајући западне ивице следећих парцела: 15565, 15567, 15569, 15570, 15572 - 15576, 15578, 15583, 15584, 15586, 15587, 15589, 15591 - 15593, 15595 - 15597, 15602, 15605, 15606, 15608 - 15611, 15613/1, 15616, 15619 - 15621. Граница наставља даље западним смером у дужини од 1350 м пратећи јужне ивице следећих парцела: 15623/1, 15625, 15632, 15633, 15635, 15637, 15639, 15643, 15645 - 15647, 15649, 15650, 15653 - 15655, 15657, 15661, 15663, 15664, 15665/1, 15666/1, 15668/1, 15669, 15670, 16272, 16275.

Потом се ломи под правим углом према југу у дужини од 70 m и иде обухватајући источну ивицу парцеле 16242, те се поново ломи према западу под углом од 270° и пружа се у дужини од 430 m јужним ивицама следећих парцела: 16242, 16241, 16240, 16238, 16239, 16238 и 16243 респективно. У тој тачки се граница ломи под углом од 252° и иде правцем северсеверозапад у дужини од 150 m, ломи се према јужној тачки парцеле 16262 под углом од 165° и наставља правцем северозапад, у дужини од 190 m пресецајући парцелу 16243. Граница и даље има праволинијски правац, пресеца пут (парцела 24195), и иде југозападном ивицом парцеле 16262 све до њене западне тачке, односно до железничке пруге Београд - Кикинда.

У западној тачки парцеле 16262 се граница ломи под углом од 270° и праволинијски иде дуж железничке пруге Београд - Кикинда, у дужини од 2400 m, обухватајући северозападне ивице следећих парцела: 16262 - 16245, 21192, 14420, 23597, 14419 респективно, све до крајње северне тачке парцеле 14419, што је уједно и почетна тачка описа граница.

Границе подцелина у оквиру посебне намене простора (режими заштите у оквиру заштићеног подручја)

На подручју Резервата, укупне површине од 976,4489 ha успостављени су следећи режими, као предеоне подцелине:

- режим заштите I степена површине 217,1367 ha;
- режим заштите II степена површине 220,0667 ha;
- режим заштите III степена површине 539,2455 ha, који обухвата остали део заштићеног добра.

Граница подручја I степена заштите

Граница подручја I степена заштите обухвата средишњи део „Великог копова“ (I_A) и „Мало копово“ (I_B).

I_A: Ово подручје I степена заштите обухвата саму бару „Слано копово“ са парцелама: 14642, 14645, 14640, 14637, 14633, 14630, 14628 и приобалне тршњаке: 14644, 14647, 14648, 14649.

I_B: Подручје „Малог копова“ које има I степен заштите обухвата следеће парцеле: 14469, 14470, 14467, 14463, 14464.

Граница подручја II степена заштите

Граница подручја II степена заштите обухвата северни део „Великог копова“ са пашњацима и трстиком (II_A), средишњи ливадски део између копова, као и пашњаке јужног дела „Великог копова“ (II_B).

I_A: Подручје обухвата парцеле: 14651, 14652, 14472, 24245, као и западни део пута 24226 у дужини од 720 m.

I_B: Подручје обухвата парцеле: 14516, 14517, 14520, 14519, 14522, 14524, 14523, 14525, 14527, 14530, 14529, 14533, 14534, 14646, 14641, 14635, 14636, 14632, 14631, 14625, 14629, 14634, 14638, 14639, 14643/2, 14643/1, као и делова путева (парцела 24226 у дужини од 1020 m и парцела 24227 у дужини од 950 m).

Граница подручја III степена заштите

Границу подручја III степена заштите чине углавном пољопривредне површине, и то: на северном делу између копова (III_A), на јужном делу такође између копова (III_B), те на источном ободу на потесу Ђерам (III_Ц) и на северозападном ободу на потесу Велики песак и Велико копово (III_Д).

III_A: Почетна тачка овог дела подручја III степена заштите почиње на северном делу потеса између копова, тј. на раскрсници пољских путева: 24244 и 24227. Из те тачке граница се лучно спушта према југоистоку обухватајући пољски пут 24227 у дужини од 2120 m, до југоисточне тачке парцеле 14521.

У тој тачки граница скреће према југозападу под углом од 285° те иде кривудаваом линијом пратећи јужну и западну ивицу парцеле 14521, затим југозападне ивице парцела 14518 и 14515 до југозападне тачке парцеле 14515, односно до пољског пута 24226. У тој тачки граница се ломи према северозападу под углом од 265° , те се креће обухватајући пољски пут 24226 у дужини од 1700 m, све до раскрснице путева 24226 и 24244, односно до западне тачке парцеле 14473. У тој тачки граница се ломи према североистоку под углом од 280° и долази до почетне тачке северозападном ивицом парцеле 14473 и 24227 у дужини од 60 m.

III_Б: Граница полази из тачке која се налази на западној ивици пољског пута 24226 у висини западног угла парцеле 14528 и креће се према североистоку обухватајући северне ивице следећих парцела: 14528, 14526, 14528, 14531, 14532, 14535, 14536 респективно до северног угла парцеле 14536.

Истим смером граница пресеца пут 24227, те се ломи под углом од 270° према југоистоку и обухватајући поменути пољски пут (24227) правцем југоисток се спушта у дужини од 1500 m до раскрснице поменутог пољског пута са регионалним путем Нови Бечеј - Башаид. У тој тачки се граница ломи под углом од 270° и креће се према југозападу дуж регионалног пута јужним ивицама следећих парцела: 24227, 14588, 24228, 14589, 24226. Ту се граница ломи под углом од 260° , те обухватајући пољски пут (парцела 24226) кривудаваом линијом иде према северозападу у дужини од 1800 m, до почетне тачке.

III_Ц: Почетна тачка се налази на северном делу потеса Између копова на раскрсници путева 24151 и 24195. Из те тачке граница се спушта правцем југоисток у дужини од 900 m пратећи северну ивицу парцеле 24195 (пољски пут). Затим се граница ломи под углом од 107° према североистоку, прати северозападну ивицу парцеле 14428 у дужини од 140 m све до њене северне тачке. У тој тачки се граница ломи под углом од 270° и праволинијски спушта се према југоистоку у дужини од 2470 m пратећи североисточне ивице парцела: 14428, 14429, 14430, 14433, 14434, 14435, 24157, 14436 - 14462, те пресеца пут 24194 до северне тачке парцеле 13542. У тој тачки се граница ломи под углом од 187° према југојугоистоку и спушта се праволинијски до источне тачке парцеле 13504, обухватајући североисточне ивице парцела 13542 - 13504 респективно. У источној тачки парцеле 13504 се граница ломи под углом од 276° према југозападу и пратећи северну ивицу регионалног пута Нови Бечеј - Башаид у дужини од 470 m обухвата југоисточну ивицу парцеле 13504. У тој тачки се граница ломи под углом од 260° , те обухватајући пољски пут (парцела 24195) лучном линијом иде према северозападу у дужини од 4600 m, до почетне тачке.

III_Д: Почетна тачка границе је на северној тачки природног добра, код раскрснице магистралног пута Нови Бечеј - Кикинда и прилазног пута пољопривредног добра, односно у северној тачки катастарске парцеле 14419 КО Нови Бечеј. Из почетне тачке граница се спушта према југоистоку североисточном ивицом парцеле 14419 у дужини од 370 m, североисточном ивицом парцеле 14421 у дужини од 500 m. У тој тачки се граница ломи према југозападу под углом од 300° и обухватајући пољски пут (парцела 24195) креће се кривудавао лучно према југозападу у дужини од 2020 m до раскрснице са пољским путем (парцела 24196). У тој тачки се граница ломи под правим углом према југоистоку и обухватајући пут 24196 спушта се у дужини од 360 m према југоистоку до југозападне тачке парцеле 14651. Граница се ломи под правим углом према североистоку и пратећи јужну ивицу парцеле 14651 се креће кривудаваом линијом у дужини од 1400 m до западне линије парцеле 14644. Граница даље наставља западном линијом парцеле 14644 према југоистоку у дужини од 2300 m до северне тачке парцеле 24216 (пољски пут). Граница наставља истим правцем и обухватајући пољски пут у дужини од 1600 m спушта се до њене јужне тачке, односно до раскрснице са регионалним путем Нови Бечеј - Башаид.

У тој тачки се граница ломи под углом од 290° према западу и пратећи северну ивицу регионалног пута Нови Бечеј - Башаид у дужини од 650 m обухвата југоисточне ивице парцела 14653 до 14667 респективно све до југозападне тачке парцеле 14667.

У југозападној тачки парцеле 14667 се граница ломи под углом од 270° према северсеверозападу и пратећи југозападну ивицу поменуте парцеле иде у дужини од 290 m, пресеца пољски пут (парцела 24219) до јужне ивице парцеле 15471 где се ломи под углом од 95° према југозападу и прати јужну ивицу парцеле 15471 у дужини од 70 m, све до њене југозападне тачке.

У тој тачки се граница ломи под углом од 268° према северсеверозападу те се даље креће праволинијски у дужини од 1250 m пратећи југозападне ивице следећих парцела: 15471 - 15483, 15486 - 15490, 15493 - 15499, 15502, 15504, 15506, 15511, 15512, 15516 - 15519, 15521 - 15526, 15529, 15533 - 15541. У северозападној тачки парцеле 15541 граница се ломи под углом од 273° према североистоку и креће се у дужини од 150 m северном ивицом поменутих парцела. Затим се граница ломи под углом од 98° према северу, пресеца пут (парцела 24246), те се креће западном ивицом парцела: 15559, 15561/1 и 15563 у дужини од 250 m, где обухватајући северозападни угао парцела 15563, ломи се под углом од 267° и креће се према истоку у дужини од 60 m. У тој тачки се граница ломи под правим углом према северу, пресеца пут (парцела 24213) и кривудава линијом у дужини од 1960 m се креће општим смером према северсеверозападу обухватајући западне ивице следећих парцела: 15565, 15567, 15569, 15570, 15572 - 15576, 15578, 15583, 15584, 15586, 15587, 15589, 15591 - 15593, 15595 - 15597, 15602, 15605, 15606, 15608 - 15611, 15613/1, 15616, 15619 - 15621.

Затим, граница наставља даље западним смером у дужини од 1350 m пратећи јужне ивице следећих парцела: 15623/1, 15625, 15632, 15633, 15635, 15637, 15639, 15643, 15645 - 15647, 15649, 15650, 15653 - 15655, 15657, 15661, 15663, 15664, 15665/1, 15666/1, 15668/1, 15669, 15670, 16272, 16275. Затим се граница ломи под правим углом према југу у дужини од 70 m и иде обухватајући источну ивицу парцеле 16242, те се поново ломи према западу под углом од 270° и пружа се у дужини од 430 m јужним ивицама следећих парцела: 16242, 16241, 16240, 16238, 16239, 16238 и 16243 респективно. У тој тачки се граница ломи под углом од 252° и иде правцем северсеверозапад у дужини од 150 m, те се ломи према јужној тачки парцеле 16262 под углом од 165° и наставља правцем северозапад, у дужини од 190 m пресецајући парцелу 16243. Граница наставља истим праволинијским правцем, пресеца пут (парцела 24195) и иде југозападном ивицом парцеле 16262 све до њене западне тачке, односно до железничке пруге Београд - Кикинда.

У западној тачки парцеле 16262 се граница ломи под углом од 270° и праволинијски иде дуж железничке пруге Београд - Кикинда, у дужини од 2400 m, обухватајући северозападне ивице следећих парцела: 16262 - 16245, 21192, 14420, 23597, 14419 респективно, све до крајње северне тачке парцеле 14419, што је уједно и почетна тачка описа граница.

1.2.2. Границе предеоне целине слатинских и водених станишта строго заштићених врста у окружењу

Границе предеоне целине слатинастих и водених станишта са својим ознакама су преузете из услова добијених од стране Завода за заштиту природе: НБЦ03а, НБЦ03б, НБЦ04, НБЦ07, НБЦ15, НБЦ16, НБЦ17 и НБЦ19.

НБЦ03а – се налази у источном делу обухвата Просторног плана у потесу Велика шума, Девесиље и Бечејски виногради (КО Нови Бечеј), са источне стране ограничено Кикиндским каналом, а са јужне стране државним путем II реда, бр.117.

НБЦ03б – се налази у источном делу обухвата Просторног плана у потесу Ливаде и између копова (КО Нови Бечеј) и Селиште (КО Кумане), са северне стране државним путем II реда, бр.117, са источне стране Кикиндским каналом а са јужне стране каналом Нови Бечеј – Банатска Паланка.

НБЦ04 – се налази у североисточном делу обухвата Просторног плана у потесу Пактов (КО Нови Бечеј.)

НБЦ07 – се налази у јужном делу обухвата Просторног плана у потесу Гаревац (КО Нови Бечеј) северно од канала Нови Бечеј – Банатска Паланка.

НБЦ15 – се налази у западном делу обухвата Просторног плана у потесу Велико Копово (КО Нови Бечеј), источно од грађевинског подручја насеља Нови Бечеј.

НБЦ16 – се налази у северозападном делу обухвата Просторног плана у потес Горњи Шимућ (КО Нови Бечеј).

НБЦ17 – се налази у западном делу обухвата Просторног плана у потесу Врањак (КО Нови Бечеј).

НБЦ19 – се налази у западном делу обухвата Просторног плана у потесу Врањак (КО Нови Бечеј) око канала Бегај.

Табела 2. Списак површина слатинастих и водених станишта

Редни број	Ознака станишта	Површина (~ha)
1.	НБЦ03а	742,9641
2.	НБЦ03б	786,2685
3.	НБЦ04(део)	155,9947
4.	НБЦ07	27,8791
5.	НБЦ15	65,2167
6.	НБЦ16	215,1508
7.	НБЦ17	153,6725
8.	НБЦ19	38,2190
Укупно		2185,3654

1.2.3. Границе предеоне целине еколошких коридора

У подручју посебне намене налази се предеона целина еколошких коридора од регионалног и локалног карактера, приближне површине од око 259,50 ha.

Регионални еколошки коридор представљају:

- Кикиндски канал, парцеле 23516 (КО Нови Бечеј) и 8121 (КО Кумане);
- канал Нови Бечеј – Банатска Паланка, парцеле 8120 (КО Кумане) и 23515 (КО Нови Бечеј).

Локални еколошки коридор представљају:

- канали, парцеле 23531/1, 23597, 23557, 23620 (канал Бегеј), 23627, 23569 и 23559;
- парцеле 23531/2, 23531/3, 18178, 18191, 18192, 18250 и 18219.

Површина заштитне зоне регионалних еколошких коридора износи 500 m од осе коридора.

Укупна површина подручја посебне намене износи око 3421 ha.

Слика 1. Специјални резерват природе „Слано копово“

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11);
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11);
- Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15).

2.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БРОЈ 88/11)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Према ППРС, кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије су:

Основни циљеви заштите и одрживог коришћења природног наслеђа су: очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и усклађивање националног са међународним системом заштите природе.

Концепција развоја заштите **биодиверзитета** ће се заснивати на:

- Заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара;
- Заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста;
- Успостављање Пан-европске еколошке мреже Natura 2000;
- Идентификацији станишта међународног значаја.

Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена, за живот и боравак пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Концепција заштите, уређења и развоја предела подразумева различите приступе обезбеђивања квалитета предела, који се утврђују Студијом о пределима Србије, а у односу на циљеве просторног развоја појединих делова Србије, и то:

- Развој усклађен са специфичним развојним и регионалним карактером предела и физичком структуром насеља на целој територији;
- Промоција, заштита и одрживо коришћење проглашеног природног и културног наслеђа (предела и природних и културних вредности у насељима) и њихово повезивање у простору (локалне, регионалне, државне еколошке и културне мреже);
- Јачање и промовисање постојећих и креирање нових вредности у просторима у којима је вредност предела од посебног значаја за развој (туристичка, културна подручја) и/или представљају део интернационалних мрежа;
- Санација и креирање нових вредности у просторима у којима је вредност предела у потпуности деградирана па је могућа рестаурација или креирање нових вредности;
- Минимизирање негативних и стимулација позитивних утицаја новог развоја на карактер и диверзитет предела у просторима са развојним приоритетом.

Одрживо **ловно газдовање** подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских, и социјалних функција ловства одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Привредни развој

Пољопривреда

Подручје обухвата Просторног плана припада региону I, који обухвата руралне општине у Војводини и већи део Мачве. Има повољне земљишне и климатске услове, претежно задовољавајући демографски потенцијал, капитално-интензивну пољопривредну производњу, добру инфраструктуру и повезаност са прерађивачком индустријом.

Уже посматрано подручје у обухвату Плана налази се у Средњебанатској области што даје смернице за приоритетне правце просторне оријентације пољопривредне производње.

Средњебанатска област у целисти је у равничарском подручју и због тога се као водећа грана тржишне производње у области пољопривреде јавља ратарство и повртарство, а комплементарна производња – мешовито сточарство. На ужим локалитетима као уже усмерење јавља се рибарство и производња лековитог биља.

Туризам

Подручје третирано Просторним планом се налази у оквиру издвојеног туристичког кластера АП Војводина. Са аспекта развоја туризма на датом простору, основни циљ је остваривање концепта одрживог развоја туризма.

У односу на издвојене примарне туристичке дестинације, простор обухваћен Просторним планом, припада дестинацији са мањим учешћем целогодишње понуде (Доње Потисје). Од значаја за развој туризма је издвојен пловни touring туристички правац, међународног значаја - река Тиса, као и канал ДТД у функцији развоја наутичког туризма. Од заступљених облика туризма и њихових активности на простору Резервата су едукативни и научни туризам.

Инфраструктура

У области **саобраћајне инфраструктуре**, Просторни план Републике Србије је утврдио саобраћајне капацитете, који се односе на простор у обухвату Плана.

У оквиру концепта *путног (друмског)* саобраћаја планиране су одређене активности на следећим путним правцима:

- Државни пут I реда бр. 3¹;
деоница: од ДП I бр. 7 - Шајкаш - Вилово - Тител - Ковачица - Селеуш
активности на путном правцу Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Врбас (веза са коридором Х6) - Кикинда (веза са Румунијом) (Р-101, М-3);
- Државни пут II реда бр. 114¹
Сента - Ада - Мол- Бечеј - Жабаљ - Шајкаш - Е-75 (петља Ковиљ).

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, која подразумева скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

¹ Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП: ДП бр.3 је ДП II реда бр.104, ДП бр.114 није више ДП

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

У оквиру концепта развоја *железничке мреже* Србије на подручју обухвата Плана егзистираће регионална железничка пруга бр. 2:

- Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimbolia).

Регионалне пруге повезују регионе са магистралном мрежом и имају велики значај у интеграцији железнице у регионални развој земље. Планира се ревитализација и модернизација (респективно електрификација) постојећих једноколосечних пруга.

Концептом *ваздушног саобраћаја* у оквиру гравитационог подручја овог простора егзистираће аеродром у Новом Саду (Ченеј), док ће и даље основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине бити аеродром „Никола Тесла“ у Београду.

Основни циљ водопривреде је оптимизација система водопривредне инфраструктуре и усклађивање развоја водопривредних система са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. Овај циљ подразумева: рационализацију коришћења вода и смањење специфичне потрошње у свим видовима потрошње; заустављање раста штета од поплава обуздавањем грађења у плавним зонама; и заштиту вода на нивоу речних система комбинацијом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

Водопривредна инфраструктура. Дугорочна стратегија водоснабдевања у Војводини се заснива на формирању више регионалних система за водоснабдевање који се ослањају на акумулационе просторе површинских вода и заштићена изворишта подземних вода. Из њих ће се снабдевати највећи број насеља, као и они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета.

Простор обухваћен овим Просторним планом припада Бачком регионалном систему (извориште: алувиони и воде Дунава; насеља и општине које снабдева: Апатин, Сомбор, Оџаци, Бач, Кула, Мали Иђош, Бачка Топола, Врбас, Бечеј, Нови Бечеј).

Речне системе чине објекти за уређење водних режима, акумулације, хидроелектране, ретензије за ублажавање великих вода, каналски системи са уставама, постројења за пречишћавање отпадних вода, захвати воде за разне технолошке потребе и наводњавање. Општина Нови Бечеј припада Банатском речном систему (кључне постојеће акумулације и објекти: Банатски ХС ДТД, брана на Тиси, регулације; кључне нове акумулације и објекти: повећање проточности, МХЕ уз уставе, регулације, ППОВ).

У речним системима реализују се објекти и мере који обезбеђују њихово вишенаменско деловање.

Минералне сировине

Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Да би се то постигло, треба утврдити следеће оперативне циљеве:

- Подршка програмима коришћења техногених сировина, као замене природних материјала;
- Спречавање непланског коришћења минералних сировина (нпр. песак и шљунак) и подземних вода.

Енергетска инфраструктура

Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, а све у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача у Републици Србији.

Оперативни циљеви су:

- Континуитет технолошке модернизације и ревитализације постојећих енергетских инфраструктурних система;
- Изградња нових нафтовода и продуктовода за диверсификацију извора снабдевања/правца транспорта рафинерија и складишта;
- Изградња нових магистралних система снабдевања/транспорта гаса, укључујући и изградњу складишта природног гаса и станица компримованог гаса за моторна возила;
- Изградња разводне/дистрибутивне мреже природног гаса.

Електроенергетска инфраструктура

Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Електронска комуникациона инфраструктура

Развој електронских комуникација, подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Концепција **заштите и унапређења животне средине** заснива се на:

- Очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- Заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- Планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;
- Прoцени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основу за планирање мера заштите. Интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према ППРС, односно предвиђеном стању квалитета животне средине и мерама заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на степен загађености, Резерват припада подручју веома квалитетне животне средине, а у осталом делу обухвата Плана налази се подручје угрожене животне средине (к.о. Нови Бечеј). За сваку категорију су предвиђене мере за спречавање деградације и унапређење постојећег стања, с циљем очувања природних вредности.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа

Република Србија има разноврсну топологију и сложену историју, што као резултат даје богато и вредно културно наслеђе. Главна подручја кретања људи и развоја културе од праисторије не подударају се у потпуности са регионима и границама општина, које су данас дефинисане, већ прате природне условљености.

Основни циљ заштите и одрживог коришћења културног наслеђа је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Простор који је у обухвату Плана припада Банатском културном подручју.

Неки од оперативних циљева које држава треба да оствари у области заштите и очувања културног наслеђа су:

- Дефинисање инструмената којима ће се унапредити ефикасност рада службе заштите и обезбедити органско повезивање са свим областима планирања;
- Потпуно повезивање и усаглашавање политике заштите, уређења и коришћења културног и природног наслеђа;
- Заштити природног и културног наслеђа придружује се нематеријално наслеђе, као интегрални део градитељског наслеђа и природног амбијента.

Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама **одбране** земље је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и простор за посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

2.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 22/11);

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ). За потребе израде овог Просторног плана посебно се издвајају следеће одредбе:

- Основни циљ **заштите природних добара и биодиверзитета** подразумева њихову заштиту и унапређење.

У заштићеним подручјима на простору обухвата Просторног плана нису дозвољене активности и радње, којима се угрожава изворност биљног и животињског света, хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и пејзажне вредности, осим радњи којима се одржава или успоставља природна равнотежа и остварују функције природног добра, сагласно утврђеном режиму заштите и његовом значају.

Предстојећим процесом валоризације станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, утврдиће се на којим стаништима постоје услови за трајно очување природних вредности, а за које постоје други приоритети одрживог развоја.

Еколошки значајна подручја и коридори националне еколошке мреже, биће предложени за европску еколошку мрежу NATURA 2000 до дана приступања Републике Србије Европској унији.

У деловима простора еколошки и међународно значајних подручја за очување биолошке разноврсности који се налазе у заштићеним подручјима и њиховим заштитним зонама, спроводе се мере заштите заштићених подручја наведених у актима о заштити. На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, спроводе се мере заштите станишта заштићених и строго заштићених врста. У простору еколошких коридора могу се планирати садржаји и активности у складу са мерама заштите еколошких коридора. Потребно је прибавити посебне услове заштите природе приликом укрупњавања пољопривредног земљишта, планирања подизања пољозащитних појасева око насељених места и пројектовања зелених појасева уз постојеће и планиране саобраћајнице на простору Просторног плана.

Приоритети заштите природних добара и биодиверзитета на простору обухвата Плана до 2015. године су: израда урбанистичких планова за локалитете у заштићеним подручјима на којима је регистрована или планирана изградња већег обима и заснивање информационог система о заштићеним подручјима и биодиверзитету.

Основни циљ **заштите, уређења и развоја предела** је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности.

Природне пределе у заштићеним подручјима планским решењима и плановима управљања заштити: обезбедити заштиту структуре предела и несметано функционисање природних процеса; обезбедити заштиту биодиверзитета и очување и успостављање еколошких мрежа; санирати нарушене природне и естетске вредности природних предела (ревитализација и рестаурација) у складу са режимом заштите; обезбедити ревалоризацију вредности и презентацију природних, културно-историјских и естетских вредности предела.

Развој руралних предела засновати на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела, а урбаних предела који су изложени бројним и конфликтним притисцима развоја, обезбедити кроз унапређење/очување слике и структуре урбаног предела и креирање позитивног архитектонског идентитета градова и насеља.

Приоритети заштите и уређења предела на простору обухвата Просторног плана до 2015. године су подручја посебних природних и културних вредности, угрожени и деградирани простори у којима је потребно спроводити мере санације као и простори под посебним притиском развоја (простори уз саобраћајне коридоре).

Ловно газдовање

Одрживо ловно газдовање подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност.

Пољопривреда

Генерално, са 0,88 ха пољопривредног земљишта по становнику, односно 0,78 ха ораничне површине врхунског бонитета и релативно повољним климатским условима, који обезбеђују довољне количине светлости, топлоте и влаге за гајење и остваривање високих приноса разноврсних пољопривредних култура, АП Војводина има велике, и до сада у недовољној мери искоришћене, могућности за управљање земљиштем на принципима одрживог развоја.

Имајући у виду да пољопривредно газдинство у АП Војводини просечно располаже са 3,59 ха обрадивог земљишта и да сваки посед у просеку има 3 одвојене парцеле, може се закључити да АП Војводина има неповољну поседовну структуру. На тој основи утврђују се следећи оперативни циљеви:

- Унапредити продуктивност примарне пољопривредне производње, промовисањем технолошког прогреса и оптимизирањем односа између земљишта, материјалних улагања и људског рада;
- Повећати економски допринос примарне пољопривредне производње регионалном развоју, подршком подизању одговарајућих прерађивачких капацитета у руралним областима;
- Обезбедити подршку пословном организовању пољопривредних газдинстава и других актера руралне економије ради обезбеђења задовољавајућих доходака и приноса на средства уложена у развој пољопривредно-прехранбене производње и друге економске активности на селу;
- Повећати допринос пољопривреде задовољавању специфичних потреба локалних заједница у области заштите животне средине, развоја руралног туризма, производње обновљивих извора енергије и очувања свеукупних природних и створених вредности простора.

У погледу развоја **туризма** односно издвојених туристичких дестинација, према РПП АПВ, подручје третирано Просторним планом се налази на простору туристичке дестинације Доње Потисје (Тиса, канал ДТД, СРП Стари Бегеј-Царска бара, СРП Слано копово, ПП Јегричка, рибњаци, Бечеј, Бисерно острво и сл.).

У том контексту од значаја су пловни-водни путеви река Тиса и пловни канал ХС ДТД, природни потенцијали за афирмисање екотуризма (посматрање птица, едукативни и рекреативни туризам), ловни туризам (као кључни туристички производ) и рурални туризам (сеоски туризам).

Реализујући принципе из ППРС-а, Регионални просторни план АП Војводине је утврдио концепцију развоја **саобраћајне инфраструктуре** кроз успостављање - системско формирање (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром) интегрисаног саобраћајног система који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и субрегионалног повезивања, као трансграничну сарадњу региона са обе стране границе. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и аутопутева.

Осим планских активности које су дате и у ППРС-е (рехабилитација и изградња деоница државног пута I реда Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) – Врбас (веза са коридором Х6) – Сента – Кикинда (веза са Румунијом), предвиђена је и реконструкција-рехабилитација на изграђеним деловима путне мреже вишег нивоа.

У РПП АП Војводине, дефинисана је национална **бициклистичка стаза** (мрежа бициклистичких рута, уз канале ОКМ ХС ДТД). За развој бициклистичког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама као што су специјални резервати природе.

Водни саобраћај је присутан на унутрашњем пловном путу канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка – Нови Бечеј и Кикиндском каналу. Поред овога треба радити на развоју наутичког туризма у Републици Србији како на каналима ДТД тако и на међународним пловним путевима, планирањем марина и наутичко туристичких центара.

У оквиру развоја **железничког саобраћаја** планира се реконструкција, модернизација, регионалног пружног правца Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimbolia).

Водопривредна инфраструктура

Општи циљ: уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода.

Оперативни циљеви: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода, одбрана од поплава.

Водни ресурси

Основни циљ: одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите.

Оперативни циљеви: успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне

системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода, унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

У области **енергетике** посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије.

Електроенергетска инфраструктура

Развој **дистрибутивне мреже** одвијаће се у складу са Стратегијом развоја енергетике до 2015. год, Програмом остваривања Стратегије и Средњорочним плановима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије ЈП ЕПС-а, односно Привредног друштва за дистрибуцију електричне енергије „Електровојводина“.

Минералне сировине

Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара.

Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Енергетска ефикасност

Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије.

Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Електронска комуникациона мрежа ће се у односу на постављене циљеве развијати равномерно на целом подручју, а у складу са новим технологијама. Као медиј преноса користиће се оптички каблови, где год је то могуће и обезбедити капацитети у складу са потребама.

Основни циљ **заштите животне средине** је снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја и уређења АП Војводине. У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности (заштићена природна добра), смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара, који карактеришу квалитет животне средине.

Предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже. Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине.

Поред уважавања еколошког капацитета простора, неопходно је адекватно управљати заштићеним природним добрима (у складу са уредбама, које су донете за наведена природна добра), у циљу очувања и заштите природних вредности и непокретних културних добара.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина, у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом и ППРС, ради заједничког управљања отпадом чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

Процене утицаја планова и програма на животну средину представљају значајан основ за планирање мера заштите животне средине. Кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте) вршиће се интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње.

Заштита, уређење и унапређење **културних добара** мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Један од основних елемената приликом планирања заштите, уређења и унапређења културног наслеђа је валоризација културног наслеђа, као једна од основа за интервенције у простору, поштовање постојећих и иницирање израде нових студија заштите.

Простор обухвата Плана припада банатском културном подручју (које се може поделити на ужа подручја, као што је подручје уз реку Тису), а део територије (шири потез уз реку Тису) припада међународној културној стази.

Основу планирања и уређења простора за потребе **одбране земље** чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране. Циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање просторних услова који у потпуности одговара потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђења просторних услова за несметано функционисање војних комплекса, простора и објеката од посебног значаја за одбрану земље и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса. Зоне просторне заштите око војних комплекса, условљене су наменом истих и прописују се, у циљу обезбеђења услова за несметано функционисање војних комплекса, безбедности околине од активности у војним комплексима и последица могућих акцидената, и у циљу заштите и безбедности становништва, материјалних, културних добара и заштите животне средине.

2.3. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МУЛТИФУНКЦИОНАЛНОГ ЕКОЛОШКОГ КОРИДОРА ТИСЕ

Заштита предела

Релативно хетероген предео Еколошког коридора Тисе (по диверзитету предеоних елемената) има и регионални значај утолико што захтева повезивање и уређење у координацији са осталим регионима са којима се граничи и који имају сличне предеоне елементе. Ово ће свакако захтевати додатна истраживања уз регионалну и међуграничну сарадњу локалних самоуправа у окружењу ради прецизније карактеризације предела.

Схватајући дефинисање јединственог предеоног обрасца као ресурса за развој, ово подручје са свим предеоним елементима има све predisпозиције за развој туризма и рекреације на нивоу ширем од локалног.

Осовину регионалног повезивања, поред самог пловног пута реке Тисе чини и регионални пут Кањижа, Сента, Ада, Бечеј, Чуруг, Жабаљ, Тител. У ширем смислу овај пут има наставак преко Новог Сада и Сремских Карловаца у правцу Београда и на тај начин, повезујући карактеристичне тачке историје и културе, може бити и један од осовина за развој организованог туризма на регионалној основи. За ово је неопходан одговарајући облик институционалне сарадње на интеррегионалном нивоу. У том погледу оваква туристичка рута би могла постати и део неке од Европских културних рута.

Еколошки коридор Тисе, заједно са предеоним елементима заштићених природних и културних добара у границама овог Просторног плана, постају конкурентни у ширем регионалном оквиру за развој специфичних облика туризма. И ово такође захтева одговарајући облик сарадње локалних самоуправа уз Тису, око повезивања туристичке понуде и програма, између осталог и кроз јединствену интерпретацију предела.

2.4. ОПШТИНСКЕ СТРАТЕГИЈЕ

Стратегија одрживог развоја општине Нови Бечеј 2014-2020. настала је разрадом методологије на програму Exchange 2, подржаном од стране Европске уније - Заједничка подршка локалним самоуправама у циљу методолошке стандардизације процеса стратешког планирања за потребе Сталне конференције градова и општина и локалних самоуправа у Србији, као и са елементима Методологије израде стратешког плана локалног економског развоја АП Војводине.

Временски оквир за имплементацију Стратегије је 2014 - 2020. година док је акциони план Стратегије рађен углавном до 2017. године. Приоритети су: Инфраструктура, Туризам, Образовање, Здравствена и социјална заштита, Спорт и култура, Индустрија, МСП, Пољопривреда и Заштита животне средине. Овим документом дато је 27 индикатора, и то економског развоја, квалитета живота, животне средине и инфраструктуре. Визија развоја општине Нови Бечеј, до 2020. године: "Општина Нови Бечеј је вишенационална и толерантна средина препознатљива по својим туристичким садржајима и квалитетној домаћој трпези, која има базу у развијеној пољопривредној производњи и прерађивачкој индустрији, као и у еколошки очуваној природној средини". Акциони план обухвата: 4 приоритета, 10 стратешких циљева, 26 програма, и 107 идентификованих пројеката. Један од пројеката јесте и развој и унапређење еко туризма Резервата.

Стратегија развоја туризма општине Нови Бечеј (2009. године) третира и подручје обухвата Плана и даје смернице могућих праваца туристичког активирања. Овим документом урађена је туристичка валоризација општине Нови Бечеј, а Планом управљања СРП Слано копово дати су основни инструменти за његово реализовање, кроз акционе планове.

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

Сагледавање постојећег стања природних и створених вредности, кроз Концепт Просторног плана у оквиру граница обухвата, пружио је детаљну слику о посматраном простору и омогућио да се у потпуности сагледају сви утицаји на заштићена подручја и просторне целине од значаја за очувања биолошке разноврсности. Овакав приступ је омогућио да се у оквиру граница обухвата Просторног плана дефинише посебна намена простора, која због природних вредности захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите.

Скраћени приказ постојећег стања се односи на природне и створене вредности у оквиру посебне намене простора, потенцијале и ограничења, који су сумирани у оквиру SWOT анализе као позитивне и негативне стране свих параметара заштите и развоја посебне намене. У оквиру овог поглавља су анализиране само оне природне и створене вредности које су од утицаја на посебну намену простора.

3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

3.1.1. Природни услови

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Славо копово представља Тисин фосилни меандар, настао радом речне воде, што значи да припада групи речних или флувијалних језера. Један од доказа правца некадашњег тока Тисе је Бикова хумка и десетак других хумки у окружењу, јер су оне у прошлости пратиле ток реке. Водено окно Славог копова се простира правцем југоисток-северозапад. При средњем нивоу воде, дугачко је 3 km.

Басен Славог Копова заузима највећи део источног крака поменутог меандра, чији облик подсећа на потковицу са крацима окренутим ка југоистоку. Паралелно са Сланим Коповом, простира се Мало Копово или Пошташ Копово. За разлику од Славог копова припада слатководном типу бара, који уз то нема сталну воду. Ова два копова су раздвојена нешто вишом лесном гредом.

Источна страна басена Славог копова има благ нагиб. Насупрот томе, изнад западне обале диже се доста стрми одсек лесне терасе Баната, релативне висине до 6 m, на којој се у том делу простира рудина Велики песак са највишом тачком на Маслар хумки 86,8 метара апсолутне висине. Према северу и југу, на језерски басен се наставља суво или повремено плаћено дно фосилног меандра. Истраживања су показала да је дно покривено глином и да има мали нагиб.

Хидролошке карактеристике

Језеро Славо или Велико копово, односно бара Славо копово налази се североисточно од Новог Бечеја од кога је ваздушном линијом удаљено око 5 km, а обухвата полулучну издужену депресију правца северозапад-југоисток, која је у ствари фосилни остатак реке Тисе. Овај геоморфолошки облик настао је радом речне воде, што значи да припада групи речних или флувијалних језера.

Басен Славог копова заузима највећи део источног крака меандра. Паралелно са Сланим коповом са његове источне стране, простира се ужа депресија Мало копово или Пошташ копово. Оно је обрасло барском вегетацијом и за разлику од Славог копова припада слатководном типу бара који уз то нема сталну воду. Ова два копова су раздвојена нешто вишом лесном гредом која се зове Између копова, а њихова међусобна удаљеност износи 350 до 900 метара.

Водено окно Славог копова се простира правцем југоисток-северозапад и елипсоидног је облика. По дужи оси, при средњем нивоу воде, дугачко је 3 km, највећу ширину има у северозападном делу која износи око 625 m. Југоисточни део се завршава са једним сужењем, у виду језероузине, где ширина износи свега 50 m. Укупна дужина обалске линије језера износи око 7 km. Највеће дубине језера се налазе ближе северозападној обали. У доба просушивања се на том делу јављају три ореоле житког материјала у народу позната као „ока“, а представљају места где фреатска вода избија на топографску површину.

Језеро се храни водом из три извора, атмосферским талогом, површинским притицањем воде и подземном водом, односно фреатском издани, а храњење се одвија и кроз напред наведена „ока“.

Воду губи испаравањем, чији је највећи интензитет током лета, а обзиром да се у том делу године јавља минимум падавина, последица испаравања и дефицита падавина је негативан водни биланс језера.

Слано копово је раније имало више воде. Прокопавањем магистралног канала ДТД Нови Бечеј - Банатска Паланка на 2 km јужно и Кикиндског канала 4,5 km источно, Слано копово се нашло на њиховом сустицају, чиме је снижен ниво фреатске издани, због чега се храњење Сланог копова подземним водама нашло у дефициту.

Такође, сматра се да је смањење количине воде у Сланом копову сложен проблем, чија генеза није последица само поремећаја водног биланса, него и вишегодишње суме падавина у неколико узастопних сушних година.

У зависности од количине воде којом се храни и оне коју у исто време губи евапотранспирацијом, ниво језера је подложен колебањима, која у екстремним случајевима могу да буду и знатнија. То значи да у току године када је водни биланс позитиван, долази до појаве трансгресије језера, односно до позитивног померања обалске линије. Наведена колебања манифестују се на све димензије језера, дужину, ширину, дубину, дужину обалске линије и површину. Најизразитије померање обалске линије је на деловима према којима је Слано копово најплиће, а то је у правцу истока, југоистока и северозапада.

У зависности од обилности падавина и варирања нивоа подземних вода је и режим снабдевања Копова водом. Одступање од уобичајеног водног режима је било изражено и у сушним периодима када је појачано испаравање довело до промене количине соли у води и у површинском слоју тла. Последица тога је заслањеност која по питању количине хлорида за 12 пута премашује максималну количину ових соли у површинским водама Војводине. Слано копово има воду изразито базичне реакције (pH се креће од 9,0 до 9,4). Дубина воде није изражена, просечно се креће око 70 cm, а на најдубљим местима је око 1 m, мада у највећем делу басена не прелази 20 cm. У условима ниских топографских положаја и климатских прилика са превагом испаравања над падавинама, јавља се изданско заслањивање и у таквим условима долази до скоро перманентног успона слане подземне воде према површини током лета, што има за последицу салинизацију јачег или слабијег интензитета. Услед наглог губљења воде земља пуца и дно Копова полако поприма несвакидашњи изглед.

Канал Банатска Паланка – Нови Бечеј има следеће водостаје:

- максимални 77,33 mАНВ
- минимални 74,00 mАНВ
- радни, најдуже трајања 74,50 mАНВ-75,00 mАНВ

Кикиндски канал има следеће водостаје:

- максимални 77,40 mАНВ
- минимални 74,00 mАНВ
- радни, најдуже трајања 74,50 mАНВ-74,80 mАНВ

Канали Банатска Паланка - Нови Бечеј и Кикиндски канал су пловни канали. Изнад акваторије канала пројектовани пловни габарит канала износи 6,0 m изнад максималног водостаја.

Због свега напред наведеног, изграђен је доводни канал до Малог копова кроз Поштину копов дужине 2.475 m, а вода се захвата из канала Банатска Паланка-Нови Бечеј пловном црпном станицом (потапајућом пумпом). Због повољне конфигурације терена, постигнуто је гравитационо снабдевање копова водом из поменутог канала, а пројектован је тако да не утиче штетно на водни режим површинских и подземних вода на сливном подручју и услове наводњавања. Ниво воде у каналу се одржава на коти 76,20 mАНВ, што значи да је толики ниво и у депресији.

Климатске карактеристике

Анализа климатских елемената, извршена је на основу података добијених са најближе метеоролошке станице у Бечеју за временски период од 1986 - 2005. године.

Температура ваздуха – Просечна годишња температура за подручје Новог Бечеја износи 11,4⁰С. Најхладнији месец је јануар са 0,0⁰С, а најтоплији месец је јули, са просечном вредношћу од 22,3⁰С.

Облачност - Најмања средња облачност забележена је у августу (36%), а највећа у децембру (74%). Средњи број ведрих дана највећи је у јулу, августу и септембру, а најмањи у новембру и децембру.

Падавине - Просечна вредност излучених падавина износи 571,2 mm, са најнижим вредностима у фебруару 25,4 mm и марту 29,1 mm, док је највише падавина забележено током јуна 79,2 mm, јула 65,6 mm и августа 54,2 mm. У облику снега, падавине се излучују у периоду од новембра до априла.

Инсолација - Просечна осунчаност износи 2150,6 часова. Месеци са преко 200 сати осунчаности су пролећни и летњи месеци (од маја до септембра). Највећу вредност инсолације има јул са 299,8 часова.

Честина и брзина ветрова - Најучесталији ветар је југоисточни - 178,9‰, просечне брзине 2,9 m/s, а затим западни - 131,5‰, просечне брзине од 2,2 m/s. Ветрови са већом учесталостју су још југозападни - 129,2‰, са брзином 2,3 m/s и северозападни - 117,1‰, са брзином 1,9 m/s. Најмању честину има јужни ветар, док је учесталост дана без ветра свега 92,5‰.

Сеизмичке карактеристике

Према карти макросеизмичке рејонизације, издатој од стране Сеизмиолошког завода Србије у Београду 1987. године, подручје општине Нови Бечеј се налази у зони од 7⁰ и 8⁰МКС, за повратни период од 100 и 200 година. Појава земљотреса јачине 7⁰ и 8⁰МКС могућа је на ужем простору уз реку Тису. Потреси датог интензитета налазе се у границама нижих активних и пасивних мера заштите. Илустрација сеизмичке ситуације у општини Нови Бечеј дата је на Рефералној карти бр.3, Заштита простора.

ПЕДОЛОГИЈА

На подручју посебне намене Резервата преовлађују слатинаста земљишта, која су по педолошком типу солончаци, солоњаци, тешке ритске црнице и смонице, а у мањој мери черноземи карбонатни (заслањени).

Черноземи

Ова земљишта одликују се дубоким хумусним хоризонтом, са веома повољним хемијским, физичким, водно-ваздушним и производним особинама. Највећим делом то су првокласна земљишта за пољопривредну производњу и представљају природни ресурс великог значаја, али су на овом подручју мало заступљена, а у доброј мери су заслањена.

Слатинаста земљишта (солоњаци и солончак)

Ово су деградирана земљишта која су због присуства штетних соли, апсорбованог натријума и лоших физичких карактеристика, више или мање неподобна за савремену биљну производњу. Користе се као оскудни пашњаци, а једним делом на овим земљиштима могу се формирати и рибњаци.

Ритске црнице

Ритске црнице су потенцијално плодна пољопривредна земљишта, која захтевају уређење водног режима (која су делимично и уређена) и примену савремене агротехнике. У пољопривредној производњи користе се за производњу њивских култура са наглашеним учешћем индустријског биља.

Ритске смонице

Ритске смонице спадају у тешка глиновита земљишта, која су у горњем хумусном хоризонту најчешће бескречна. И поред свог тешког механичког састава и недостатка карбоната, производни потенцијали смоница су врло високи. Под условима оптималног распореда падавина, или константног наводњавања, даје редовне и стабилне приносе, нарочито оних култура које се одликују дубљим кореном. У супротном, под условима великих падавина ово земљиште постаје превише лепљиво, а у сушним се згрудвава, пуца и формира тзв. џомбе.

3.1.2. Природне вредности подручја

3.1.2.1. Просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности

На подручју обухвата Плана налазе се просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности:

1. Заштићено подручје:

СРП „Славо копово“ заштићен Уредбом о заштити СРП „Славо копово“ („Службени гласник РС“, број 74/01) којом је установљен тростепени режим заштите (у даљем тексту: Резерват).

Резерват представља једну од последњих очуваних бара на слатинама Војводине, специфичну по јединственим панонским екосистемима типичним за слане, муљевите баре и њихове повремено исушене делове и као такав је непоновљив пункт особене биолошке разноврсности. Со и вода су основни еколошки фактори, који имају утицаја на Резерват.

Ово подручје је једно од најважнијих и најособенијих станишта птица у Републици Србији, јер је место гнезђења врста атипичних за Панонску низију, јединствена је селидбена станица миграторних врста птица и станиште многих других врста птица природних реткости (ждрал, сабљарка, шљукарице и друге). Због наведених обележја проглашен је и за једно од највреднијих станишта птица у Европи, према IBA пројекту, са површином од око 600-700 ha (GRIMMET&JONES, 1989). Ревизијом IBA пројекта 1997 године ово подручје са истим значајем обухвата подручје од 2.660 ha (Пузовић и Грбач, 1997.).

Задњом ревизијом 2009. године IBA подручје је проширено на 9.344 ha. Резерват добија IBA код 012 и Национални код SER012 (Heath and Evans, 2000: 725). Према досадашњим истраживањима на подручју Резервата укупно су евидентиране 203 врсте птица.

Резерват се одликује још увек очуваном специфичном слатинском **вегетацијом** и биљним врстама типичним за овај тип вегетације, које су од значаја за очување укупног биодиверзитета овог локалитета региона Баната, Србије, Европе, као и глобалне разноврсности живог света: јурчица, панонска јурчица, солњача и др. представљају данас праве раритете, па су неке од њих Законом заштићене. Вегетација Резервата се развија претежно лети када се вода повуче.

Териофауну Резервата карактерише присуство 25 врста. На најзаслањенијим деловима слатине, у појасу око самог корита Сланог копова, присутне су врсте: шумска ровчица, мала ровчица, кртица, јеж, пољска волухарица, ондатра, степски миш, те од вагилнијих врста лисица и ласица.

Статус Резервата у међународним оквирима, према класификацији IUCN-а, одговара IV категорији природних ресурса са контролисаним начином управљања (Habitat and species management areas – Protected area mainly for conservation through management intervention).

Резерват је 22. јула 2004. године проглашен рамсарским подручјем, чиме је уврштено у листу влажних станишта од светског значаја, при чему је међу најважнијим критеријумима за упис у ову листу богатство орнитофауне. Границе Рамсарског подручја „Слано копово“ се поклапају са границама Специјалног резервата природе, што значи да оно покрива површину од 976 ha. Резерват је Рамсарско подручје (Ramsar Site no. 1392).

Резерват је 2005.год. проглашен за IPA-подручја (Important Plant Areas) на 220 ha.

У оквиру Emerald пројекта 2008 године Резерват је стављен на листу потенцијалних Emerald подручја у Србији.

На основу својих природних вредности има основа да Резерват буде стављен у мрежу заштићених природних подручја, на основу Директиве о стаништима Европске уније из 1992. године Natura 2000.

2. Подручја планирана за заштиту:

На обухваћеном простору налази се део подручја „Слатине Баната“, слатинског коридора планираног за заштиту, који обухвата станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја: NBC03a, NBC03b NBC04.

3. Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности:

- Слано копово - подручје уписано на листу Рамсарских подручја;
- Слано копово RS0000010 - подручје Емералд мреже;
- Слано копово и Средњи Банат I (Острово; Русанда; Окањ) - међународно значајна подручја за биљке -1 PA;
- Слано **КОП080** RS009IBA - међународно значајно подручје за птице – IBA.

4. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта (укључујући станишта у подручју планираном за заштиту)

- Ознака: NBC03a, назив: „Девесиље-Копово“, категорије станишта: мочваре и ритови. обрадиве површине и вештачки предели, рурални мозаици, слатине, степе на лесу, шумарци;
- Ознака: NBC03b, назив: „Свети Краљ“, категорије станишта: мочваре и ритови, обрадиве површине и вештачки предели, рурални мозаици, слатине;
- Ознака: NBC04 (део станишта), назив: „Буџак и Пактов“, категорије станишта екстензивне агрикултуре, мочваре и ритови, обрадиве површине и вештачки предели, рурални мозаици, слатине;
- Ознака: NBC07, назив: „Гаравац (западно од Сланог копова)“, категорије станишта: рурални мозаици, слатине, степе на лесу;
- Ознака: NBC15, назив: „Сигет код Новог Бечеја“, категорије станишта: екстензивне агрикултуре, ливаде;
- Ознака: NBC16, назив: „Шимуђ“, категорије станишта: ободна вегетација водених система, слатине;
- Ознака: NBC17, назив: „Матејски брод“, категорије станишта: обрадиве површине и вештачки предели, степе на лесу;
- Ознака: NBC19, назив: „М. Бегеј, Бегејац“, категорије станишта: ровови и мали канали.

Станишта су регистрована у бази података Завода у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16).

Слика 2. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

5. Еколошки коридори:

Регионални и локални еколошки коридори обухватају:

- Деоницу Слатинско-степског еколошког коридора Баната од регионалног значаја која обухвата станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја: NBC03a,b и NBC04;
- Деонице регионалних еколошких коридора: Кикиндски канал и основне каналске мреже ХС ДТД од Бегеја до Тисе;
- Локални еколошки коридори су пашњаци уз мелиоративне канале и сами канали као и локални еколошки полигон (обележени на графичком прилогу).

Регионални еколошки коридори су утврђени Регионалним просторним планом АП Војводине, „Службени лист АП Војводине“, бр. 22, од 14.12.2011. године.

3.1.2.2. Оцена карактера предела планског подручја

Простор који обухвата План припада регионалном карактеру предела који се сагледава на нивоу војвођанско-панонско-подунавске макрорегионалне географске целине. На простору обухвата Плана може се издвојити **предеони образац**, дефинисан карактеристичним предеоним елементима, који су груписани у оквиру подручја Резервата.. Овако диференцирани предео утицао је на успостављање режима посебне намене.

Скуп предеоних елемената у оквиру предеоног обрасца СРП-а карактеришу комплексне интеракције између специфичних природних карактеристика (геоморфологија, вегетација), активности у простору (коришћење и управљање земљиштем), као и одреднице специфичног културноисторијског развоја (карактеристична линија разграничења и спајања различитих друштвено-економских система са једне и друге стране реке Тисе). То је довело до тога да простор између Новог Бечеја и Новог Милошева карактеришу феномени који чине јединствени доживљај изbalансираних предеоних елемената чија препознатљивост се огледа у релативно високом степену очуваности екосистема палеомеандра реке Тисе. Језерски басен Сланог копова представља један у низу фосилних меандара реке Тисе, односно геоморфолошки облик, настао радом речне воде. Овај низ се у континуитету простире дуж, претежно леве обале реке Тисе, прелази државну границу, наглашавајући **међународни карактер** слатинско-степског коридора Баната.

Карактер ширег подручја дефинишу и равничарски, визуелно и структурно уједначени природногеографски услови, саобраћајни токови, гравитационо подручје урбане агломерације Новог Бечеја и укрупњена парцелација пољопривредног земљишта. Различите развојне и аграрне политике утицале су на начин коришћења земљишта и распоред, величину, међусобне релације и морфологију насеља Нови Бечеј и Ново Милошево чинећи јасне границе насеља.

Валоризација просторних структура у оквиру посебне намене у подручју обухвата Плана, као елемената идентитета ширег простора, заснива се на идентификацији основних, кључних квалитета предеоних елемената које су размотрени у односу на:

- природно-географске услове и гео-морфолошке карактеристике,
- квалитет предеоних карактеристика у блиско-природним и периурбаним подручјима посебне намене и
- интерпретациони капацитет предеоног обрасца уз могуће моделе управљања овим пределом.

Карактер територије Сланог копова, као специфичне и јединствене целине, утемељено је на чињеници да скуп предеоних елемената представља природно наслеђе које је **сведочанство геолошке историје**, диверзитета и развоја панонске низије, али и наслеђе, које сведочи о условима формирања насеља и живота на овим просторима. Тај скуп предеоних елемената састоји се од: акваторије језерског басена Сланог копова, већих и мањих површина ливада и пашњака, доминантна површина пољопривредног земљишта, целина археолошког локалитета Арача.

Посебна вредност овог система проистиче из симбиозе и алтернације предеоних типова. Створен је мозаик површина који данас обухвата, са једне стране тршћаке, плавне ливаде и типове изразито неплодног сланог земљишта, које представља слику некадашњег карактера ширег подручја, а са друге стране изразито продуктивно пољопривредно земљиште.

3.1.2.3. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

На подручју посебне намене преовлађује земљиште мале производне вредности, претерано слатинасто. Ово земљиште само по себи, због свог педолошког састава, високих подземних вода и заслаћености, не пружа услове за озбиљније ратарство. Осим тога статус заштићеног подручја у значајној мери редукује могућности обраде земљишта и примену агротехничких мера.

Данас је земљорадња на подручју Резервата релативно екстензивна и спроводи се на малим приватним парцелама.

На основу хидрогеолошких истраживања утврђено је да се подземне воде фреатске издани крећу просечном брзином од 0,42 m на дан.

Извора у класичном смислу речи на терену општине нема. Изданске воде лесне терасе подземно отичу ка фреатској издани алуавијалне равни, без појављивања или избијањима на одсецима лесне терасе.

Артешке воде, или воде издани на већим дубинама, имају посебан значај за новобечејску субрегију, јер се из њих пијаћом водом снабдевају сва насеља општине. На основу хидрогеолошких сондажних истраживања, утврђено је да се артешке воде на територији општине налазе на различитим дубинама, у пет паралелних хоризоната. Према овим подацима, водоносни хоризонти су распоређени на следећи начин:

- Први водоносни хоризонт, дебљине око 12 m, налази се на дубини од 20 до 40 m;
- Други хоризонт, дебљине око 30 m, налази се на дубини од 60 до 95 m;
- Трећи водоносни хоризонт, дебљине око 20 m, налази се од 105 до 115 m;
- Четврти водоносни хоризонт има дебљину око 45 m, а налази се на дубини од 135 до 195 m;
- Пети водоносни хоризонт има дебљину око 26 m, а налази се на дубини од око 250 m.

Минералне сировине

У обухвату Просторног плана, ван граница специјалног резервата природе и осталог простора посебне намене, налази се евидентирано лежиште „Средња Страна“ са овереним резервама керамичке-опекарске глине.

На основу података којима располаже Секретаријат, **хидрогеотермални потенцијали** на простору обухвата Плана до сада нису испитани.

3.1.3. Привреда

Обрада земљишта на подручју Резервата је релативно екстензивна, врши се на мањим парцелама, у приватном власништву, док је пашарење ограничено на ливаде.

На западној обали тзв. „песку“, налазе се воћњаци, виногради и њиве.

Пољопривредна производња се врши у окружењу Резервата гајењем монокултура на великим површинама, које су добијене укрупњавањем парцела.

Ловство, као традиционални начин коришћења у обухваћеном подручју Плана, присутно је и данас, врши се у складу са прописаним режимима заштите и не угрожава основне природне вредности подручја.

Простор Резервата има значајну природњачку, културно-историјску, рекреативну и амбијенталну вредност.

Положај, близина градских центара Београда и Новог Сада као и развијена путна инфраструктура битни су елементи развоја туризма, програма едукације и рекреације. У Резервату је изграђен значајан едукативно-рекреативни информативни објект визиторски центар „Чуварска кућа“ са садржајима који омогућавају школу у природи и прихват туриста.

Ловни туризам је заступљен у мањем обиму, док је екотуризам у повоју. Може се закључити да туристички потенцијал на простору третираном Планом није у довољној мери искоришћен.

Туристичка понуда треба да обухвати едукативни, етно и екотуризам, као и рекреативни туризам.

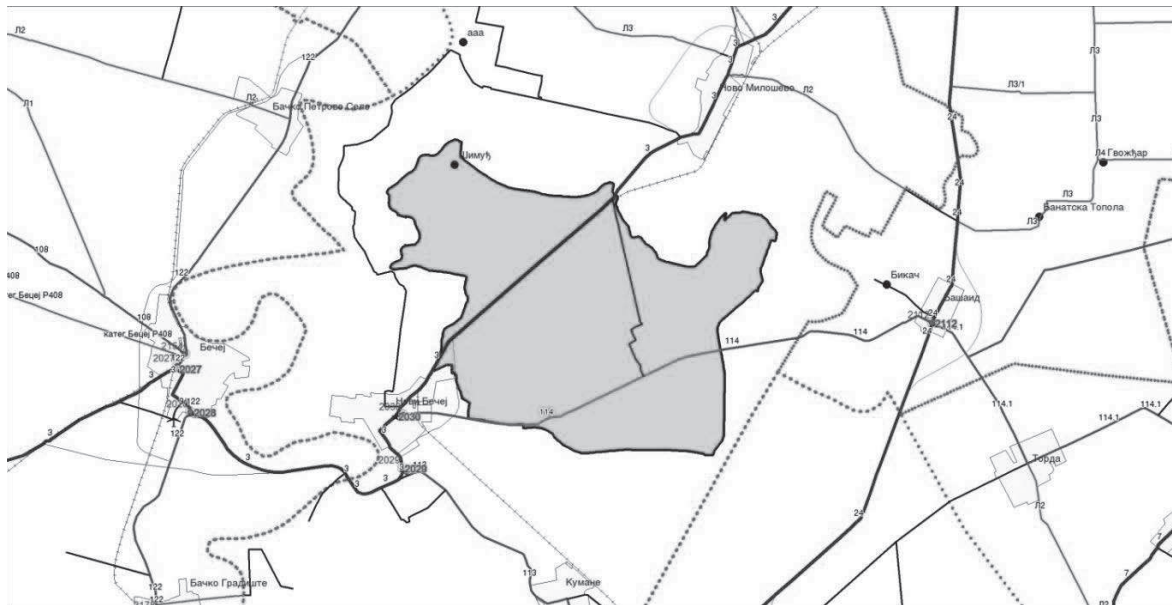
3.1.4. Инфраструктура

Саобраћајна инфраструктура

Путна инфраструктура

За простор обухвата Просторног плана најважнија је веза са путним правцима државних путева бр.15 (М-3) и бр.117 (Р-114).

Саобраћајне везе између насеља у обухвату Просторног плана се остварују преко успостављене мрежа државних путева I и II реда, као и мреже нижег нивоа.

Слика 3. Саобраћајна мрежа, мрежа категорисаних путева, пруга и водотока у обухвату Просторног плана

У табели дат је преглед путне мреже по категоријама у оквиру територије обухваћеној Просторним планом.

Табела 3. Мрежа категорисаних путева на територији општина обухваћених Просторним планом за 2011. годину у km²

територија	ДП I РЕДА		ДП II РЕДА		Општински путеви		Укупна дужина
	Свега	Савремени коловоз	Свега	Савремени коловоз	Свега	Савремени коловоз	
Нови Бечеј	34	34	32	32	40	22	106
Војводина	1568	1529	1752	1673	2266	1701	5586

На основу података из претходне табеле може се закључити да се ~2 % укупне дужине друмских саобраћајница АП Војводине налази на територији обухваћеног Планом (106 km).

Територијом обухваћеном овим Просторним планом пролази делимично или целом својом трасом више државних путева³:

- ДП Iб реда бр.15 /М-3, државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег)-Бездан-Сомбор-Кула-Врбас-Србобран-Бечеј-Нови Бечеј-Кикинда - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково);
- ДП IIа реда бр. 117 / Р-114, Нови Бечеј-Башаид-Банатско Карађорђево.

Такође присутна је мрежа некатегорисаних – атарских путева, различитих нивоа изграђености.

Карактеристика саобраћајног подсистема који се налази у обухвату Просторног плана може се окарактерисати као релативно повољна. Слика саобраћајног оптерећења путних коридора који секу или тангирају обухват је врло различита, што је проузроковано сезонским и месечним варијацијама у оптерећењу, али се може констатовати да је обим саобраћаја у стагнацији или чак у паду у односу на претходни период (ПГДС).

2 Izvor: opštine APV, studija kategorisane putne mreže APV stanje 2011

3 Донега је Уредба о категоризацији државних путева, у недостатку граfiчког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП: ДП I6 реда бр.15 је некадашњи М-3; ДП IIа реда бр.117 је некадашњи Р-114.

Државни путеви (ДП бр.15 и бр.117) представљају и прилазне путеве појединим локалитетима у оквиру Резервата, што се с аспекта доступности и приступачности може сматрати врло повољним, док с друге стране представљају негативан фактор у смислу утицаја на функционисање самог Резервата.

Општа карактеристика категорисаних путева је, да су на крају експлоатационог периода и да су у врло лошем стању (коловозне површине, банке, одводни канали), што је резултирало значајним смањењем њихове пропусне моћи и нивоа услуге.

Неадекватност саобраћајне инфраструктуре није примарна последица постојеће мреже саобраћајница, већ превасходно њиховог квалитета (експлоатациони параметри, стање коловозних површина).

Општински (локални) путеви, као значајан део капиларне путне мреже, нису заступљени. Примарну функцију повезивања унутар самог Резервата и локалитета преузимају некатегорисани путеви – утврђена атарска путна мрежа као значајан и једини потенцијал. Ова мрежа путева није са савременим коловозом, што онемогућује приступ при различитим временским условима и водним режимима.

Туристичка саобраћајна мрежа обухвата: стазе кретања ловаца у оквиру ловишта, и део већ поменутих некатегорисаних путева. Постојећа мрежа је недовољна и готово сасвим неизграђена и као таква представља лимитирајући фактор развоја туризма у обухвату Плана.

Железничка инфраструктура

У обухвату Просторног плана налази се регионална пруга бр. 2, Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimbolia).

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким и другим кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због веће удобности у односу на друмски превоз, могао би имати значајно учешће у евентуалним туристичким кретањима првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај

Водни саобраћај на простору обухваћеном Планом заступљен је преко унутрашњих пловних путева канала из система ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка – Нови Бечеј и Кикиндски канал, али превозни капацитети се користе далеко испод капацитативних могућности и искључиво су у функцији водног режима самог Резервата.

Немоторни саобраћај

Немоторни саобраћај у обухвату Плана није значајно заступљен, углавном кроз међунасељске комуникације (у оквиру коридора предметних државних путева), са минималним туристичким и рекреативним кретањима. Основни проблем који је евидентан је питање безбедности, као и трасе кретања које углавном нису дефинисане, посебно до садржаја у оквиру самог резервата.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да **саобраћајна инфраструктура** у оквиру овог простора и окружењу Резервата са изграђеним потенцијалима (путног-друмског, железничког и водног саобраћаја) даје добре основе за надоградњу, реконструкцију и модернизацију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, од већих градских агломерација и субрегиона, на нивоу вишег комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

Водопривредна инфраструктура

Водоснабдевање

На простору обухваћеном Планом нема инсталација водовода. Снабдевање водом посетилаца објекта визиторског центра обавља се преко бунара избушеног на парцели недалеко од самог објекта.

Одвођење отпадних и атмосферских вода

На простору обухваћеном Планом нема инсталација канализације. Евакуација отпадних вода посетилаца објекта визиторског центра обавља се преко септичке јаме, која се периодично празни аутоцистерном.

Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура

На подручју обухвата плана постоји 35 kV и 10 kV надземни вод који се незнатним делом налази у посебној намени.

Гасоводна инфраструктура

На простору посебне намене постоји изграђен разводни гасовод високог притиска од челичних цеви РГ 01-12/ I за Нови Бечеј-Ново Милошево.

Обновљиви извори енергије

У оквиру посебне намене не постоји организовано коришћење овог ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура

У коридору саобраћајнице државног пута II реда у делу посебне намене изграђена је подземна електронска комуникациона мрежа, оптички кабл на релацији Нови Бечеј-Ново Милошево-Бочар.

3.1.5. Непокретна културна добра

На подручју обухвата Плана евидентирани су споменици културе и археолошки локалитети (62), (реферална карта бр.3.) и уочени су бункери подигнути пре другог светског рата који нису графички идентификовани. Споменици културе и најзначајнији археолошки локалитети су:

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ

- Црква Св. Арханђела Михаила- АРАЧА представља културно добро од изузетног значаја („Службени гласник РС“, број 16/90);
- Матејски брод -археолошки локалитет, споменик културе од великог значаја (решење број 1652 од 30.12.1950.године).

АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ

Најзначајнији археолошки локалитети су:

- Матејски брод, праисторијско насеље (неолит, гвоздено доба), аварски гроб, средњи век парц. бр. 18299 - 18309, 18319 - 18321, 18322 - 18328, 18381 - 18403, 18369 - 18392, 18404 -18412;
- Арача, са околином, вишеслојни археолошки локалитет (неолит,сармати и средњи век).

На простору посебне намене Резервата (у простору III степена заштите), на просторима станишта заштићених и строго заштићених врста, као и у њиховој непосредној околини евидентирано је неколико археолошких локалитета.

За потребе израде Плана надлежна установа - Покрајински завод за заштиту споменика културе је доставила анализу и валоризацију утврђених споменичких вредности и вредности урбаних и физичких структура у обухвату Плана и дефинисала смернице заштите (услови чувања, одржавања и коришћења културних добара) у даљем процесу урбанистичког планирања и изградње.

Објекат Арача - споменик културе је у лошем грађевинском стању, док су археолошка налазишта углавном недовољно испитана и истражена.

3.1.6. Стање животне средине

Просторни план обухвата, поред површина са значајним природним вредностима (Резерват и простори посебне намене), потенцијално угрожене просторе и деградиране површине.

Потенцијално угрожени простори изван Резервата су резерве глине, радне зоне (силоси и хладњача) и појасеви уз инфраструктурне коридоре.

Деградиране површине се налазе изван Резервата (позајмиште глине и неуређена депонија).

Подручје **Резервата** представља сложени екосистем са изворним, природним вредностима, које су у одређеној мери у фази нестајања због вишедеценијског негативног антропогеног утицаја.

Услед утицаја низа антропогених фактора на природу обухваћеног подручја промењен је предеони лик, а очувани су једино фрагменти природних екосистема, који су својим физичко хемијским одликама били непогодни за било који вид пољопривреде. Уништавање аутохтоних станишта преоравањем пашњака, парлога, утрина и других аутохтоних станишта и изградња разних објеката, представљају највеће проблеме у заштити птица и природних вредности Резервата.

Основни видови људске делатности су сточарство и ратарство. Данас су обрадива земљишта засејана пољопривредним културама, док је пашарење ограничено на још преостале ливаде.

На наведеном простору у прошлости су постојала два до три салаша (1995), данас егзистирају само два и једна кућа за одмор, али враћањем земљишта приватним власницима дошло је до изградње још неколико нових салаша у окружењу Резервата. Постојање салаша је везано за низ негативних појава - преоравање земљишта, услед чега се уништава изворна вегетација, нестају значајна станишта птица овог подручја, пашарење, узнемиравање птица, загађивање земљишта и воде и др.

Обрада земљишта на подручју Резервата релативно је екстензивна, врши се на мањим парцелама, у приватном власништву. Интензивна примена хемијских средстава у заштити биља, као и минералних ђубрива у окружењу подручја које се штити, имала је вишегодишњи негативни утицај на Слану копово, Мало копово и околне ливаде.

Истовремено, пољопривредна производња у широј регији, кроз укрупњавање парцела, сејање монокултура на великим површинама, а нарочито кроз хидромелиорационе захвате (одводњавање) изазвала је промене на заштићеном добру и његовој околини.

Оне се рефлектују у израженом губитку воде у језеру и у нестајању бара и копова, који су се од Сланог копова пружали до Меленаца и чинили повезан систем станишта значајне флоре и вегетације, а посебно орнитофауне.

Ловство, као традиционални начин коришћења, присутно је на подручју обухвата Плана и данас, спроводи се на начин регулисан законима и на принципима домаћинског газдовања, уз извесна ограничења уведена пројектованом заштитом, тако да не угрожава основне природне вредности подручја.

Унутар заштићеног добра постоји више пољских путева, који се понекад користе и за пролаз трактора, што може узнемирити птице, изазвати гажења легла и загађивања земљишта, па је у спровођењу заштите неопходна контрола њиховог коришћења.

Уништавање тршћака (паљење, сеча и др.) је редовна активност унутар заштићеног подручја, која се спроводи као мера активне заштите.

Депоноване разних отпадних материја поред заштићеног добра је присутно на једној локацији, што захтева хитну санацију.

Вршени су покушаји коришћења посматраног подручја за рибњак, лечилиште и за експлоатацију нафте и гаса, па је у наредном периоду потребно користити ово подручје у складу са прописаним режимима и мерама заштите.

У контексту утврђивања квалитета земљишта у Резервату, у 2002., 2003. и 2004. години вршено је праћење стања свих промена односно успостављен је мониторинг у пољопривредном и непољопривредном земљишту, а посебно је праћен садржај опасних и штетних материја, које могу бити неорганске (макроелементи, микроелементи и тешки метали) и органске (укупни угљоводоници TPH, полициклични ароматични угљоводоници PAHs, полихлоровани бифенили PCBs, остаци пестицида и њихови метаболити и др.).

На основу резултата истраживања, на простору Резервата, утврђено је да је садржај Cu и Co изнад граничних вредности, али да је присуство ових тешких метала у земљишту последица матичног супстрата на коме је земљиште образовано.

Праћење квалитета земљишта вршено је и током 2010. године на локалитетима у Резервату.

Поређењем резултата истраживања са граничним вредностима концентрација наведених елемената, прописаних Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма, закључује се следеће:

- Садржај Co је на свим локалитетима изнад граничних вредности;
- Садржај Ni је на 4 локалитета изнад граничних вредности.

Поређењем резултата истраживања са ремедијационим вредностима, прописаним наведеном Уредбом, уочава се да су на свим локалитетима концентрације тешких метала испод ремедијационих вредности, што указује да су основне особине земљишта још очуване и да није потребна примена санационих и других заштитних мера.

Праћење квалитета ваздуха и воде у Резервату, као и на простору обухваћеним Планом изван заштићеног добра, није вршено.

3.1.7. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

Појава земљотреса јачине 7⁰ и 8⁰MCS могућа је на ужем простору уз реку Тису, те су нужне пасивне и активне мере заштите од трусних померања.

У оквиру обухвата Просторног плана налазе се 2 противградне станице из општине Нови Бечеј, које припадају Радарском центру „Самош“. Положај противградних станица дат је на графичком прилогу бр.3.

Подручје није угрожено поплавама од спољних вода.

Појава пожара се не може искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућа је појава пожара на пољопривредном земљишту, која се у већини случајева догађа лети услед људске непажње. Посебним мерама заштите штитиће се пољопривредно земљиште.

У протеклом периоду, за територију АП Војводине није вршена категоризација суше (климатолошка, пољопривредна, хидролошка и социоекономска), већ се суша класификовала најчешће по стању усева, те се елементарна непогода проглашавала у случају великих материјалних штета на усевама.

На подручју обухвата Просторног плана нема севесо оператера, ни вишег ни нижег ранга.

3.2. SWOT АНАЛИЗА

Заштита природних добара и биодиверзитета	Предности	Недостаци
	- Резерват представља јединствено подручје са специфичним природним вредностима, заштићено као природно добро I категорије од изузетног значаја; - Резерват је једно од најважнијих и најособенијих станишта птица у Србији.	- Сланско копово је зависно од хидролошког режима и осетљиво је на промене; - поремећај природних сезонских осцилација у водном режиму Сланог језера и Поштине копови услед глобалних климатских промена.
Заштита природних добара и биодиверзитета	Могућности	Опасности
	- Заштиту и развој треба усмерити у контексту одржавања стабилности свих природних вредности Резервата, посебно оних која имају особену биолошку разноврсност; - боља презентација Резервата; - на основу својих природних вредности Резерват има услова да буде стављен у мрежу заштићених природних подручја, на основу Директиве о стаништима Европске уније из 1992. године Natura 2000.	- Загађивање од интензивне пољопривредне производње и амбалаже утрошених заштитних хемијских пољопривредних средстава; - исушивање као последица хидротехничких регулација у окружењу; - исушивање као последица неповољних климатских промена; - загађивање са изворима у окружењу; - ширење алохтоних инвазивних биљних врста; - непоштовање законских прописа, успостављених зона и режима заштите, као и програма заштите; - преоравање простора влажних ливада и пашњака и њихово коришћење за пољопривредну производњу, што доводи до њихове деградације и нестанка изворних станишта и екосистема.
Заштита животне средине	Предности	Недостаци
	- Релативно очувани и високо вредни природни ресурси; - значајан фонд пољопривредног земљишта у окружењу.	- Поремећај водног режима; - еутрофикација Поштине копови; - сукцесија екосистема; - неадекватна примена хемијских средстава заштите и агромера у пољопривреди.
Заштита животне средине	Могућности	Опасности
	- Спровођење успостављених режима заштите у циљу очувања природног добра; - успостављање мониторинга природних вредности; - уређење водног режима; - уређење и опремање Резервата са еко туристичком инфраструктуром; - обезбедити услове за спровођење научно-истраживачких, културних васпитно-образовних, информативно-пропагандних и других активности у Резервату.	- Неконтролисана пољопривредна делатност; - недостатак адекватних мера управљања простором; - неадекватно депоновање отпада.
Туризам	Предности	Недостаци
	- Повољан геотуристички положај у односу на значајна емитивна туристичка подручја Београд и Нови Сад; - разноврсност туристичких мотива и садржаја; - река Тиса у близини Резервата; - туристички потенцијали (очуваност подручја, атрактивност природних и култур. вредности).	- Недовољна и неадекватна туристичка валоризација и презентација природних, култ. и створених вредности; - недостатак смештајних капацитета; - непостојање разноврсне туристичке понуде посебно за инострана тржишта; - нема централног информативног пункта; - криволов.
Туризам	Могућности	Опасности
	- Развој туристичких активности на датом простору, заснованих на постојећим природним вредностима и непокретних културних добрима, без угрожавања режима заштите Резервата; - туристичке програме ускладити са захтевима очувања Резервата; - туристичко-позиционирање подручја; - унапређење услова станишта за развој дивљачи и ловног туризма.	- Недовољна информисаност становништва о природним и културним вредностима овог подручја као значајном потенцијалу развоја туризма; - угрожавања заштићених вредности Резервата

Пољопривреда	Предности	Недостаци
	- Педолошки и климатски предуслови за квалитетну пољопривредну производњу; - еколошка очуваност подручја.	- Еколошка „рањивост“ подручја, која спутава интензивирање производње.
	Могућности	Опасности
	- Успостављање пољопривредне производње, засноване на одрживости заштићеног подручја.	- Нарушавање осетљивог еко система, прекомерном обрадом или загађењем, као последица евентуалне веће интензификације пољопривреде, преко могућности апсорпције овог подручја - заустављање развоја сточарства може нарушити еколошку равнотежу у Резервату јер су сточарство и кошење ливада корисни за одржавање услова станишта.
Саобраћајна инфраструктура*	Предности	Недостаци
	- Геосаобраћајни положај; - Инфраструктурни ресурси ▪ државна путна мрежа: ДП бр.15, бр.117, ▪ регионална путна мрежа бр.2 ▪ релативно густа путна мрежа некатегорисаних путева, ▪ канали ОКМ ХС ДТД; - стручни и професионални ресурси.	- Неадекватност саобраћајне мреже у смислу квалитета, стања, изграђености и опремљености саобраћајних (првенствено путних и железничких) капацитета; - непостојање институционалне координације; - економски дисконтинуитет у претходном периоду и непостојање сталних извора финансирања.
	Могућности	Опасности
	- Максимално искоришћавање гео-саобраћајног положаја; - интензивирање туристичког развоја; - очувана природа са специфичним еколошким садржајима.	- Успорена изградња-реконструкција саобраћајне и туристичке инфраструктуре; - нестабилност финансирања развоја транспорта; - угрожавање заштићеног природног добра линијском изградњом у оквиру путних коридора.
Водопривредна инфраструктура	Предности	Недостаци
	- Очуваност и разноврсност орографских и хидрографских облика.	- Измењен режим плавних и подземних вода угрожава изворни екосистем Резервата.
	Могућности	Опасности
	- Прописивање и одржавање оптималног водног режима.	- Нерешено питање одржавања адекватног хидролошког режима.
Енергетика и енергетска инфраструктура	Предности	Недостаци
	- На територији обухвата Плана изграђен је разводни гасовод РГ 01-12/І Нови Бечеј-Ново Милошево; - природни гас је еколошки најчистије и најјекономичније фосилно гориво, једноставно се користи и транспортује до потрошача; - изграђена електронска комуникациона инфраструктура.	- Нису испитани геотермални потенцијали; -недовољна заступљеност коришћења обновљивих извора енергије.
	Могућности	Опасности
	- Могућност коришћења нових енергетских потенцијала (биомаса, соларна енергија, енергија ветра); - постојећи капацитети и изграђеност гасоводне мреже на подручју обухвата Плана пружају могућност њеног проширења и даље изградње; - креативно управљање природним и стеченим ресурсима; - одрживо коришћење природних ресурса; - могућност даљег проширења електроенергетске инфраструктуре у складу са потребама; - могућност даљег проширења електронске комуникационе инфраструктуре у складу са потребама.	- Конфликт између коришћења енергетских ресурса, експлоатације минералних сировина, развоја термоенергетске инфраструктуре и заштите животне средине
Заштита културних добара	Предности	Недостаци
	- Културно добро-средњовековна црква Арача је јединствен споменик културе на овом подручју; - културно добро – Матејски брод-археолошко налазиште; - налазе се у непосредном окружењу Резервата.	- Успорена динамика обнове заштићених непокретних културних добара; - неодржавање или неодговарајуће одржавање културних добара услед недостатка средстава , као и недостатка одговарајуће документације за обнову заштићених непокретних културних добара, а и недовољно развијене свести о значају културног добра; - код археолошких локалитета проблем вишеслојности локалитета; - недовољна туристичка и медијска презентација непокретних културних добара.
	Могућности	Опасности
	- Очување и заштита утврђених и евидентираних непокретних културних добара као и утврђивање нових; - очување наслеђених културних вредности: наслеђене просторне матрице, естетске и визуелне слике предела; - интегрална заштита непокретних културних добара, односно успостављање јединства са окружењем/простором у ком се налазе; - дефинисање смерница за очување,одржавање и коришћење непокретних културних добара.	- Наставак процеса пропадања услед непредузимања активности на заштити

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Принципи просторног развоја су:

- Одржив и уравнотежен развој;
- Заштита и унапређење природног наслеђа као развојног ресурса;
- Очување диверзитета и вредности предела кроз обезбеђивање идентитета простора и идентификацију предеоних целина;
- Управљање квалитетом укупне био - физичке структуре предела;
- Интеграција смерница за обезбеђење квалитета предела у секторске планове у различитим областима;
- Усклађивање приступа обезбеђивању квалитета предела са карактером развоја и развојним проблемима, посебно предела под одређеним режимом заштите и од посебног значаја за развој туризма;
- Смањење негативних утицаја на животну средину;
- Развој руралних подручја;
- Унапређење приступачности кроз развој инфраструктуре;
- Регионална и међународна сарадња, посебно у функцији заштите природних добара;
- Учешће јавности у политици просторног развоја подручја посебне намене.

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

Са аспекта **заштите природних добара** општи циљ израде Просторног плана је спровођење заштите, очувања и унапређења природних вредности подручја, у циљу реализације утврђених режима заштите, са усмеравањем људских активности у наведеном контексту.

Пољопривреда

Будући да је подручје обухвата Плана релативно мало, а могућности пољопривредне производње у знатној мери ограничене специфичношћу овог биосистема, као основни циљ намеће се пољопривредна производња усклађена са природним окружењем и обезбеђењем мера заштите и очувања.

Полазећи од природних вредности Резервата, а у складу са одредбама датим ПП РС, РПП АПВ као и Уредбом о заштити СРП „Славо копово“, у области **пољопривреде** општи циљ развоја је:

- усклађивање пољопривреде са мерама прописаним режимима заштите.

Са аспекта развоја **туризма** општи циљ је:

Обједињавање туристичке понуде засноване на потенцијалима за развој туризма, усклађене са режимима заштите туристичке дестинације Резервата.

Инфраструктурни системи

Основни циљеви у области **саобраћајне** инфраструктуре су:

- Утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете у оквиру подручја Резервата уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;

- Обезбеђење просторних услова за правилно функционисање свих саобраћајних система, у оквиру простора обухвата Просторног плана, али и повезивања са окружењем.

Водопривредна инфраструктура

Основни принцип коришћења водних ресурса је „вода је опште добро“ и као таква мора бити доступна свима, који живе поред ње и на њој. Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода. Као делови основног стратешког циља у области **водопривреде** систематизовани су следећи циљеви:

- Дефинисање водопривредног развоја и могућности водопривреде као подстицајног, или ограничавајућег фактора у оквиру других компонената развоја подручја;
- Обезбеђење довољне количине квалитетне воде за потребе наводњавања што више обрадивих пољопривредних површина у вегетационом периоду, од априла до краја септембра месеца, кад је у већини случајева изражен дефицит воде у земљишту.

Енергетска инфраструктура

Општи циљ је: утврђивање програма и смерница развоја **енергетске** инфраструктуре, синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју (чиме би се обезбедили најповољнији услови за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју) и њен даљи развој.

Основни циљ у погледу обновљивих извора енергије је стварање услова за повећање њиховог коришћења.

2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

Заштита предела и природних добара

Због изузетних природних вредности, које указују на јединственост подручја националних и европских размера, присутне људске делатности и могућности заштите и коришћења овог простора, оперативни циљеви Просторног плана са становишта заштите природе су:

- Очување јединствености, изворности и аутентичности природних вредности подручја;
- Трајно одрживо управљање и коришћење природних ресурса, уз поштовање одредаба акта о заштити природног добра, Закона о заштити природе, Закона о заштити животне средине, Конвенције о биолошкој разноврсности, Конвенције о заштити дивље флоре и фауне и њихових станишта, Конвенције о заштити миграторних врста, Рамсарској конвенцији и других законских регулатива;
- Успостављање оптималног односа између процентуалног учешћа и просторног распореда, ливада, бара, мочвара и отворених водених површина и редукција површина на које су ушле инвазивне врсте;
- Обезбеђење одговарајућег режима вода ради унапређења стања свих екосистема;
- Израда и реализација плана управљања заштићеним подручјем који ће активним мерама заштите омогућити унапређење стања природних вредности;
- Постизање равнотеже између активности у простору и предеоних елемената, ради минимизирања оптерећења на заступљене типове предела и очувања и унапређења предеоне разноврсности;
- Уређење предела стимулисањем традиционалног начина коришћења простора у циљу очувања његових руралних особина;
- Унапређење стања популације крупне и ситне дивљачи;
- Међусобно усаглашавање ловне основе и Плана управљања Резерватом;
- Дефинисање радњи и мера (станишни услови, технички објекти и др.) за повећање учешћа бројности аутохтоних врста дивљачи;
- Заштита и очување биолошког диверзитета.

Пољопривреда

Оперативни циљеви:

- Постепено претварање ораница у пашњаке;
- Измена сетвене структуре, односно процентуалног удела производа усклађених са еколошким могућностима посматраног простора;
- Заштита генетског, специјског и екосистемског биодиверзитета прихватањем органске производње у пољопривреди, у сврху очувања биљних и животињских врста од посебног значаја;
- Препознавање и лоцирање специфичности појединих делова посматраног подручја и могућности валоризације тих компаративних предности;
- Бројчано увећање сточног фонда и побољшање његових производних резултата, за које постоје природни потенцијали који нису искоришћени у довољној мери;
- Унапређење производње, прераде и пласмана традиционалних пољопривредних производа.

Туризам

Оперативни циљеви:

- Уређење и опремање постојећих и нових простора намењених рекреацији и туризму у складу са прописаним мерама заштите и очувања животне средине из Уредбе;
- Развој туризма са комплементарним активностима;
- Едукација свих учесника у туристичким и пратећим активностима;
- Дефинисање приоритетних облика туризма, обим туристичких активности и простора на којима ће се спроводити (излетнички, рекреативни, културни, ловни, риболовни, етно туризам и сл.);
- Коришћење потенцијала Резервата као препознатљивог подручја.

Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

Оперативни циљеви:

- Спречавање заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, успостављањем ефикасне контроле;
- Заштита пољопривредног земљишта од контаминације опасним и штетним материјама селективном и контролисаном употребом хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама;
- Неговање и унапређење пољопривредног земљишта у еколошком домену и то: изградњом и одржавањем система за наводњавање и одводњавање, рекултивацијом деградираних површина, уређењем ливада и пашњака и другим агромилиорационим мерама.

Водни ресурси

У области коришћења вода утврђени су следећи оперативни циљеви:

- Постизање „доброг“ статуса вода, мисли се пре свега на површинске;
- Заштита водених екосистема;
- Потенцирање одрживог коришћења вода.

Минерални и енергетски ресурси

Даља истраживања и експлоатација минералних сировина дозвољена су у оквиру подручја посебне намене, изузев простора који су у режиму I и II и III степена заштите заштићених подручја.

За истраживања и експлоатацију минералних сировина и извођење радова који могу довести до измена у водном режиму обухваћеног подручја, неопходно је прибавити посебне услове заштите простора од надлежног завода за заштиту природе.

Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

Оперативни циљеви:

- Стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- Формирање општинске саобраћајне матрице тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне - засебне саобраћајне правце у оквиру општине Нови Бечеј, како би се задовољили сви нивои будућег интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;
- Формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) које треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације еколошког коридора.

Водопривредна инфраструктура

Оперативни циљеви развоја водопривредне инфраструктуре:

- Праћење стања водног режима, стања влажних станишта;
- Одржавање оптималног режима вода и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода;
- Утврђивање и одржавање оптималног водног режима влажних станишта;
- Одржавање проточности канала који повезује Слано копово са каналском мрежом;
- Адекватно одржавати постојећу мрежу и регулисана корита, сачувати мелиорационе системе.

Енергетска инфраструктура

Оперативни циљеви:

- Обезбеђивање услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетске делатности у потрошњи енергије;
- Супституција електричне енергије за добијање топлотне енергије обновљивим изворима енергије.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Основни циљ - стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије, пре свега соларне енергије у оквиру посебне намене.

Енергетска ефикасност

Оперативни циљеви:

- Пројектовање нових енергетски ефикасних објеката и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности.

Гасоводна инфраструктура

У области термоенергетске инфраструктуре *оперативни циљеви* су:

- Побољшање рада и поузданости постојеће гасоводне инфраструктуре, као и њихов даљи развој у оквиру подручја посебне намене, изузев простора у режимима I и II степена заштите заштићених подручја.

Електронска комуникациона инфраструктура

Оперативни циљеви:

- Потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре и изградња оптичке кабловске мреже;
- Обезбеђивање бежичне електронске комуникационе мреже за ретко насељена и удаљена подручја и садржаје ван насеља.

Заштита непокретних културних добара

Са аспекта заштите културних добара оперативни циљ израде Просторног плана је спровођење заштите, очувања и унапређења културних вредности подручја, у циљу реализације утврђених мера заштите, са усмеравањем људских активности у наведеном контексту.

Заштита животне средине

Оперативни циљеви у области заштите животне средине су:

- Интеграција заштите животне средине у све појединачне секторске политике и стратегије развоја;
- Успостављање континуираног праћења стања чинилаца животне средине: воде, ваздуха, земљишта, биомониторинга и мониторинга буке (уз државни пут);
- Планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- Ограничена и селективна употреба вештачких ђубрива и хемијских средстава за заштиту биља у пољопривреди;
- Формирање заштитних зелених појасева дуж еколошких и инфраструктурних коридора;
- Рекултивација свих деградираних површина (депонија, позајмишта и др.);
- Адекватно одлагање комуналног отпада и елиминација сточних лешева, у складу са Стратегијом управљања отпадом, законима и важећим правилницима.

3. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Подручје посебне намене обухвата три предеоне целине, значајне за очување биолошке разноврсности: предеона целина заштићеног подручја - Резервата, предеона целина слатинских и водених станишта строго заштићених врста у окружењу (укључујући станишта у подручју планираном за заштиту) и предеона целина еколошких коридора. У оквиру предеоне целине - Резерват, дефинисане су предеоне подцелине, које чине режими заштите I, II и III степена. Општа концепција просторног развоја подручја посебне намене првенствено се заснива на очувању Резервата, као заштићеног природног добра од изузетног националног и међународног значаја, његовом коришћењу у складу са прописаним режимима заштите и заштити станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора, у циљу очувања биодиверзитета.

Примарни циљ развоја посматраног подручја је заштита постојећих јединствених фрагилних екосистема са окружењем, у процесу управљања и мудрог коришћења, тј. очување свих природних карактеристика овог подручја, које представља типични равничарски предео Панонске низије. Коришћење природних ресурса мора бити усмерено, првенствено, на усклађивање облика и начина експлоатације са императивом очувања, одржавања и унапређивања, што ће у многоме допринети задржавању аутохтоности и очувању атрактивности и амбијенталних одлика читавог подручја.

Простор Резервата има природњачку, културно-историјску, рекреативну и посебну амбијенталну вредност.

Поред заштите Резервата, неопходно је у наредном периоду на одговарајући начин очувати шире подручје, односно станишта заштићених и строго заштићених врста (укључујући станишта у подручју планираном за заштиту) и еколошке коридоре, као предео, који представља миграторну станицу ждралова, са значајним типичним панонским одликама. У том циљу ће се стимулисати традиционални начин коришћења простора и његове руралне особине (салаши) и адекватнија презентација културних добара у окружењу. Други битан концепт на коме се заснива развој овог подручја је туризам.

Туристички програми ће се ускладити са захтевима очувања вредности Резервата и заштитом и презентацијом културних добара, у непосредном окружењу.

Број посетилаца и њихово кретање кроз Резерват треба да буду строго контролисани и ограничени, у циљу заштите станишта од деградације и заштићених врста (птице) од узнемиравања. Организоваће се три врсте туризма: екотуризам (посматрање птица, едукативни туризам и сл.), рурални туризам (салаши) и културни туризам (културно историјско наслеђе).

Општа концепција развоја подручја у обухвату Плана, дефинисана је у односу на основне његове специфичности, које опредељују **посебну намену** и предмет су овог Просторног плана, а односе се на:

- Заштиту и критеријуме коришћења природних вредности и животне средине, као **основну намену**;
- Одрживи развој туризма, заштиту и одрживо коришћење вода, уређење постојећих инфраструктурних система, као **остале посебне намене** комплементарне основној намени.

Основне концепцијске поставке и опредељења, **у границама Резервата**, су:

- Очување и унапређење станишта на подручју Резервата;
- Активна заштита кључних врста и њихових станишта;
- Усклађивање активности и заштите са правним оквирима функционисања Резервата;
- Очување и унапређење разноврсности орнитофауне;
- Очување и унапређење флоре и вегетације;
- Одржавање биолошке равнотеже, односно обезбеђење опстанка изворних екосистема и њихове мозаичности, који својим појединим компонентама у целини представљају темељну природну вредност подручја, посебно водених и ливадских станишта;
- Обезбеђивање одговарајућег хидролошког режима у Резервату на основу Плана интегралног управљања водним ресурсима;
- Сагледавање стања природних вредности, уз вредновање флоре и фауне;
- Идентификација и вредновање угрожавајућих фактора и њихово ублажавање;
- Ревитализација нарушених и рестаурација несталих станишта;
- Претварања откупљеног пољопривредног земљишта у пашњаке и ливаде;
- Активно сузбијање инвазивних врста биљака;
- Успостављање базе података и информационог система;
- Трајни мониторинг екосистема, процеса и утицаја и посебно вредних врста;
- Одрживи развој делатности (туризам, едукација, рекреација, пашарење, производња здраве хране, итд) и изградња и уређење потребне инфраструктуре;
- Одвођење отпадних вода из едукативно-туристичког локалитета - визиторски центар вршиће се у бетонске водонепропусне септичке јаме, које ће се периодично празнити аутоцистернама;
- Повезивање интереса заштите природне и културне баштине са традицијом и одрживим развојем локалних заједница;
- Презентација резервата;
- Научно – истраживачка активност и едукација;
- Сарадња са локалном заједницом, стручним и научним институцијама и невладиним организацијама, које су повезане са заштићеним природним добром и интересима локалног становништва;
- Сарадња у оквиру националне и међународне мреже заштићених подручја.

Основне концепцијске поставке и опредељења **ван граница Резервата**, на просторима посебне намене, су:

(1) у области заштите природних вредности

- Очување станишта строго заштићених врста у окружењу (*укључујући станишта у подручју планираном за заштиту*) и еколошких коридора;
- Развој дозвољених активности и делатности, које не угрожавају основне вредности Резервата и других природних добара;

(2) у области заштите и одрживог коришћења вода

- У циљу развоја туризма, неопходно је за прихват и боравак туриста обезбедити одговарајућу комуналну опремљеност (водовод и канализација), као и уређење и заштиту водних ресурса од даљег загађивања и расипања.

(3) у области одрживог развоја туризма

- Ван Резервата, али са могућим индиректним утицајем, важан туристички потенцијал овог подручја су споменици културе: средњевековна црква Арача и археолошки локалитети;
- Важно емитивно подручје за Резерват представљају градски центри Нови Сад и Београд.

Коришћење *природних ресурса* у оквиру посебне намене, посебно пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, треба да буде контролисано и усклађено са условима заштите природе. Пољопривредно земљиште је потребно штитити мерама и активностима којима се трајно обезбеђују природне функције земљишта.

4. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру подручја посебне намене у контексту заштите природе. Кроз Просторни план ће бити створени услови за будући приступ међународним фондовима кроз израду прекограничних пројеката, као и за финансирање заштите природе и животне средине у наредном периоду. Интегрисање подручја Просторног плана у шири регионални контекст подразумева уважавање најважнијих европских докумената, којим је дефинисан просторни развој, као и примену њихових препорука за остваривање међународне, а посебно прекограничне сарадње. Слано копово, еколошки значајно подручје утврђено Уредбом, представља заштићено природно добро-специјални природни резерват. Положај, близина великих градова, као и развијена путна инфраструктура, представљају добру основу за развој туризма, реализацију програма едукације и рекреације. Резерват ужива међународним статус, који представља основ и за развој међународне сарадње, пре свега у области заштите природе, заштите животне средине и туризма.

Велики потенцијал развоја подручја омогућен је укључивањем у ЕУ инструменте, кроз које се реализују пројекти који су одобрени за финансирање из годишњих националних програма за Републику Србију. У зависности од предвиђених активности, пројекти се реализују из Инструмента за претприступну помоћ (Instrument for Pre-accession Assistance-IPA). Тренутно се у Републици Србији спроводи осам програма (6 програма прекограничне сарадње и 2 програма транснационалне и међурегионалне сарадње) са Мађарском, Румунијом, Бугарском, Црном Гором, Босном и Херцеговином, Хрватском, Јадрански програм и програм „Југоисточна Европа“. Међународни пројект Joint Tisa Survey (JTS) који је координиран од стране ICPDR (International Commission for the Protection of the Danube River), бавио се испитивањем еколошког стања реке Тисе и Береја, обухвативши екотоксиколошке, лимнохемијске и хидробиолошке анализе као и комплексна испитивања биотопа и муља речног дна. Резерват је најозбиљнији кандидат за европску еколошку мрежу NATURA 2000. Идентификација и успостављање мреже еколошки значајних подручја **NATURA 2000** (Special Areas of Conservation–SACs и Special Protection Areas–SPAs), вршиће се према посебним пројектима, сходно меродавним европским директивама у процесу приступања ЕУ. Индикативна карта еколошке мреже за југоисточну Европу припремљена је у оквиру међународног пројекта под координацијом Европског центра за заштиту природе (ECNC). Први корак формирања еколошке мреже Србије је био издвајање подручја за Емералд мрежу, имплементацијом Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта. Институционално успостављање еколошке мреже подручја од европског значаја започето је 2009. године у оквиру Twining пројекта SR07-IB-EN-02 „Јачање административних капацитета заштићених подручја у Србији – Natura 2000“.

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

У претходним годинама започет је пројекат ублажавања и санирања еколошких проблема узрокованих антропогеним утицајем. Ове мере подразумевају спровођење откупа приватног обрадивог земљишта и његово превођење у пашњаке и ливаде и реализацију пројекта уређења водног земљишта.

Спровођење мера усмерених на ублажавање негативних антропогених утицаја и уопште статус Резервата као заштићеног подручја имаће позитиван утицај на пољопривредно земљиште у окружењу.

Забраном коришћења пољопривредног земљишта које је у оквиру површина посебне намене у друге сврхе, осим у случајевима утврђеним законом и овим Просторним планом, забраном испуштања и одлагања отпадних и штетних материја, ограниченом и селективном употребом вештачких ђубрива и хемијских средстава за заштиту биља, избором адекватних технологија у обради земљишта и противерозионих мера, сачуваће се квалитет земљишта тј. његова физичка, хемијска и биолошка својства.

У циљу очувања руралних особина подручја у обухвату Плана, потребно је одржавати постојеће салаше на традиционални начин.

1.2. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја ће се вршити у складу са донетом Уредбом о заштити. Заштита и коришћење водног ресурса подразумева оптимизирање режима вода, праћење стања и анализу квалитета вода.

Водно земљиште користи се на начин којим се не утиче штетно на воде и приобални екосистем и не ограничавају права других и то за:

- 1) Одржавање корита водотока и водних објеката;
- 2) Спровођење мера заштите вода;
- 3) Спровођење заштите од штетног дејства вода;
- 4) Остале намене, утврђене законом.

На водном земљишту забрањена је изградња. Дозвољена је изузетно у следећим случајевима:

- Изградња у функцији водопривреде, одржавања водотока;
- Изградња инфраструктуре у складу са просторним или урбанистичким планом;
- Изградња у функцији наутике, туризма и рекреације.

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити:

- Објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкције водотока;
- Објекти инфраструктуре (саобраћајни, енергетски);
- Објекти туризма и рекреације.

Концепција заштите и коришћења водног ресурса на подручју Резервата у планском периоду је да се утврди стање, начин локалног оптимизирања режима вода и установи механизам мониторинга стања односно неопходно је обезбедити мониторинг еколошких и хидролошких параметара и на основу њих урадити модел управљања водом у резервату, односно одржавању оптималних природних сезонских осцилација воде у Сланом језеру, уз одржавање природног салинитета. Приликом ревизије хидролошког режима, потребно је обухватити хидролошки непосредно утицајне површине и део каналске мреже.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- Ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода;
- Спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи;
- Одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

1.3. ЛОВНА И РИБОЛОВНА ФАУНА

Према одредбама важећег Закона о ловству, као и Наредбе о ловостају, у Резервату живи одређени број врста који се третира као ловна дивљач, па је њихова заштита и начин ловног коришћења регулисан одредбама о ловостају: трајно забрањен лов; забрањен лов у одређеном годишњем периоду; стално дозвољен лов. Овим законом су по наведеним категоријама обухваћене све познате птице Резервата. Риболовна фауна није значајна за подручје Резервата, па се евентуалне последице заштите посматраног подручја на ихтиофауну не разматрају.

1.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

На целом подручју **Резервата** забрањено је истраживање, као и извођење других радова, који мењају основне карактеристике станишта.

На подручју Резервата у режиму заштите I степена забрањује се коришћење природних богатстава и други облици коришћења простора и активности, осим научних истраживања и контролисане едукације.

На подручју Резервата у режиму заштите II и III степена забрањено је извођење радова и активности које би нарушиле геоморфолошке одлике подручја, обављање и других делатности и извођење радова, којим се угрожавају вредности предела и нарушава интегритет простора (прекопавање, ископавање и други земљани радови).

1.5. КОРИШЋЕЊЕ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

У оквиру подручја посебне намене, могуће је коришћење соларне енергије, као обновљивог извора енергије, путем соларних панела-фотонапонских ћелија, постављеним на крову објеката, а ван посебне намене могу се користити обновљиви извори у складу са условима надлежног Завода за заштиту природе.

2. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ

2.1. РУРАЛНИ РАЗВОЈ И ПОЉОПРИВРЕДА

На подручју Резервата присутни су испаша и кошење, са последицом одржавања травног покривача и спречавања обрастања у високу траву или грмље. Заштита природних вредности слатинских ливада предвиђа очување пашњака уз њихово усклађено и одрживо коришћење.

Земљиште за обраду и гајење култура значајан је ресурс овог простора, а у циљу очувања природних вредности у току је пројекат откупа ораница и превођења у пашњаке методом сејања луцерке на откупљеним површинама, кошењем луцерке и уградњом бусења аутохтоне траве. На овим површинама постоје услови за производњу здраве хране.

Због значајних природних вредности на подручју посебне намене, које указују на јединственост подручја у ширим размерама, планска опредељења у области пољопривреде су:

- Заштита природних вредности и усклађивање структуре пољопривредне производње са потребом очувања специфичности екосистема у блиском окружењу;
- Очување и оптимално коришћење земљишта предвиђеног за пољопривреду и заштита од свих врста деградације: заслањивања, претеране и неконтролисане употребе хемијских средстава, као и промене намене;
- Обезбедити адекватан број грла крава и оваца аутохтоних раса за испашу на пашњацима.

Основна оријентација у пољопривреди биће производња здраве хране, лековитог и ароматског биља. Технологија се мора усмерити и надаље трајно базирати на примени мера биолошке агрокултуре. Органска производња представља неку врсту решења коју подржава Рамсарски биро и Конвенција за борбу против дезертификације.

Обезбедити одрживо коришћење издвојених травних станишта заштићених врста за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта. Заштиту и унапређење подручја еколошке мреже повезати са програмима обнове екстензивног сточарства и са очувањем генетске разноврсности (очување старих раса и сорти).

2.2. ТУРИЗАМ

Развој туризма на подручју посебне намене, као и ширем подручју обухваћеном Планом, заснива се на његовим природним и антропогеним вредностима, са захтевом очувања вредности Резервата.

Уз поштовање принципа одрживог развоја, развијаће се :

- Екотуризам (посматрање птица, едукативни туризам и сл.);
- Рурални туризам (салаши);
- Културни туризам (културно историјско наслеђе).

Екотуризам се темељи на активностима туриста у пределу очуване природе и заштићеним природним добрима. То је туризам малог утицаја на животну средину који доприноси очувању природних станишта и врста. Најзначајнији видови екотуризма на датом простору су „Bird watching“ (посматрање птица) и едукативни туризам.

"Bird watching" (посматрање птица) - Туристи би могли посећивати Резерват у малим групама. Периоди у којима би се организовало посматрање птица били би у пролећним месецима, када се гнезде станарице, као и јесењим и зимским месецима, када велики број селица користи Резерват као станицу током сеобе.

Број посетилаца и њихово кретање кроз Резерват треба да буду ограничени и строго контролисани, да не би долазило до угрожавања станишта и узнемиравања заштићених врста у Резервату.

Развој *едукативног туризма подразумева различите активности* као што су научна истраживања, школско-образовне активности, рекреативно-излетничке и културно – васпитно - образовне активности.

Програми *научних истраживања* ће бити усклађени са захтевима проучавања природних вредности и очувања вредности Резервата.

Школско-образовне активности су једна од важних едукацијских функција Резервата. За прихват школских екскурзија користиће се изграђени визиторски објекат „Чуварска кућа“ са свим потребним садржајима. Кретање ових група кроз Резерват се мора обезбедити уређеним туристичким путем, до осматрачница снабдених телескопима за осматрање простора Резервата.

Рекреативно-излетничке активности се односе на прихват малих група од два до пет посетилаца, њихово упознавање са вредностима Резервата, уз могућност да проведу краће време у одмору и опуштању у Резервату и осматрању птица. Овај облик активности може да има значајан удео у туризму Резервата али се мора пажљиво организовати да не би дошло до ремећења мира у Резервату. Активности излетника ће бити организоване око визиторског објекта у Резервату.

Културно и васпитно-образовна функција заштићеног добра ће се остварити према специјализованим програмима и циљним групама посетиоца и корисника Резервата. У функцији едукације биће уређене едукативне стазе са обележавањем посебних и специфичних природних вредности флоре, вегетације и фауне.

Рурални туризам (туризам на салашима) подразумева активности везане за природну и културну баштину на којима се најбоље упознаје аутентичан начин живота становништва датог простора. Тржиште за ове производе су велики градови у окружењу (Нови сад, Зрењанин, Кикинда), а предуслов развоја су изграђена саобраћајна инфраструктура, смештајни капацитети, систем снабдевања и туристичка инфраструктура. У Резервату постоје два салаша, а на стаништима неколико пољопривредних домаћинстава, који могу бити у функцији туристичке понуде.

Културни туризам подразумева различите форме културних активности које се нуде туристима. Туризам заснован на *културно историјском наслеђу* има значајне предиспозиције у подручју обухваћеном Планом, будући да у непосредном окружењу простора посебне намене постоји значајно културно наслеђе. Споменик културно-историјског наслеђа, који се може у најкраћем року пласирати је остатак цркве *Арача* (просторно-културна историјска целина).

За успешан рад стручне службе у Резервату неопходно је стално усавршавање и примењивање најновијих научних и стручних сазнања из области заштите природних добара и метода управљања.

У Резервату ће се организовати еко кампови за истраживаче. Смештај учесника еко кампова ће бити у визиторском центру, а за рад ће се оспособити и опремити постојећи објекти у оквиру Резервата.

Посебним едукативним радом са локалним становништвом треба изграђивати позитиван однос мештана према заштићеном добру и заштићеним природним вредностима, а посебно према ждраловима и другим заштићеним врстама и спречити њихово директно плашење и прогањање.

Промоцијом Резервата оствариће се циљеви предвиђени Уредбом о заштити, али и циљеви развоја еко туризма и одрживог коришћења добара. Природне вредности Резервата представљаће се разноврсним пропагандним материјалом. За посетиоце обезбедиће се оптичка помагала (двоглед и телескопи) и стручни водичи (биолози, орнитолози).

Промоција ће се изводити путем: штампаних материјала, монографије Сланог копова, плаката, брошура, теренских приручника, туристичких карата, разгледница, електронских медија, на изложбама и сајмовима, промотивним DVD, организовања и ажурирања веб странице.

У Резервату ће се уредити појединачни објекти неопходни за послове очувања, заштите и коришћења Резервата као што су туристичке стазе, осматрачнице и информативни панои. За изграђен визиторски центар „Чуварска кућа“, у наредном периоду, треба обезбедити да се користи за предвиђену сврху у пуном капацитету.

У наредном планском периоду потребно је изградити једну средњу затворену осматрачницу за посматрање ждралова на пашњаку између копова.

Прихватни пункт посетилаца на јужном улазу код Башаидског пута треба опремити са додатним садржајима да би имао своју пуну функцију.

2.3. ЛОВ

Заштита и коришћење ловне фауне подразумева повећање бројности и структуре дивљачи уз очување ретких и угрожених врста. Лов ће се у будућем газдовању Резерватом одвијати у складу са важећим планским документима, усклађеним са прописаним режимима и мерама заштите. Предмет лова су пернате дивљачи: фазан, јеребице и дивље патке, а од остале дивљачи зец и срна. Такође је потребно извршити редукцију броја лисица, које представљају опасност за време гнезђења птица. Лов треба обављати тако да се не пуца у правцу великог језера, да се не би птице узнемиравале.

3. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА, ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА

3.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Основно планско одређење у домену путне-друмске инфраструктуре у обухвату Плана је побољшање капацитативних могућности предметних државних путева, безбедности и нивоа саобраћајне услуге (ДП бр.15/М-3, бр.117/Р-114)⁴, као основних путних капацитета, који ће нудити виши ниво комфора и бољу повезаност овог простора са окружењем. Предметни државни путеви такође ће у наредном периоду, поред своје основне функције у међурегионалном и међуопштинском повезивању, преузети и значајан део у обезбеђивању саобраћајне доступности локалитетима у оквиру заштићеног подручја Резервата.

Примарни задатак у развоју саобраћајне инфраструктуре није изградња нове мреже саобраћајница, већ првенствено подизање квалитета и модернизација постојеће мреже.

У будућем развоју саобраћаја се мора посебно инсистирати на модернизацији-изградњи путних праваца државне путне мреже, с обзиром да општинска путна мрежа у обухвату није заступљена, изузимајући планирани општински пут ка локалитету Арача.

⁴ Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП: ДП Iб реда бр.15 је некадашњи М-3 ; ДП IIа реда бр.117 је некадашњи Р-114;

Такође планска решења у домену путног-друмског саобраћаја су и задржавање свих саобраћајних капацитета најнижег хијерархијског нивоа (атарски и други приступни путеви) уз потребу реконструкције и уклапања у нове функционално - саобраћајне матрице овог простора и окружења. Овакав принцип уређења саобраћајница у оквиру подручја обухвата Плана утицаће на формирање нове јединствене саобраћајне мреже, која ће у потпуности побољшати везе у зони заштићеног подручја са насељима, окружењем, свим садашњим и планираним туристичким локалитетима под режимима заштите.

Мрежа приступних путева, осим основне функције, врло је значајна и у функцији обезбеђења приступа у потенцијално ванредним, непредвиђеним и акцидентним ситуацијама. С обзиром на специфичност и „осетљивост“ оваквих еколошких Резервата, ова функција се намеће као једна од најважнијих.

Планским сагледавањем могућих траса нових приступних путева ка обухваћеном подручју, предложена су решења (верификована кроз планове локалних самоуправа у обухвату: ППО општине Нови Бечеј), која се могу реализовати, без повећања трајекторија путовања, експлоатационих трошкова и без значајнијих неповољних утицаја на одрживи развој и биодиверзитет овог простора.

Планска решења железничког саобраћаја такође се заснивају на усвојеним планским и стратешким документима (ППРС, РПП АПВ, Стратегија развоја саобраћаја РС) што подразумева задржавање постојеће пруге у оквиру утврђених коридора и побољшање експлоатационих параметара реконструктивним мерама и изградњом. Реконструкцијом /изградњом свих пружних капацитета, знатно ће се побољшати експлоатациони параметри (повећање носивости и експлоатационе брзине), железница ће се приближити захтеваном европском нивоу превозне услуге и створиће се солидни услови за интеграцију са осталим видовима саобраћаја (транспорт путника: возила – вагони -пловила).

Неопходна је ревитализација и модернизација практично целокупног система, чиме ће се повећати безбедност, ефикасност и економичност. Експлоатационе брзине су данас неприхватљиво ниске ($V_e = 40 \text{ km/h}$), услед чега потенцијални корисници железнице радије бирају друга средства превоза.

Планска решења водног саобраћаја у оквиру обухвата Просторног плана не подразумевају коришћење канала из ОКМ ХС ДТД (Банатска Паланка – Нови Бечеј и Кикиндски канал) као пловних путева у функцији Резервата, већ подразумевају искључиво коришћење ових водотока кроз водни режим обухваћеног подручја.

План развоја немоторног саобраћаја на простору обухвата Плана (и у посебној намени) подразумева формирање и развој капацитета немоторних – пешачко - бициклистичких кретања (кроз дефинисање коридора пешачких и бициклистичких стаза унутар и ван насеља и локалитета, делови траса националне бициклистичке стаза уз канале ОКМ ХС ДТД: Кикиндски канал и канал Банатска Паланка – Нови Бечеј). Немоторна кретања, као најважнија и еколошки најприхватљивија, доприносе смањењу негативних утицаја саобраћаја на животну средину и афирмишу природне, туристичке локалитете заштићеног подручја, што је и препорука која произилази из Атинске повеље ЕСУ (1998. и 2003. године).

3.2. ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Развој водопривредне инфраструктуре на подручју посебне намене засниваће се на успостављању интегралних регионалних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода. Потребно је обезбедити одговарајуће услове у смислу комуналне опремљености простора (водовод и канализација), као и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања.

Управљање водама мора се обављати у складу са начелом јединства водног система и према плану управљања водама на предметном водном подручју. Није дозвољено мењање постојећег водног режима, без прибављања посебних водних услова, спровођења одговарајућих анализа и одговарајуће техничке документације.

Водни објекти за уређење водотока

У посматраним границама обухвата Плана налазе се делови подсистема „Копов“, „Бечејски“, „Шимуђ“, „Бурза“, „Галацки“ и „Керекто-Бочар“ који су пројектовани као вишенаменски. Сви ови хидросистеми су пројектовани у периоду између 1960 и 1970. године, али због недостатка средстава нису сви изведени (нису изведени системи за одводњавање „Бечејски“ и „Шимуђ“).

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода – одводњавање

Регулисање водног режима у земљишту, уз поштовање услова заштите природе и изградњу и реконструкцију постојећих система за одводњавање, омогућиће побољшање пољопривредне производње. Распрострањеност и изграђеност водопривредне инфраструктуре на територији је задовољавајућа, али је због њихове запуштености и неодржавања, проблем одводње сувишних вода и даље присутан.

Полазиште за техничка решења у домену хидротехничких мелиорација је ревитализација постојећих мелиорационих система и постепено смањење садашњег заостајања Србије у домену наводњавања, изградњом нових система на земљиштима највиших бонитетних класа.

Будући системи се планирају као интегрални мелиорациони системи (одводњавање, наводњавање, заштита од спољних вода), са свим мерама хидротехничких и агротехничких мелиорација.

Системи за одводњавање реализују се тако да се уклапају у решења интегралног уређења простора, при чему се води рачуна о потреби касније доградње и система за наводњавање.

Одводњавање на простору обухваћеном Планом се врши преко детаљне каналске мреже горе наведених подсистема, гравитационо или преко црпних станица. Водозахват на каналу Банатска Паланка-Нови Бечеј на стационажи km 136+100, предвиђен је за снабдевање водом доводног канала до природне депресије „Мало Копово“, преко које се Слано копово допуњује водом. Укупна површина депресије је око 70 ha, а укупна количина воде потребне за одржавање максималног нивоа воде у њој у току једне године износи око 500.000 m³.

Као што је већ речено, у периоду 1960 – 1970. године пројектовани су и изведени делови хидросистема („Копов“, „Бурза“, „Шимуђ“, „Керекто Бочар“, „Галацки“ и „Бечејски“), али због недостатка средстава нису изведени системи за одводњавање „Бечејски“ и „Шимуђ“. Планирани систем за одводњавање „Бечејски“ се већим делом налази у границама посебне намене (В-1-1, В-1-2, В-1-3, В-1-4, В-5, В—1, В-5-2), док се остали делови овог система, као и систем „Шимуђ“ налазе у обухвату Плана, а изван границе посебне намене. Приликом реализације дела система „Шимуђ“ – канала који се протеже од постојећег Кикиндског канала на истоку до локалитета Шимуђ, западно од ДП Iб реда бр. 15, потребно је, у складу са условима заштите, извршити зацевљење почетног дела трасе канала, од руба кикиндског канала у дужини од минимално 150 m, односно оптимално 300 m. Све радове на изградњи ових делова система извести у складу са Решењем Покрајинског завода за заштиту природе.

Довод воде до депресије „Мало Копово“ обезбеђен је доводним каналом кроз „Шибулову Копов“ и кроз пропуст са уставом испод ДП бр. 117. на стационажи km 7+000. Вода се из доводног канала гравитационо излива у Мало Копово кроз пропуст, а уставом се регулише водостај узводно и низводно од пропуста.

Канал је дужине 2700 m, а радни ниво је на коти 76.20 mАНВ, али се он може подићи на максималну коту и у каналу и у депресији на 76.40 mАНВ. Снабдевање водом је обезбеђено захватањем из канала Банатска Паланка-Нови Бечеј, покретном пловном црпном станицом.

Сваки канал детаљне каналске мреже би требао да има, у уском појасу водног земљишта у ванграђевинском реону, по минимум 10 m ширине за инспекциону стазу и на левој и десној обали канала. Међутим, пошто захтеви водопривреде приликом комасационих и осталих радова нису испоштовани, у неким случајевима није остављен простор за радно инспекциону стазу за прилаз каналу приликом одржавања или реконструкције. Редовно одржавање се махом своди на уклањање растиња и измуљивање због одржавања протицајног профила.

Извађени муљ се депонује у посебне касете у непосредној близини, које су такође водно земљиште, а после неколико година (обично до 5 година) након што се осуши, разастире.

Реализација планиране каналске мреже на подручју, за коју је већ резервисано и одвојено водно земљиште, биће када се стекну одговарајући услови, односно када водопривреда буде имала средстава за њихову реализацију.

Водни објекти за коришћење вода

Планско решење снабдевања водом засновано је на захватању воде за пиће индивидуално, путем бунара бушених у границама локалитета.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Санитација визиторског центра обављаће се по принципима руралне санитације са одвођењем отпадних вода у индивидуалне или групне водонепропусне објекте и комбинацију са секундарним биолошким пречишћавањем, уз оперативну организацију даљег поступка са отпадним водама, односно, уклањања и коришћења у пољопривреди на санитарно безбедан начин, како не би дошло до загађења површинских и подземних вода.

3.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

3.3.1. Електроенергетска инфраструктура

У наредном планском периоду снабдевање електричном енергијом биће из 20 kV електроенергетске мреже, преко 20/0,4 kV које је потребно обезбедити за садржаје који ће се градити у оквиру подручја обухвата Просторног плана.

Дистрибутивна мрежа ће се развијати у складу са Средњорочним плановима надлежног предузећа ЈП ЕПС-а, односно Привредног друштва за дистрибуцију електричне енергије „Електровојводина“, Електродистрибуција „Нови Сад“ и Електродистрибуција „Зрењанин“. Предвиђа се потпуни прелазак на 20 kV напонски ниво. 35 kV далековод ће се уз реконструкцију користити као 20 kV далековод за напајање 20 kV разводног постројења. Такође 10 kV мрежа и припадајуће дистрибутивне трафостанице 10/0,4 kV ће се реконструисати за рад на 20 kV.

Електроенергетска мрежа за снабдевање планираних садржаја у оквиру посебне намене биће грађена подземним водовима.

Постојећа електроенергетска мрежа, надземна и подземна се задржава у својим коридорима, и исту је у складу са плановима развоја надлежних предузећа могуће реконструисати.

Део потребне електричне енергије могуће је обезбедити и из обновљивих извора енергије.

3.3.2. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура

На простору обухвата Плана, не планира се изградња нове гасоводне и нафтоводне инфраструктуре. Постојећи гасовод РГ 01-12 Нови Бечеј-Башаид се задржава и за њега је предвиђено само текуће одржавање.

Даљи развој и изградња гасоводне и нафтоводне инфраструктуре је дозвољена у оквиру подручја посебне намене, изузев простора у режимима I и II степена заштите заштићених подручја, у складу са условима Завода за заштиту природе.

3.3.3. Електронска комуникациона инфраструктура

Електронска комуникациона мрежа ће се развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса.

То подразумева и потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС), уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Међумесни електронски комуникациони каблови планирани су уз све постојеће и планиране путне коридоре. Приликом планирања нових саобраћајних коридора потребно је планирати и полагање одговарајућих цеви у коридорима саобраћајница, за накнадно провлачење електронских комуникационих каблова.

Заштита телекомуникационих коридора и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава радио коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12).

Постојећи међумесни оптички кабл се налазе у ПЕ цевима у постојећим саобраћајним коридорима. У наредном планском периоду због потреба за новим капацитетима може се очекивати вишеструко полагање нових електронских комуникационих каблова у постојеће ПЕ цеви.

4. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА И ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

4.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешко опредељење развоја подручја посебне намене усмерено је на реализацију тростепеног режима заштите у Резервату, услова коришћења предеоних целина са значајним природним вредностима и на санацију, заштиту и унапређење природних и радом створених вредности животне средине, уз очување изворности и усклађености овог подручја са његовом основном наменом.

У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору посебне намене, предвиђене су одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се зауставити њихова даља деградација, а унапредиће се квалитет животне средине овог подручја.

У циљу заштите *животне средине* од загађења предвиђене су следеће мере:

- Планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- Успостављање система праћења и контроле нивоа загађености ваздуха, воде и земљишта, биомониторинга и мониторинга буке (уз државни пут);

- Подизање квалитета и модернизација постојеће саобраћајне мреже;
- Око инфраструктурних система неопходно је формирати заштитне коридоре у контексту заштите околине и становништва од потенцијалних негативних утицаја;
- Адекватно одлагање комуналног отпада и сточних лешева у складу са Стратегијом управљања отпадом и важећим законским актима;
- Евентуално вршење истраживања минералних сировина уз примену свих мера заштите животне средине у складу са Законом о рударству и условима Завода за заштиту природе;
- На туристичким локалитетима проблем одвођења отпадних вода ће се решавати путем компактних мини – постројења за пречишћавање отпадних вода или изградњом водонепропусне септичке јаме;
- Вршиће се одржавање постојећих мелиоративних канала (чишћење канала од муља и растиња);
- У Резервату препорука је оријентисати се на органску пољопривреду и елиминисати конвенционалну методу употребе хемијских средстава заштите биљака у производњи;
- Формирање заштитног зеленила дуж еколошких коридора и државних путева;
- Након завршене експлоатације минералних сировина (глина), у непосредном окружењу Резервата, неопходно је извршити санацију и рекултивацију земљишта, у складу са Законом;
- Санација и рекултивација неуређене депоније, која се налази у непосредном окружењу Резервата.

Уредбом о заштити специјалног резервата природе „Слано копово“ ограничено је коришћење водног ресурса на подручју Резервата, јер се режимом заштите забрањује свака изградња објеката и забрањују сви хидротехнички радови који мењају карактер подручја (бушења бунара, изградња канала и заливних система), изузев у функцији заштите природе и развоја рекреативно-туристичких активности.

Због уређења хидролошких услова неопходно је израдити План интегралног управљања воденим ресурсима, Акциони план упумпавања воде у Мало копово са програмом праћења елемената водног режима у Малом копову и Великом копову, пратити кретање салинитета воде на Великој копови и израдити програм праћења климатских промена.

Радови на заштићеном простору, који нису забрањени, као и радови у непосредној близини заштићеног добра, подлежу обавезној изради Студије о процени утицаја на животну средину, полазећи од одредаба Закона о процени утицаја на животну средину. Одређеније услове, као правила реда и понашања корисника и посетилаца на заштићеном подручју, утврдиће Старалац посебним актом, а по претходно прибављеним условима и мишљењу Завода за заштиту природе Србије.

За планске документе у заштићеним природним добрима израђује се стратешка процена утицаја на животну средину.

За објекте на подручју заштићеног природног добра и у непосредној близини заштићеног добра, инвеститор је дужан да се обрати надлежном органу Захтевом за одређивање потребе израде студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09).

Извештај о стратешкој процени утицаја, који се израђује за Просторни план, не може дати експлицитне одговоре о прихватљивости појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Потребан ниво детаљности, који ће анализирати појединачне објекте и њихове утицаје на животну средину, разматраће се у оквиру Стратешких процена утицаја на нижим хијерархијским нивоима и у оквиру Процена утицаја појединачних објеката на животну средину.

4.2. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА

Заштита и уређење предела је суштинска потреба за одрживи развој подручја посебне намене Резервата и треба се спроводити кроз:

- Мере заштите свих заступљених типова предеоних елемената очувањем карактеристичних обележја екосистема, која су проистекла из природне конфигурације;
- Управљање пределом поступцима којима се, из перспективе одрживог развоја, обезбеђује редовно одржавање предела, са циљем усмеравања и усклађивања промена изазваних друштвеним и економским процесима, као и процесима у животној средини и
- Стварање услова за спровођење предеоне политике (општих принципа, стратегија и смерница, дефинисаних од стране надлежних органа), која омогућава предузимање одређених мера у циљу заштите, управљања и планирања предела.

Заштита, уређење и развој предела Резервата засниваће се и на реализацији различитих активности у простору:

- Очување функционалности хидролошког система у циљу заштите мозаика предеоних елемената и његовог идентитета;
- Строга контрола експлоатације минералних сировина и других активности у простору;
- Планирање развоја насеља, која се налазе у непосредној близини Резервата, у складу са вредностима предеоних одлика (физичка структура насеља, привредне активности и сл.);
- Правовремена и активна заштита природних вредности, укључујући и фрагменте који тренутно нису под заштитом, а чија се заштита у будућности очекује, као и заштита споменика културе и препознатљивих и вредних амбијената руралног типа;
- Санацији и ревитализацији нарушених својстава природног система који значајно утичу на карактер предела;
- Успостављање механизма управљања и промоције предела (и на прекограничном нивоу);
- Креирање нових вредности у простору од посебног значаја за развој (развој културног подручја);
- Интерпретација предеоног обрасца система природне и геолошке разноврсности;
- Успостављање процедура за укључивање најшире јавности у процес планирања предела;
- Подизање нивоа свести становника овог подручја, приватних организација и надлежних органа власти о предеоним вредностима подручја;
- Праћење промена у простору које доводе до деградирања предеоних вредности;
- Уређење водотока и водених површина као важних елемената карактера предела;
- Заштити пољопривредног земљишта од ненаменског коришћења.

4.3. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

4.3.1. Заштићено подручје

Предеона целина - Специјални резерват природе „Слано копово“

На подручју Резервата су издиференциране три предеоне подцелине:

- 1) Режим заштите I степена површине 217,1367 ha;
- 2) Режим заштите II степена површине 220,0667 ha;
- 3) Режим заштите III степена површине 539,2455 ha, који обухвата остали део заштићеног добра.

Мере заштите простора у обухвату Плана су дефинисане у складу са режимима заштите.

На целом подручју Резервата:

1. Забрањено је:

- 1) Извођење хидромелиорационих (бушења бунара, изградња канала и заливних система), грађевинских и других радова, осим радова који су у функцији унапређења еколошких услова станишта;
- 2) Истраживање, као и извођење других радова, који мењају основне карактеристике станишта;
- 3) Изградња објеката, осим чобанских колиба и торова за овце;
- 4) Испаша свиња;
- 5) Пошумљавање станишта;
- 6) Отварање депонија и депоновање смећа.

2. Обезбеђује се праћење стања и унапређење свих типова станишта, животних заједница и биљних и животињских врста, посебно природних реткости и успостављање сталног мониторинга. У Резервату на подручју режима заштите I степена спроводе се мере утврђене законом, који уређује заштиту животне средине и посебне мере на унапређењу природних вредности добра (обезбеђење одговарајућег водног режима и санитарни лов).

На подручју режима заштите II степена:

1. Забрањено је:

- 1) Сакупљање јединки и развојних облика биљних и животињских врста, осим за потребе заштите и научна истраживања уз посебну дозволу;
- 2) Уништавање вегетације, осим у сврху унапређења рецентног стања природне вегетације, односно успостављања првобитне еколошке равнотеже;
- 3) У појасу од 100 m око језера испаша оваца и кретање стоке у периоду гнежђења и извођења младих од 1. априла до 1. јула;
- 4) Лов у појасу 100 - 200 m око језера и пуцање у правцу зоне режима заштите I степена;
- 5) Кошење траве до 15. јула;
- 6) Уношење алохтоних врста.

2. Обезбеђује се:

- 1) Редуковање бројности лисица;
- 2) Повремено плављење станишта влажних, сланих ливада и тршћака;
- 3) Лов према ловној основи;
- 4) Кошење ливада после 15. јула;
- 5) Туризам под условом:
 - да се осматрање врши само на за то одређеним областима без кретања по Резервату,
 - прилаз местима за осматрање мора се одвијати утврђеном трасом,
 - максимални капацитет ове зоне је једно осматрачко место.

На подручју режима заштите III степена:

1. Обезбеђује се:

- 1) Постепено враћање пољопривредних површина које се налазе на подручју између копова у првобитно стање (ливаде и пашњаци);
- 2) Редукција лисица;
- 3) Регулисано кретање људи и возила;
- 4) Обнављање делова тршћака (сечом или паљењем);
- 5) Ограничена и селективна употреба вештачких ђубрива и хемијских средстава за заштиту биља.

Заштита и развој Резервата спроводи се према Програму заштите и развоја, који садржи: циљеве, приоритетне задатке и активности на спровођењу режима заштите, активности на презентацији и коришћењу Специјалног резервата, задатке на заштити аутохтоних екосистема, регулисању водног режима, задатке у спровођењу активности на настањивању плавокљуне патке, извођењу научноистраживачких, културних, васпитно-образовних, информативно-пропагандних и других активности и средства потребна за реализацију овог програма, као и начин њиховог обезбеђења.

4.3.2. Подручје планирано за заштиту

Подручје Слатине Баната је планирано за заштиту. Садржаје и активности наведеног подручја треба планирати у складу са мерама заштите станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја.

4.3.3. Предеона целина станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

1. забрањено је: мењати намену површина (осим у циљу еколошке ревитализације станишта), преоравати површине под природном вегетацијом; уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта; подизати соларне и ветрогенераторе, градити рибњаке, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња.

2. неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта. обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0.05 ha.

3. прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже, укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање заштитног зеленила, сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња, паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

4. приликом реализације трасе двонаменског канала који се протеже од постојећег Кикиндског канала на истоку до локалитета Шимуђ, западно од пута Нови Бечеј - Кикинда, потребно је посебно:

- Извршити зацевљивање почетног дела трасе канала, од руба Кикиндског канала, поред главне депресије локалитета Девесиље, у правцу ка цркви Арача. Дужина зацевљивања минимално је 150 метара, а оптимално 300 метара;
- Након зацевљивања дела трасе канала, потребно је сву претходно ископану земљу вратити на место ископа и изравнати терен до коте пре радова;
- На потезу зацевљења канала, радове изводити на начин да се избегне оштећивање и исушивање депресија које належу на трасу канала, са његове источне стране у оквиру заштићеног станишта;
- Почетак новог канала ка постојећем Кикиндском каналу тако пројектовати да се спречи истицање површинске воде из природних депресија источно од тог локалитета, где се налазе најважнија станишта строго заштићених врста;
- На осталом делу трасе новог канала, у правцу пута Нови Бечеј-Ново Милошево, може се формирати отворени канал, с тим да је забрањено ископану земљу одлагати и разастирати на природним травним стаништима и слатинским депресијама;
- За потребе кретања механизације до локације извођења радова, користити постојеће приступне путеве и стазе, а приликом извођења радова избегавати кретање механизације по влажним стаништима;
- Предвидети обавезу сакупљања комуналног и другог отпада, током радова и након завршетка у одговарајуће посуде или на други одговарајући начин обезбедити њихову редовну евакуацију на одговарајућу локацију утврђену за ту намену;
- У случају изливања опасних материја загађени слој земљишта мора се уклонити и одложити на одговарајућу локацију утврђену за ту намену. На месту изливања нанети нови незагађени слој земљишта.

4.3.4. Предеона целина еколошких коридора

У циљу већег очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора потребно је придржавати се следећих услова:

1. Промена намена или културе површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршњаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила је дозвољена само ако не угрожава функционалност еколошког коридора.
2. Обезбедити повезивање слатинских станишта заштићених врста очувањем постојећих ливада и пашњака коридора, као и унапређењем стања обалног појаса мелиоративних канала.
3. Обезбедити повезивање степских и шумостепских станишта заштићених врста подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације.
4. Очувати приобални појас водних тела у блиско природном стању:
 - Поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора свести на најнеопходнији минимум. Поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама, које су саставни део заштитног зеленила. Поплочани или бетонирани делови обале не могу бити стрмији од 45°, изузев пристана, а структура њихове површине треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија;
 - Обезбедити отвореност канала/водотока по целој дужини (одстранити постојеће цевоводе);
 - Прибавити посебне услове заштите природе од надлежног Завода за израду техничке документације регулације водотока, поплочавања и изградње обала, изградње или обнављања мостова и саобраћајница.
5. На простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода односно линије средњег водостаја водотока.
6. Испод мостова као и на местима укрштања саобраћајница са еколошким коридорима, приликом изградње или реконструкције наведених објеката применити техничко-технолошка решења којима се обезбеђује безбедно кретање дивљих врста уз коридор.
7. Избегавати директно осветљење коридора и применити одговарајућа техничка решења у складу са еколошком функцијом локације (тип и усмереност светлосних извора, интензитет и период осветљење, боја светлости итд.) у складу са потребама јавних површина.
8. У простору еколошког коридора забрањено је одлагање отпада и свих врста опасних материја, складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) и нерегуларно одлагање отпада.
9. Стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета (испаша, кошење и сл.) на простору еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља.

Очувати и унапредити континуитет зелених површина чија структура подржава функције еколошког коридора:

1. Очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обала. Приликом уређења континуираног појаса заштитног зеленила обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста.
2. Заштитни појас канала и канализованих водотокова (код локалних коридора у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m) треба да има травну вегетацију која се одржава редовним кошењем и која не може бити засенчена дрворедом. Забрањено је узурпирати заштитни појас коридора преоравањем, изградњом објеката и сл..
3. Обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта.
4. На грађевинском земљишту, наменити приобаље деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности а

урбане садржаје потребно је распоредити по принципу зонације. На просторима, где не постоје услови за формирање напред описаног појаса заштитног зеленила (саобраћајнице и сл.), обалу визуелно одвојити од простора људских активности зеленилом висине 1-3 m.

5. Током планирања заштитног зеленила објеката/блокова, уз међне линије парцела које се граниче са обалним појасем наведених водотокова, формирати вишеспратно заштитно зеленило минималне ширине 3-5 m (у зависности од величине парцеле/блока).
6. Забрањено је сађење инвазивних врста, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста и обезбедити редовно одржавање зелених површина.

Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта

1. До 500 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):

1.1. Забрањује се изградња:

- Нових стамбених, производних и других објеката чије је коришћење везано за присуство људи или животиња, осим објеката под тачком 2.3.1. алинеја 2 и 3 и објеката инфраструктуре;
- Ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина).

1.2. Ограничава се израда планова и планских решења којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

2. До 200 метара од коридора/станишта ограничава се:

2.1. Изградња укупаних складишта на она чије се дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде и која су изграђена на начин којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околини простор.

2.2. Израда планова и планских решења којима се обезбеђује:

- Примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
- Дефинисање правила озелењавања грађевинском дозволом и забрана коришћења инвазивних врста.

2.3. До 200 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):

2.3.1. Ограничава се изградња објеката:

- На саобраћајнице чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;
- На пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста;
- На објекте у воћарским-виноградарским зонама;
- На саобраћајнице чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица.

2.3.2. Ограничава се изградња електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења, која спречавају колизију и електрокуцију птица.

2.3.3. Забрањено је пошумљавање/ подизање заштитног зеленила у заштитној зони слатинско-степских станишта и травних коридора.

2.3.4. До 200 метара од коридора /станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња објеката:

- На оне чије граничне вредности индикатора буке не прелазе утврђене норме за чисто стамбена подручја (55-45 dB(A)), а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор;

- Који захтевају поплочавање и/или осветљење, на минимално растојање 50 m од обале коридора.

3. До 50 метара од коридора или станишта ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује:

3.1. Проходност еколошког коридора површинских вода (забрана ограђивања појаса уз обалу или примена типова оgrade које омогућују кретање ситних животиња).

3.2. Континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта.

3.3. Лоцирање објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење на што већој удаљености од коридора/станишта, а најмање 20 m у случају парцела чије димензије не омогућују изградњу објеката на удаљености већој од 50 m.

3.4. Приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.

3.5. До 50 метара од коридора или станишта забрањује се:

3.5.1. Примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту.

3.5.2. Уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта на растојању мањем од 50 m од коридора/станишта, изузев за инфраструктурне објекте.

3.6. До 50 метара од коридора или станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) ограничава се изградња:

3.6.1. Надземне инфраструктуре на деоницама оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица.

3.6.2. Објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката.

3.6.3. На пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства рибарства) који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста.

3.7. До 50 метара од коридора или станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња:

- Објеката на оне чије граничне вредности индикатора буке не прелазе утврђене норме за чисто стамбена подручја (55-45 dB(A)), а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор;
- Вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) на парцеле са уређеном зеленом површином са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта;
- Саобраћајница са тврдим застором за моторна возила на уређење постојећих саобраћајница насеља и на прилазне путеве објеката чија је намена везана за водно тело. уз примену техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и којима се смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

За изградњу далековода, експлоатацију минералних сировина и извођење радова који могу довести до измена у водном режиму подручја у обухвату Плана, неопходно је прибавити посебне услове заштите простора од надлежног завода за заштиту природе. Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

4.4. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Културна добра, која се налазе у обухвату Плана, иако нису евидентирана на подручју посебне намене, могу бити од значаја за обухваћено подручје посебне намене. Њихова заштита, уређење и унапређење подразумева очување свих карактеристика на основу којих је утврђено њихово културно својство, редовно одржавање, уређење простора око

културног добра, као и њихово коришћење у смислу туристичке презентације. Услови заштите, које поставља надлежна установа за заштиту споменика културе, односе се на све категорије непокретних културних добара и подразумевају конзервацију и презентацију већ истражених непокретних културних добара, као и истраживање угрожених локалитета и спречавање њиховог даљег урушавања.

На **археолошким налазиштима** није дозвољено предузимање било каквих грађевинских или земљаних радова, без стручног археолошког надзора. У случају посебно вредних налаза неопходно је извршити заштитна археолошка истраживања у непосредној зони налаза, уз учешће надлежног завода за заштиту споменика културе.

Заштиту **споменика културе** потребно је вршити применом следећих услова и мера:

- Сва урбанистичка и техничка документација мора се радити у складу са условима и мерама заштите утврђеним од стране надлежних завода за заштиту споменика културе;
- Црква са околином подлеже највишем степену заштите применом конзерваторских мера и очувањем аутентичности, карактеристичних елемената архитектуре, габарита, декоративних елемената екстеријера и ентеријера;
- Конзерваторско-рестаураторске радове могу вршити само овлашћена лица, у складу са Законом о културним добрима.

Мере заштите **комплекса АРАЧА (споменик културе и археолошки локалитет)** обухватају следеће:

- Сву планску, урбанистичку и техничку документацију је обавезно радити у складу са условима и мерама заштите непокретног културног добра које утврђује надлежна служба за заштиту културних добара (уређење комплекса, инфраструктурно опремање, радове на конзервацији и сл.);
- При пројектовању нових објеката и површина обавезно је формирање јединствене архитектонске целине;
- При пројектовању и извођењу нових објеката могућа је примена традиционалних или савремених материјала и мобилијара;
- У случају земљаних радова обавезно је археолошко праћење радова.

У заштићеној околини комплекса Арача потребно је применити следеће мере:

- Сву планску, урбанистичку и техничку документацију за уређење шире зоне заштите, као и изградњу планираних објеката радити у складу са условима утврђеним од стране надлежних служби за заштиту културних добара;
- Забрањује се изградња великих инфраструктурних система, извођење радова којима се може угрозити статичка стабилност објеката, складиштење отпадних и штетних материја и сл.

4.5. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

Елементарне непогоде

При утврђивању просторне организације подручја обухвата Плана, неопходно је поштовати и имплементирати опште принципе заштите од елементарних непогода и других несрећа, имајући у виду и постојећу просторну организацију. Општи принципи управљања ризиком од елементарних непогода и других несрећа су: планирање и имплементација превентивних мера и активности; заштита, отклањање могућих узрока угрожавања (превенција); приправност и правовремено реаговање; смањење утицаја елементарних непогода; спречавање других несрећа и умањење њихових последица (санација).

Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама планирају се превентивне и оперативне мере за спречавање и умањење последица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа – удеса и катастрофа, као и снаге и средства субјеката система заштите и спасавања, њихово организовано и координирано ангажовање и деловање.

План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама ради се на основу Процене угрожености. Проценом угрожености извршиће се идентификација извора (узроци) могућег угрожавања, сагледавање могућих последица, процена потреба и могућности спровођења мера и активности заштите и спасавања од елементарних непогода и других несрећа, што ће утицати на утврђивање степена концентрације физичких структура и инфраструктурних објеката на одређеном простору.

На подручју Просторног плана континуирано ће се спроводити мере заштите и одбране од елементарних непогода, које настају као последица климатских, хидролошких, орографских и сеизмичких карактеристика.

На подручју Просторног плана изграђене су две противградне станице, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. У пречнику од 100 m од противградних станица није дозвољена градња нових објеката без сагласности Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

Удеси

Концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода и технолошких удеса базира се на минимизацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су евидентно угрожени овим појавама. Надлежности, обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама дефинисане су Законом о ванредним ситуацијама. Одредбе овог закона односе се на израду Плана заштите од удеса и предузимање мера за спречавање и ограничавање утицаја, успостављање адекватних одговора на ванредне ситуације које су узроковане елементарним непогодама, техничко-технолошким несрећама - удесима и катастрофама. Према подацима Министарства пољопривреде и заштите животне средине, у обухвату Просторног плана не постоји ни једно севесо постројење.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса. Ове мере се односе на:

- Адекватно просторно планирање и зонирање (подразумева одређивање зона заштите, удаљености опасних активности од насеља, дислокацију постојећих ризичних садржаја, планирање одговарајућих садржаја у циљу спречавања ширења последица од потенцијалних удеса, итд.);
- Специфичне услове за изградњу објеката и инфраструктуре са повећаним ризиком од удеса;
- Израду анализе ризика од удеса и давање мишљења и сагласности на њих;
- Избор и примену технологија чијом се експлоатацијом мање загађује животна средина и обезбеђује већи степен заштите од потенцијалног загађења;
- Благовремено отклањање свих уочених техничко-технолошких недостатака;
- Утврђивање траса транспорта опасних материја изван насељених места.

4.6. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

За простор који је предмет израде Просторног плана подручја посебне намене **нема посебних услова и захтева** за прилагођавање потребама одбране земље коју прописују надлежни органи. У случају евентуалних акцидентних ситуација (ратних разарања) склањање људи, обезбедиће се у оквиру објеката (визиторски центар и салаши) изградњом ојачане плоче изнад подрумских просторија која може да издржи урушавање објекта, или ће се тој сврси прилагодити постојећи и нови инфраструктурни објекти погодни за заштиту и склањање.

5. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Укупно подручје обухваћено Просторним планом износи 10879,38 ha, од чега Резерват заузима површину од 976,4489 ha односно 8,97%, према Уредби о заштити Специјалног резервата природе „Славо копово“ („Службени гласник РС“, број 74/01). Површине по режимима заштите износе:

- Режим заштите I (првог) степена: 217,1367 ha;
- Режим заштите II (другог) степена: 220,0667 ha;
- Режим заштите III (трећег) степена: 539,2455 ha.

Табела 4. Укупно подручје обухваћено Просторним планом, према категоријама коришћења земљишта и билансом површина 2013. и 2023.г.

ОСНОВНЕ КАТЕГОРИЈЕ ЗЕМЉИШТА	2013. година		2023. година	
	ha	%	ha	%
А. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	10447	96,0	10447	96,0
Површине посебне намене	781	7,2	781	7,2
Подручје изван простора посебне намене	9666	88,8	9666	88,8
Б. ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	188	1,7	188	1,7
Површине посебне намене	188	1,7	188	1,7
Подручје изван простора посебне намене	-	-	-	-
В. ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	244	2,2	244	2,2
Површине посебне намене	6	0,1	6	0,1
Подручје изван простора посебне намене	238	2,1	238	2,1
УКУПНО	10 879	100	10 879	100

Табела 5. Намена и биланс површина у подручју обухвата Просторног плана

Р.бр.	ПОДРУЧЈЕ ОБУХВАЋЕНО ПРОСТОРНИМ ПЛАНОМ	Површина	
		ha	%
1.	Подручје посебне намене	3421	31,5
	Заштићено подручје СРП "Славо копово"	976	9
	Станишта заштићених и строго заштићених врста	2186	20,1
	Еколошки коридори	259	2,4
2.	Подручје ван посебне намене у обухвату Просторног плана - Подручје територије Општине Нови Бечеј	7548	68,5
УКУПНА ПОВРШИНА ПОДРУЧЈА ОБУХВАЋЕНА ПРОСТОРНИМ ПЛАНОМ		10879	100,00

Табела 6. Намена и биланс површина у подручју посебне намене

Р.бр.	ЦЕЛИНЕ И ПОДЦЕЛИНЕ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	Површина	
		ha	ha
1.	Заштићено подручје са подцелинама - СРП „ Славо копово“	976	29,2
	Режим I степена заштите	217	6,5
	Режим II степена заштите	220	6,6
	Режим III степена заштите	539	16,1
2.	Предеона целина станишта заштићених врста	2185	63,8
3.	Предеона целина еколошких коридора	260	7,0
УКУПНА ПОВРШИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ		3421	100

Пољопривредно земљиште заузима највећу површину од 10447 ha, односно 96,0% од укупне површине у обухвату Плана. Водно земљиште заузима површину од 188 ha односно 1,7% од укупне површине у обухвату. Вода даје основни печат овом подручју и представља један од одлучујућих еколошких фактора у генези педосфере и појављивању биљног и животињског света. Површина грађевинског земљишта (радни комплекси и саобраћајна инфраструктура) у обухвату Плана износи 244 ha односно 2,2% од укупне површине. Обзиром да је стратешки циљ заштита, унапређење и уређење Резервата, у планском периоду није предвиђена промена категорије земљишта на заштићеном простору, због очувања изворности и оригиналности предметног подручја.

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА

Правила уређења по предеоним целинама и подцелинама

У оквиру подручја посебне намене издвојене су три предеоне целине: заштићено подручје - Резерват, слатинска и водена станишта строго заштићених врста у окружењу и еколошке коридори. У оквиру предеоне целине - Резервата, дефинисане су предеоне подцелине, које чине простори у режиму заштите I, II и III степена.

Правила уређења у оквиру подручја посебне намене подразумевају:

- Директну примену овог Просторног плана на основу дефинисаних правила грађења за дефинисане локалитете;
- Израду планова детаљне регулације за дефинисане зоне и локалитете на основу смерница за уређење и мера заштите утврђених овим Просторним планом;
- Обавезну израду плана детаљне регулације, уколико је за дефинисане локалитете потребно одредити грађевинско земљиште, утврдити јавни интерес или нову регулацију;
- Директну примену овог Просторног плана за уређење и активности на пољопривредном и водном земљишту уз поштовање мера заштите природе, ради заштите и очувања, пре свега, природних вредности и предеоног мозаика подручја.

1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ПРЕДЕОНУ ЦЕЛИНУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА- РЕЗЕРВАТА И ПРЕДЕОНИХ ПОДЦЕЛИНА

За подручје Резервата, као предеоне целине, утврђена су правила уређења, грађења и коришћења према режимима заштите. Простори у режимима заштите представљају предеоне подцелине (3), које су приказане на Рефералној карти бр. 3 – Природни ресурси, заштита животне средине и природних и културних добара.

У условима и мерама заштите добијеним од Покрајинског завода за заштиту природе који су утврђени за Резерват, односно за сва три режима заштите у Резервату, забрањена је промена намене површина и изградња индустријских, пољопривредних и сличних објеката (туристички комплекси, хотелски комплекси и др.).

Дозвољена је изградња објеката за потребе заштите и управљања, истраживања и едукације на локалитетима утврђеним овим Просторним планом (Реферална карта бр. 1 – Посебна намена простора).

Да би се штетне последице у коришћењу простора и природних ресурса свеле на најмању могућу меру, дефинисани су локалитети на којима су постојећи објекти и дати услови за њихову реконструкцију или пренамену, односно изградњу нових објеката ради обогаћивања садржаја локалитета. Приликом изградње нових објеката и реконструкције постојећих објеката, обавезно је користити природни материјал који преовлађује на том простору, архитектуру објеката уклопити у околни простор (ритски амбијент). Забрањено је подизање оgrade око објеката, осим на одређеним локалитетима и под условима које прописује Завод за заштиту природе. Дозвољена је изградња шетних стаза и прилазних путева.

Простор у режиму заштите I степена

На простору са овим режимом заштите забрањене су све активности осим научних истраживања (које не нарушавају природне вредности), контролисане едукације и посете и спровођење заштитних мера и активности у циљу очувања и унапређења постојећег стања екосистема. На овом простору забрањено је коришћење природних ресурса и изградња објеката.

Простор у режиму заштите II степена

На овом простору забрањена је изградња објеката.

Могуће су управљачке интервенције у смислу ревитализације и укупног унапређења Резервата.

Простор у режиму заштите III степена

На простору режима заштите III степена дозвољена је адаптација и реконструкција постојећих објеката и изградња нових објеката и уређење површина у складу са Правилима градње из овог Плана и у складу са условима Покрајинског завода за заштиту природе.

Од постојећих објеката и локалитета у овом простору регистровани су:

1. Објекти у функцији Резервата: визиторски центар и две високе осматрачнице уз западну границу резервата, једна ниска осматрачница у близини визиторског центра и једна средња осматрачница на источној граници Резервата;
2. Објекти на пољопривредном земљишту: салаши (Алмашијев и Попов) и један викенд објекат;
3. Објекти на грађевинском земљишту: део складишног комплекса „Вребалов аграр“;
4. Део локалитета археолошких налазишта.

Дозвољена је изградња шетних стаза. Изградњу шетних стаза треба извршити без промене рељефа, а ради лакшег кретања туриста горњи слој стазе извести од речног шљунка. Стазе извести према програму изградње и одржавања стаза управљача Резервата, уз прибављену сагласност Покрајинског завода за заштиту природе.

Дозвољена је изградња бициклистичке стазе, коју треба вршити на основу правила грађења за инфраструктуру, датих у наредном поглављу.

Поред наведених објеката, дозвољена је и изградња противпожарних осматрачница на локалитетима које ће утврдити управљач Резервата и Покрајински завод за заштиту природе, у складу са потребама.

1.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗА ПРЕДЕОНЕ ЦЕЛИНЕ СТАНИШТА И ЕКОЛОШКИХ КОРИДОРА

На овим предеоним целинама забрањено је мењати намену површина (осим у циљу еколошке ревитализације) преоравати површине под природном вегетацијом, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, градити рибњаке, отворати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња.

Забрањена је изградња нових стамбених, производних и других објеката чије је коришћење везано за присуство људи или животиња; ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина).

Ограничава се изградња објеката: на пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста.

1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ПОСЕБНЕ И ДРУГЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ

1.3.1. Саобраћајна инфраструктура

Објекти јавне путне - друмске и железничке инфраструктуре (државни путеви у складу са Уредбом о категоризацији државних путева, постојећа и планирана железничка инфраструктура), као и пратећи садржаји уз путеве, ће се реконструисати/градити на основу услова из донетог Просторног плана локалне самоуправе.

Водни саобраћај

Приликом изградње објекта у оквиру водног-пловног пута ОКМ ХС ДТД, услове треба тражити од надлежног предузећа (ЈП Воде Војводине) које је задужено за одржавање и развој водних-пловних путева.

Путна мрежа

Државни и општински путеви ће се реконструисати/градити на основу услова - правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа - управљача над предметним јавним путевима. Реализацију изградње/реконструкције путне инфраструктуре би требало извршити уз уважавање анализе постојећих и перспективних саобраћајних токова, као и експлоатационог стања коловозних површина и осталих елемената предметних јавних путева.

Железничка мрежа

Железничка инфраструктура ће се реконструисати/градити на основу услова - правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа - управљача над предметном инфраструктуром. Реализацију изградње/реконструкције железничке инфраструктуре би требало извршити уз уважавање анализе постојећих и перспективних саобраћајних токова, као и експлоатационог стања пружне инфраструктуре.

Некатегорисана путна мрежа

Атарски путеви

Изградња и одржавање атарских путева спроводиће се у складу са препорукама и смерницама из просторних планова јединица локалне самоуправе.

У обухвату Плана (Нови Бечеј) налазе се различити хијерархијски нивои атарских путева:

- главни атарски пут има ширину коридора од 12 - 15 m у коме се смешта сва инфраструктура и коловоз;
- сабирни атарски пут има ширину коридора 8 - 10 m и служи за двосмерни саобраћај;
- приступни атарски пут има ширину коридора 4 - 6 m и у њему се одвија једносмерни саобраћај, а на деоницама где су обезбеђене мимоилазнице и двосмерни саобраћај.

Саобраћајнице до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре, а димензије, изграђеност коловоза (земљани, тврди или савремени застор) се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја.

Изградња, одржавање и реконструкција атарских путева је у надлежности управљача - локалне самоуправе, која својим краткорочним или дугорочним плановима управљања одређује приоритете, динамику и реализацију свих активности на атарској путној мрежи.

Све активности-интервенције на атарској путној мрежи се обављају у оквиру утврђених регулационих ширина. У случајевима захтева за променом хијерархијске дефиниције атарских путева обавезна је израда плана детаљне регулације.

Остали приступни путеви

Изградња и одржавање осталих путева спроводиће се у складу са важећом регулативом и техничким прописима (SRPS за путеве са малим саобраћајем). Уколико приликом реализације ових саобраћајних капацитета дође до потребе за заузимањем новог земљишта, обавезна је израда одговарајуће планске документације (план детаљне регулације).

Немоторни саобраћај

Пешачке и колско-пешачке стазе (до локалитета у оквиру посебне намене) могуће је градити уз следеће препоруке:

- Минимална ширина пешачке стазе 2 m;
- Изградња застора је могућа од доступних материјала (препука: земља, камени агрегат, шљунак и сл.) као и од савремених материјала (асфалт и др.). За колско-пешачке стазе обавезна је стабилизација застора.

Бициклистичке стазе потребно је реконструисати/градити уз следеће препоруке:

- Минимална ширина бициклистичке стазе 1,5 m (2,5 m - двосмерни саобраћај);
- Изградња застора од доступних материјала уз обавезну стабилизацију истог, могућа је и примена савремених материјала (асфалт);
- Застор мора бити раван, без улегнућа и одговарајуће носивости.

За грађење објеката преко водотока (мостови) у зони посебне намене (мелиоративни канали, баре, рукавци) препоручује се:

- Изградња од природних материјала - дрвета;
- Искључиво за пешачки и режимски (повремени) колски саобраћај (искључиво путничка возила);
- Минимална ширина моста 2,0 m (колско-пешачки мост 5,0-7,0 m);
- Носивост за лак саобраћај;
- Обавезна изградња заштитне ограде.

1.3.2. Водна инфраструктура

- На простору где не постоје услови за прикључење на јавни систем водоснабдевања, снабдевање водом обезбедити из бунара бушених на парцелама корисника, а у складу са Законом о водама;
- Отпадне воде прикупљати путем водонепропусних септичких јама одговарајућег капацитета, које ће се периодично према потребама празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежног комуналног предузећа, а садржај одвозити на депонију;
- Атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику, односно сепаратору уља и масти;
- Све колске прилазе и укрштања са саобраћајницама обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима;
- Забрањује се спречавање несметаног протицаја воде, успоравање и дизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту;

- Улив атмосферских вода у мелиоративне канале и потоке извести путем уређених испуста, који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала-потока;
- Кишна канализација се може прикључити на постојеће мелиорационе канале-потоке, али под условом да сакупљају само условно чисте атмосферске воде чији квалитет одговара II класи вода;
- Забрањује се испуштање непречишћених отпадних вода у површинске и подземне воде, односно забрањује се унос штетних и опасних материја које могу да угрозе квалитет (еколошки и хемијски статус), чиме се узрокује физичка, хемијска, биолошка или бактериолошка промена вода;
- На простору где није изграђена јавна канализација, отпадне воде могу се прикључити на водонепропусне септичке јаме, без упијајућег бунара које ће празнити месно комунално предузеће;
- Уређење мелиоративних канала биће дефинисано изразом одговарајуће урбанистичке и техничке документације, према мишљењу Јавног водопривредног предузећа „Воде Војводине“ - Нови Сад и условима надлежног органа;
- Извођење радова на водним објектима (каналска мрежа, насипи, црпне станице, уставе, мостови, пропусти, итд.) мора имати апсолутни приоритет, без обзира на период вегетације, постојећа станишта или миграције. Није дозвољено угрожавати приступ водним објектима и комуникацију по водном земљишту. Стручне службе задржавају право да у сваком моменту, уколико је то интерес водопривреде, обављају активности у приобалном делу;
- Радови на редовном и инвестиционом одржавању водних објеката и водотока (измуљење и кошење каналске мреже, одржавање, кошење и тарупирање заштитних водних објеката – насипа, црпних станица, устава, мостова, пропусти итд.) морају се континуирано одвијати, без ограничавања или условљавања, како временски тако ни по врсти радова и средстава које се користе;
- Дуж мелиорационих канала, ван грађевинског подручја, са обе стране обезбедити по минимум 10 m слободног простора преко којег ће се вршити одржавање канала (у грађевинском подручју ово ограничење износи 5 m), односно према мишљењу надлежног водопривредног предузећа и условима надлежног органа, и у том појасу забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- У зони заштитних објеката, односно одбрамбеног насипа, не дозвољава се изградња објеката које захтевају укопавање у тело насипа, тј. Нису дозвољени никакви објекти и радови којима би се могла довести у питање стабилност и функционалност насипа као заштитног објекта од високих вода, а ни ограничења у коришћењу хемијских и биолошких средстава као заштитних мера;
- Током спровођења одбране од поплава, не сме се ометати коришћење друге одбрамбене линије и формирање постојећих и планираних ретензија, као ни кориштење материјала за градњу заштитних објеката из позајмишта;
- Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је вршити радње на начин како је дефинисано члановима 133. и 134. Закона о водама.

1.3.3. Енергетска инфраструктура

1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура

- За садржаје ван насеља, у оквиру посебних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, електроенергетску средњенапонску и нисконапонску мрежу градити подземно.

Подземна електроенергетска мрежа

- Дубина полагања каблова треба да је најмање 0,8-1,0 m;
- При паралелном вођењу енергетских каблова до 10 kV и електронских комуникационих каблова, најмање растојање мора бити 0,50 m, односно 1,0 m за каблове напона преко 10 kV;
- При укрштању енергетских и електронских комуникационих каблова угао укрштања треба да буде око 90°;
- Није дозвољено полагање електроенергетских каблова изнад електронских комуникационих, сем при укрштању, при чему минимално вертикално растојање мора бити 0,5 m;
- Паралелно полагање електроенергетских каблова и цеви водовода и канализације дозвољено је у хоризонталној равни при чему хоризонтално растојање мора бити веће од 0,50 m;
- Није дозвољено полагање електроенергетског кабла изнад или испод цеви водовода или канализације;
- При укрштању електроенергетских каблова са цевоводом гасовода вертикално растојање мора бити веће од 0,30 m, а при приближавању и паралелном вођењу 0,50m.

Правила за изградњу јавног осветљења

- Користити расветна тела у складу са новим технологијама развоја;
- Избегавати директно осветљење еколошких коридора и применити одговарајућа техничка решења у складу са еколошком функцијом локација (тип, усмереност светлосних извора, интензитет и период осветљења, боја светлости итд.) у складу са потребама јавних површина.

1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура**Гасоводи високог притиска**

Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом су:

ПРИТИСАК	ПРИТИСАК 16 ДО 50 bar (m)			
	DN ≤150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤1000	DN > 1000
Саобраћајнице (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5	5	5	5
Подземни линијски инфраструктурни објекти (рачунајући од спољне ивице објекта)	0,5	1	3	5

Растојања се могу изузетно смањити уз примену додатних мера као што су: смањење пројектног фактора, повећање дубине укопавања или примена механичке заштите при ископавању.

Минимално потребно растојање при укрштању гасовода са подземним линијским инфраструктурним објектима је 0,5 m.

Минимална растојања подземних гасовода од надземне електро мреже и стубова далековода су:

	паралелно вођење (m)	при укрштању (m)
≤ 20 kV	10	5
20 kV < U ≤ 35 kV	15	5
35 kV < U ≤ 110 kV	20	10
110 kV < U ≤ 220 kV	25	10

Минимално растојање се рачуна од темеља стуба далековода и уземљивача.

Минимално растојање спољне ивице надземних гасовода (притисак 16 до 50 bara) од путева (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса) је 30 m.

1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије

Објекти који користе обновљиве изворе енергије:

- У оквиру посебне намене, на крововима објеката могу се постављати соларни панели који ће користити сунчеву енергију за производњу топлотне или електричне енергије за сопствене потребе;
- За соларне панеле користити материјал без одсјаја (мат материјал).

1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура

Подземна електронска комуникациона мрежа

- Електронску комуникациону мрежу градити у коридорима саобраћајница;
- Дубина полагања каблова треба да је најмање 0,8-1,2 m;
- У коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем, морају бити постављени минимално 3,0 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупa пута, или спољне ивице путног канала за одводњавање;
- Укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупa пута, управно на предметни пут у прописаној заштитној цеви;
- Заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране;
- Минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем) износи 1,35-1,50 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви;
- Минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m;
- Укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10,0 m;
- Ако постоје постојеће трасе, нове електронске комуникационе каблове полагати у исте;
- Заштита телекомуникационих коридора, и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, радио-коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“ број 16/12);
- За потребе удаљених корисника, ван насеља, може се градити бежична (PP) електронска комуникациона мрежа.

Услови грађења бежичне ЕК мреже (PP) и припадајућих објеката:

- Објекти за смештај електронских комуникационих уређаја фиксне, мобилне комуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, базних радио станица, радио релејних станица, као и антене и антенски носачи могу се поставити на објекте.

1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила

На површинама изван Резервата, на простору посебне намене, могуће је подизање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта (ветрозаштитни и пољозаштитни појасеви), уз примену мера заштите природе које се односе на станишта заштићених врста и еколошке коридоре. За формирање ових појасева је потребна довољна ширина регулације у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре. Најмања препоручена ширина ових појасева је 5 m.

Услови за формирање заштитних појасева у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре:

- У оквиру заштитног појаса ДП I реда се не планира подизање заштитних појасева зеленила, осим уколико ширина путног појаса то дозвољава;
- У оквиру заштитног појаса ДП II реда, уколико ширина путног појаса то дозвољава, могуће је формирати заштитни појас зеленила ширина од 11 m (формирати га обострано са сваке стране по 5,5 m);
- У оквиру заштитног појаса општинског пута и некатегорисаних путева, уколико ширина путног појаса то дозвољава, могуће је формирати заштитне појасеве минимум 5 m;
- На местима међусобног укрштање саобраћајне и друге инфраструктуре, при садњи заштитних појасева зеленила, потребно је придржавати се услова везаних за безбедност саобраћаја;
- Ускладити положај заштитних појасева зеленила са постојећом и планираном подземном и надземном инфраструктуром;
- У оквиру водног земљишта уз канале, уколико постоји довољна ширина њихове регулације, могуће је формирати заштитне појасеве зеленила ван појаса потребног за одржавање канала;
- У оквиру водног земљишта уз канале уз које су формирані насипи, могуће је формирати заштитне појасеве зеленила или друге засаде дрвећа, водећи рачуна о заштити насипа.

Услови за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру пољопривредног земљишта (пољозаштитни појасеви), уз некатегорисане путеве и каналску мрежу:

- Формирање појасева од просечно 10 m ширине (минимум 6 m);
- Формирање главних појасева управно на правац дувања ветра, а споредних управно на правац главних појасева;
- Формирање једноредних или дворедних појасева у зони мање угрожености од ветра, а у зони јаког ветра и суше појасева од 3-5 редова од лишћарских врста аутохтоног порекла;
- Формирање појасева на међусобном растојању од 30 њихових висина, како би се остварили ефекти заштите од ветра, одношења земљишта и усева у фази семена;
- Формирање ажурних типова појасева (са већим бројем отвора распоређених по целом профилу појаса).

Према условима из овог Просторног плана, потребна је израда планске документације (основе газдовања шумама) и пројектне документације. Пројектном документацијом одредити просторни распоред заштитних појасева зеленила, типове, ширину, међусобна растојања и конкретан избор врста. Забрањена је примена инвазивних врста, ради очувања биолошког диверзитета. За формирање заштитних појасева је потребно прибавити услове од надлежне институције за заштиту природе.

1.4. ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

1.4.1. Мере заштите и уређења предела

Поред наведених општих и посебних услова и мера заштите природног и културног наслеђа, додатно се наводе и мере које се односе на структурирање предела и заштиту вредности предеоних елемената, а односе се на простор посебне намене:

- Забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- Забрањена је изградња ветроелектрана и соларних електрана на пољопривредном, и водном земљишту, као и малих хидроелектрана на водном земљишту;

- Забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, прекомерном буком или могућношћу да на други начин могу да наруше природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности непокретних културних добара, геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња;
- Обавезно се морају одржавати еколошки коридори успостављањем континуитета зелених површина, чија структура и намена подржава функције коридора;
- Без сагласности Покрајинског завода за заштиту природе забрањена је изградња на пашњацима и ливадама;
- Забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- Неопходно је одржавање непосредног окружења културних добара, историјских споменика и јавних чесми, обрадивог пољопривредног земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре и др.

1.4.2. Мере заштите животне средине и живота и здравља људи

Наведене мере за заштиту животне средине обухватају интегрално управљање простором, чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину и здравље људи, које могу имати поједини оператери и активности.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган треба да пропише израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ

Део складишног комплекса „Вребалов аграр“ – плато за складиштење грађевинског материјала који се налази у простору посебне намене задржава се у постојећем стању и дозвољена је могућност текућег одржавања и санације платоа. Није могуће извођење грађевинских радова у смислу доградње, проширења, опремање инсталацијама (електроинсталацијом и осветљењем платоа), нити опремање било каквом врстом опреме (контејнери и сл.)

2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

Пољопривредно земљиште се користи за пољопривредну производњу и не може се користити у друге сврхе осим у случајевима и под условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту и у складу са овим Просторним планом.

Коришћење пољопривредног земљишта у заштићеном подручју, усагласити са мерама које се односе на заштитне зоне према важећим уредбама о заштити и мерама заштите на стаништима заштићених врста, еколошким коридорима и њиховим заштитним зонама. Коришћење пољопривредног земљишта у посебној намени усагласити са мерама које се односе на станиште заштићених врста, резерват, еколошке коридоре и њихове заштитне зоне. Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе и промена намене земљишта није дозвољена, осим у изузетним случајевима и у складу са условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту.

Водећи рачуна о основним принципима заштите пољопривредног земљишта, на пољопривредном земљишту је могућа адаптација или реконструкција следећих објеката:

- Породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства у циљу побољшања услова становања чланова тог домаћинства или у случају природног раздвајања пољопривредног домаћинства највише до 200 m² стамбеног простора;
- Економских објеката који су у функцији примарне пољопривредне производње (објекти за смештај механизације, репроматеријала, смештај и чување готових пољопривредних производа, стаје за гајење стоке, објекти за потребе гајења и приказивања старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња).

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ОБЈЕКТА У РЕЗЕРВАТУ, СТАНИШТИМА И ЕКОЛОШКИМ КОРИДОРИМА

Ова правила се примењују за реконструкцију и изградњу објеката у простору посебне намене (резерват, станишта и еколошких коридора).

Забрањена је изградња свих врста објеката у простору Резервата који се налази у I и II режиму заштите.

У простору Резервата који се налази у II режиму заштите, дозвољено је осматрање које се врши на само за то одређеним областима, без кретања по Резервату, с тим да се прилаз местима за осматрање мора одвијати утврђеном стазом. Максимални број осматрачких места у овој зони је : једно место.

Врста и намена објеката који се могу градити у III режиму заштите

Дозвољена је изградња објеката у оквиру катастарске или грађевинске парцеле чија је намена у функцији очувања површина посебне намене као и задовољења едукативних, истраживачких и туристичких активности: нпр. визиторски центар (постојећи), осматрачнице, учионице на отвореном, објекти намењени држању стоке - чобанске колибе, објекти у функцији постојећих салаша (објекти за становање, помоћни и економски објекти).

У Резервату у режиму III степена заштите се на основу овог Просторног плана могу градити још и:

- Пунктови за потребе едукације и презентације природних вредности у традиционалном стилу од дрвета (надстрешнице, столови, клупе) уз сагласност Покрајинског завода за заштиту природе;
- Противпожарне осматрачнице.

Врста објекта: у складу са наменом објекта (слободностојећи, објекти у низу).

Услови за парцелацију, препарцелацију и формирање нових парцела

Обрадиво пољопривредно земљиште не може да се уситни на парцеле чија је површина мања од пола хектара.

За списе и радње у поступку добровољног груписања земљишта не плаћа се административна такса (чл.48. Закона о пољопривредном земљишту).

Дозвољена спратност и висина објекта

Дозвољена спратност: П (приземље)

Дозвољена висина: у складу са наменом објекта и окружењем, односно условима Завода за заштиту природе.

Архитектонско, односно естетско обликовање појединих елемената објекта

Архитектонским облицима, употребљеним материјалима и бојама мора се тежити ка успостављању јединствене естетски визуелне целине. Користити природне материјале. Мрежу путева у Резервату градити на основу услова датим овим Просторним планом и условима Покрајинског завода за заштиту природе.

Пешачке стазе градити ширине минимално 1,0 метар у зависности од околног простора. За насипање стазе користити природни материјал, који се користи и за шумске путеве.

2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ

Водно земљиште у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде (корито за велику воду и приобално земљиште), због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште користи се на начин којим се не утиче штетно на воде и приобални екосистем и не ограничавају права других. Коришћење и уређење водног земљишта регулисано је Законом о водама, којим су дефинисане забране, ограничења права и обавезе власника и корисника водног земљишта и водних објеката.

Водно земљиште је намењено за одржавање и унапређење водног режима у складу са Законом о водама и актима донетим на основу тог закона, а посебно за:

- 1) Изградњу, реконструкцију и санацију водних објеката;
- 2) Одржавање корита водотока и водних објеката;
- 3) Спровођење мера које се односе на уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода, уређење и коришћење вода и заштиту вода.

Осим за намене из претходног става, водно земљиште може да се, у складу са овим Законом и актима донетим на основу овог Закона, користи и за:

- 1) Изградњу и одржавање линијских инфраструктурних објеката;
- 2) Изградњу и одржавање објеката намењених одбрани државе;
- 4) Изградњу и одржавање објеката за коришћење природних купалишта и за спровођење заштитних мера на природним купалиштима;
- 7) Постављање привезишта за чамце, као и плутаћујег објекта у смислу закона којим се уређују пловидба и луке;
- 8) Спорт, рекреацију и туризам;
- 9) Обављање пољопривредне делатности;

Изградња и опремање објеката намењених *рекреацији, туризму, разоноди на води, спортском риболову и слично*, мора бити првенствено од монтажних елемената, са неопходним санитарно-техничким уређајима и архитектонском обрадом која се уклапа у пејзаж. На локалитетима који су предвиђени за подизање оваквих објеката, слободан простор око објеката се мора користити заједнички, без ограђивања и парцелисања.

На овим просторима је присутна аутохтона вегетација и тај пејзаж треба и даље задржати у његовом изворном облику, не уносећи нове врсте.

Планирање активности и изградња и опремање објеката на овим локалитетима, вршиће се на основу плана детаљне регулације.

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Имплементација Просторног плана представља процес примене и спровођења циљева и решења утврђених Просторним планом. Реализација овог процеса захтева дефинисање система управљања просторним развојем (у оквиру актуелног законодавства и институционалног амбијента), утврђивање потребних активности, мера и инструмената за имплементацију, утврђивање приоритета у имплементацији, као и утврђивање учесника у процесу имплементације и њихових обавеза, овлашћења и одговорности.

Управљање просторним развојем се заснива на постојећем систему управљања у АП Војводини и подразумева координиране активности различитих нивоа органа државне управе у процесу коришћења, уређења, развоја и заштите планског подручја:

- Покрајински ниво – ресорни секретаријати Владе АПВ;
- Ниво локалне самоуправе – ресорно одељење и службе јединице локалне самоуправе.

Управљање просторним развојем представља процес доношења одлука, заснованих на потреби реализације циљева и решења утврђених Просторним планом, при чему приоритет имају функције и садржаји од заједничког, јавног значаја. Примарну одговорност за реализацију ових садржаја имају органи државне управе.

Реализација функција и садржаја јавног значаја, представља неопходан предуслов за реализацију свих осталих планских решења, те има карактер развојног „прага“. Без њихове реализације, не могу се очекивати значајни развојни ефекти у другим областима привређивања. Наведени државни органи, у складу са својим нивоом, овлашћењима, обавезама и одговорностима, морају бити координатори планираних активности и актера у процесу имплементације. Активности свих нивоа управљања морају бити међусобно усклађене.

Средства за финансирање ових активности обезбедиће се из средстава АП Војводине, општине у обухвату Просторног плана, посебних фондова, могућих концесионара, иностраних донатора и спонзора, као и средстава грађана, корисника и инвеститора на подручју Просторног плана.

Сходно томе у имплементацији Просторног плана учествују:

- Министарство рударства и енергетике, Београд;
- Министарство заштите животне средине, Београд;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за управљање ризиком, Београд;
- Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, Београд;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту, Београд;
- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за спорт и омладину, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, Нови Сад;

- Покрајински секретаријат за здравство, Сектор за санитарни надзор и јавно здравље, Одељење у Зрењанину;
- Покрајински Завод за заштиту природе, Нови Сад;
- Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин;
- ЈВП „Воде Војводине“, Нови Сад;
- ЈП „Војводинашуме“, Петроварадин;
- Републички геодетски завод, Београд;
- Републички сеизмолошки завод, Београд;
- Републички хидрометеоролошки завод, Нови Сад;
- Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије;
- „Железнице Србије“, Акционарско друштво, Београд;
- ЈП „Путеви Србије“, Београд;
- РДУ Радио Телевизија Србије, Сертификационо тело РТС, Развој и сертификација, Одељење вишенаменске телекомуникационе мреже, Београд;
- Радио телевизија Војводине, Нови Сад;
- ЈП Електромрежа Србије, Дирекција за пренос електричне енергије, Погон техника, Београд;
- Транснафта, ЈП за транспорт нафте нафтоводима и деривата нафте продуктоводима;
- ЈП „Србијагас“, Нови Сад;
- НИС, Гаспром њефт, Нови Сад;
- Електровојводина д.о.о. Нови Сад, Електродистрибуција Нови Сад;
- Електровојводина д.о.о. Нови Сад, Електродистрибуција Зрењанин;
- ЈП „Пошта Србије“, ЈР поштанског саобраћаја „Зрењанин“, Служба за поштанске услуге и поштанску мрежу, Зрењанин;
- Телеком Србија, Предузеће за телекомуникације а.д. Београд, Дирекција за технику, Извршна јединица Зрењанин, Служба за планирање развој и инвестициону изградњу;
- Телеком Србија, Предузеће за телекомуникације а.д. Београд, Дирекција за технику, Функција за планирање и развој мреже и сервиса, Сектор за развој транспортне мреже, Београд;
- Теленор д.о.о., Нови Београд;
- ВИП мобиле д.о.о., Београд;
- Туристичка организација Војводине, Нови Сад;
- Општина Нови Бечеј, Одсек за урбанизам, стамбено комуналне послове и заштиту животне средине;
- „Ловачко удружење Нови Бечеј“, СРП „Слано копово“, Нови Бечеј;
- ЈП за комунално-стамбене послове „Комуналац“, Нови Бечеј.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНИХ И УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА И ДРУГЕ РАЗВОЈНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПЛАНА

За подручје Просторног плана, које је ван простора посебне намене простора, планска документа чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, треба усагласити са важећим уредбама о заштити заштићених подручја и мерама заштите заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора са заштитним зонама, а према условима надлежне институције за заштиту природе.

При изради урбанистичких планова неопходно је примењивати основне услове/правила уређења и грађења, који су дефинисани овим Просторним планом. Правила уређења, грађења, коришћења и заштите подручја посебне намене, обавезујућа су за израду урбанистичких планова и не могу се мењати. До доношења нових урбанистичких планова, примењиваће се важећи урбанистички планови, у деловима који нису у супротности са овим Просторним планом.

За изградњу мелиоративних система на простору посебне намене (део канала „Бечејски“) неопходна је израда плана детаљне регулације (реф. карта бр. 4).

Урбанистичке целине, објекти и инфраструктура морају бити уређени/изграђени у складу са:

- Условима заштите животне средине, заштите природних и културних добара;
- Важећим законима и прописима који регулишу ову област;
- Условима заштите од елементарних непогода (земљотрес, пожари, поплаве, грома и др.) и ратних дејстава.

За израду урбанистичких планова неопходно је прибављање услова надлежних организација и јавних предузећа .

Просторни план спроводиће се и обавезним уграђивањем његових одредби у:

- Планове и програме јавних предузећа у области инфраструктуре (саобраћај, водопривреда, електроенергетика, електронске комуникације и др.);
- Планове и програме за развој подручја од посебног интереса (зоне заштићених природних и културних добара и др.);
- Посебне планове, програме, пројекте и основе за поједине области (коришћење и уређење Резервата, уређење пољопривредног земљишта, рекултивација деградираног земљишта, заштита животне средине и др.).

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

Заштита предела и природних добара

- Обезбеђење одговарајућег режима вода ради унапређења стања свих екосистема;
- Уређење предела стимулсањем традиционалног начина коришћења простора у циљу очувања његових руралних особина.

Пољопривреда

- Смањење употребе хемијских средстава ограничавањем количина употребе хемијских средстава, обезбеђивање подстицајних средстава за органску производњу и друге мере у пољопривреди, које ће допринети очувању природних вредности простора и квалитета животне средине.

Туризам

- Обезбедити квалитетне објекте, опрему и водича за посетиоце, група до 5 особа за специјални „bird watching“ туризам;
- Изградити и обележити мрежу рекреативно-едукативних стаза које би биле у функцији едукације, рекреације, образовања, научних истраживања и сл.

Саобраћај

- Реконструкција/изградња путне мреже нижег хијерархијског нивоа, као и инфраструктуре немоторног саобраћаја: пешачких и бициклистичких стаза свих нивоа.

Водопривредна инфраструктура

- Спровођење хидротехничких мера за одржавање оптималног хидролошког режима заштићених подручја.

Енергетика

- Реконструкција електроенергетске мреже;
- Обезбеђење поузданог и сигурног транспорта природног гаса до потрошача.

Електронска комуникациона инфраструктура

- Обезбеђење услова за одвијање телекомуникационог саобраћаја у пружању најсавременијих услуга електронских комуникација.

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Управљање заштитом, развојем, уређењем и коришћењем подручја које обухвата Просторни план, засниваће се на развојно-управљачким документима (програми и планови), изворима финансирања, стимулативним политикама, институционалној подршци, информатичкој, промотерско-маркентишкој, истраживачкој и другим подршкама.

Извори финансирања развоја и заштите планског подручја зависиће од врсте приоритетних пројеката који ће се реализовати и нивоа надлежности. Основне линије финансирања чиниће буџетска средства републичког, покрајинског, градског и општинског нивоа, кредитна средства фондова и банака, као и учешће у различитим програмима Европске Уније ради коришћења средстава из предприступних и структурних фондова за реструктурирање привреде и изградњу капиталних објеката. Финансијско-економске мере подразумевају и учешће Општине Нови Бечеј.

Праћење и координацију активности на реализацији Просторног плана потребно је обезбедити кроз одговарајући информациони систем којим је потребно, поред праћења спровођења мера заштите, уређења и коришћења Резервата, омогућити обједињено праћење и туристичке понуде и потражње, као и праћење комплементарних активности у окружењу Резервата. Ово ће омогућити перманентну процену укупних ефеката заштите и развоја подручја, као и евентуално доношење корективних одлука, у односу на усвојена планска решења.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

**ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„СЛАНО КОПОВО“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„СЛАНО КОПОВО“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

Lj. Protić - Ermić

мр Љубица Протић Еремић, дипл. инж. хорт

E - 2500/1

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2018. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

СТРУЧНИ ТИМ:

мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.
мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер
Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.
Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Зорица Санадер, дипл.инж.ел.
Милан Жижић, дипл.инж.маш.
Оливера Сенковић, дипл.инж.арх.
Лана Исаков, маст-дипл.инж.арх.
Теодора Томин Рутар, дипл.прав.
Тања Топо, дипл.инж.зашт.жив.сред.-мастер
Марина Митровић, мастер проф.географије
Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Далибор Јурица, дипл.инж.геод.
Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Дејан Илић, ел.техн.
Ђорђе Кљаић, геод.техн.
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ.....	3
2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА.....	3
2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА	3
2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА.....	4
2.3. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА	5
3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА	9
3.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ.....	9
3.1.1. Заштићена природна подручја, значајна подручја и биодиверзитет.....	10
3.1.2. Експлоатација минералних сировина	11
3.1.3. Обновљиви извори енергије.....	11
3.2. ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	12
3.3. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	12
3.3.1. Привреда.....	12
3.3.2. Инфраструктурни системи.....	12
3.3.5. Заштита непокретних културних добара	14
4. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ	15
5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	17
6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)	19
7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА.....	19
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	21
1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	21
2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	21
3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	21
4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА.....	22
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	23
1. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА НЕУСВАЈАЊА ПЛАНА	24
2. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА	24
3. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	25
4. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	27
5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	30
5.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	30
5.1.1. Мере заштите ваздуха	30
5.1.2. Мере заштите вода	30
5.1.3. Мере заштите земљишта	31

5.1.4. Мере заштите природних добара	31
5.1.4.1. Заштићено подручје	31
5.1.4.2. Предеона целина станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта	33
5.1.4.3. Предеона целина еколошких коридора	34
5.1.5. Мере заштите од буке	37
5.1.6. Мере заштите при управљања отпадом	37
5.1.7. Мере приликом изградње и експлоатације инфраструктуре	37
5.1.8. Мере заштите живота и здравља људи	40
6. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	42
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	42
V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	43
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	43
2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	44
2.1. БИОМОНИТОРИНГ	44
2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА	45
2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ	45
2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	46
2.4. МОНИТОРИНГ БУКЕ	47
2.6. ЗАКОНСКИ ОКВИР	47
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	48
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	49
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	49
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	49
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	50
VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	50
VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	51
ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	52

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

1. Потенцијално негативне зоне утицаја на животну средину са мерама заштите

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ („Службени лист АПВ“, број 36/13) и Одлуке о изради Извештаја о стратешкој процени утицаја ППППН Специјалног резервата природе „Слано копово“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 36/13), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ (у даљем тексту: Просторни план) и Извештаја о стратешкој процени утицаја ППППН Специјалног резервата природе „Слано копово“ на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Носилац израде Стратешке процене је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад.

Просторни план је усклађен са законском регулативом: Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14); Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15), Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10), Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16), Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09- др. закон, 72/09-др. закон и 43/11-УС), Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 30/10), Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16), Одлука о доношењу Регионалног просторног плана АП Војводине („Службени лист АП Војводине“, број 22/11), као и другим актуелним одлукама и стратегијама Владе Републике Србије и Покрајинске владе и нормативним актима и документима који се односе на предметни Просторни план.

Стратешка процена утицаја на животну средину представља инструмент којим се стварају услови за оптималну заштиту животне средине у процесу просторног планирања и представља свеобухватан, комплексан и јединствен поступак. Израда Стратешке процене се врши паралелно са израдом планског документа јер се предметним елаборатом интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у просторном плану, с циљем избегавања, спречавања или минимизације негативних утицаја на биодиверзитет, природне, културне и друге створене вредности, животну средину и здравље људи. Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) дефинисани су принцип одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости у смислу полазних основа просторног планирања. Одредбама члана 4. овог закона утврђена су начела стратешке процене:

- одрживог развоја;
- интегралности;
- предострожности;
- хијерархије и координације;
- јавности.

Укључивањем услова заштите животне средине у Просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући - интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међусекторске планове, програме и пројекте. У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано с циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидентата и негативних утицаја на људе сведе на минимум. У поступку израде стратешке процене остварује се координација између заинтересованих органа и организација, а у току разматрања и усвајања, обезбедиће се учешће јавности у поступку јавног увида. У припреми и изради Просторног плана и Стратешке процене успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју, у оквиру које су добијени услови за израду Просторног плана.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене на животну средину.

У складу са законским одредбама и праксом Стратешке процене у Европи, Извештај о стратешкој процени структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу – дефинисање матричног оквира процене);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења Просторног плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Опис граница Просторног плана

Подручје обухвата Просторног плана (10879,38 ha), у административном смислу, простире се на делу К.О. Нови Бечеј и К.О. Кумане, општине Нови Бечеј. Подручје Резервата заузима површину од 976,4489 ha и припада групи речних или флувијалних језера. Водено окно Сланог копова се простире правцем југоисток - северозапад и елипсоидног је облика. По дужој оси, при средњем нивоу воде, дугачко је 3 km.

Након сагледавања шире зоне утицаја на Резерват, потребу његове заштите и имајући у виду еколошке карактеристике предметног подручја, предложена је значајно ужа граница обухвата, иницирана од стране Завода за заштиту природе (гр. прилог).

Приликом утврђивања предлога обухвата Плана, процењено је да треба да буду обухваћени: хидролошка целина заштићеног подручја, простори на којима је могуће извршити проширење Резервата и простори који су еколошки непосредно повезани са Резерватом, па граница обухвата Плана прати канале (канала ДТД и Кикиндски канал) и укључује значајна слатинска и водена станишта у окружењу. У складу са потребама будућег проширења граница Резервата, у План је неопходно укључити к.п. бр. 4001-4034, део атар. путева и делове к.п. канала бр. 8120 и 8121. К.О. Кумане, Општина Нови Бечеј. Обзиром да се међу темељним вредностима Резервата истичу слано језеро и велика миграторна јата ждралова, од великог значаја је динамика воде у језеру, која директно зависи од хидролошких прилика у ширем окружењу. Такође, ждралови током дневних и сезонских прелета интензивно користе околне просторе.

Из наведених разлога, неопходно је обезбедити усклађено и контролисано коришћење простора у предложеном обухвату Плана, који износи *10879,38 ha*.

Из обухвата Плана су искључене површине, које немају утицаја на очување заштићеног подручја: плавно подручје реке Тисе, десна обала реке Тисе, простори удаљени и каналима одељени од Резервата и грађевинско подручје насеља Нови Бечеј.

Унутар подручја обухвата Просторног плана дефинисана је посебна намена, која обухвата три предеоне целине: Резерват, са три подцелине (режими заштите) као заштићено подручје, слатинска и водена станишта строго заштићених врста у окружењу и еколошке коридоре у обухвату Плана (гр. прилог).

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

За предметно подручје донета је Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Слано копово“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 36/13), која представља правни основ за израду наведеног елабората.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине. Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад.

У складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део овог Просторног плана.

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно, регулишу ову област.

Упоредо са израдом Просторног плана припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од пристиглих услова и мишљења надлежних органа и организација, студија, стратешких докумената локалних самоуправа, стручних експертиза итд.

Просторни план је урађен у Географском информационом систему (у даљем тексту: ГИС) - окружењу, што омогућава једноставнију размену података за обухваћено подручје и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

2. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

2.1. САДРЖАЈ ПЛАНА

Просторни план се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената.

Текстуални део Нацрта Просторног плана садржи следећа главна поглавља:

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. Обухват и опис граница подручја Просторног плана, границе целина и подцелина посебне намене
2. Обавезе, услови и смернице из Просторног плана Републике Србије и других развојних докумената

3. Скраћени приказ и оцена постојећег стања (потенцијали, ограничења, swot анализа)

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. Принципи просторног развоја
2. Општи и оперативни циљеви просторног развоја
3. Регионални аспект развоја подручја посебне намене и функционалне везе и међуодноси са окружењем
4. Општа концепција развоја подручја посебне намене

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. Заштита културног предела, културног и природног наслеђа и заштита животне средине
2. Заштита, уређење и коришћење природних система
3. Утицај посебне намене на демографске и социјалне процесе и системе
4. Утицај посебне намене на економију и привредне системе
5. Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система
6. Заштита животне средине, заштита простора од елементарних непогода, заштита простора од интереса за одбрану земље и ратних разарања
7. Намена простора и биланс површина посебне намене

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите)
2. Правила грађења

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. Институционални оквир имплементације и учесници у имплементацији
2. Смернице за израду урбанистичких планова и друге развојне документације за подручје Плана
3. Приоритетна планска решења и пројекти
4. Мере и инструменти за имплементацију

Графички прилог Нацрта Просторног плана обухвата 4 рефералне карте.

2.2. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Са аспекта **заштите природних добара** општи циљ израде Просторног плана је спровођење заштите, очувања и унапређења природних вредности подручја, у циљу реализације утврђених режима заштите, са усмеравањем људских активности у наведеном контексту.

Пољопривреда

Основни циљ пољопривредне производње је усклађивање са природним окружењем односно обезбеђивање његове заштите и очувања.

Са аспекта развоја **туризма** на простору обухваћеном Планом, општи циљ развоја је:

- обједињавање туристичке понуде засноване на потенцијалима за развој туризма, усклађене са режимима заштите туристичке дестинације СРП „Слано копово”.

Инфраструктурни системи

Основни циљеви у области **саобраћајне** инфраструктуре су:

- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете у оквиру подручја Специјалног резервата природе „Слано копово” уз уважавање економских, техничко - технолошких, просторно - функционалних и еколошких критеријума;
- обезбеђење просторних услова за правилно функционисање свих саобраћајних система, у оквиру простора обухвата Просторног плана, али и повезивања са окружењем.

Водопривредна инфраструктура

Основни принцип коришћења водних ресурса је „вода је опште добро“ и као таква мора бити доступна свима који живе поред ње и на њој. Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода.

Као делови основног стратешког циља у области **водопривреде** систематизовани су следећи циљеви:

- дефинисање водопривредног развоја и могућности водопривреде као подстицајног, или ограничавајућег фактора у оквиру других компонената развоја подручја;
- обезбеђење довољне количине квалитетне воде за потребе наводњавања што више обрадивих пољопривредних површина у вегетационом периоду, од априла до краја септембра месеца, кад је у већини случајева изражен дефицит воде у земљишту;
- унапређење свих делатности на водама и око њих, како би се успешно могли реализовати други циљеви у области водопривреде;
- заштита и уређење сликова са гледишта развоја водопривредних система и развоја других водопривредних грана, путем заштите и ревитализације угрожених екосистема, унапређења естетских вредности, очувања и унапређења археолошких, историјских, биолошких, геолошких и других природних и створених ресурса и вредности.

Општи циљ је: утврђивање програма и смерница развоја **енергетске** инфраструктуре, синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју (чиме би се обезбедили најповољнији услови за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју) и њен даљи развој.

Основни циљ у погледу **обновљивих извора енергије** је стварање услова за повећање њиховог коришћења.

Основни циљ: повећање **енергетске ефикасности** у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а све у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Основни циљ у области **електронске** комуникационе инфраструктуре је њен уравнотежен развој на подручју Плана, као једног од значајног покретача нове економије и обележја савременог друштва засноване на ICT технологији.

2.3. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Заштита предела и природних добара

Због изузетних природних вредности, које указују на јединственост подручја националних и европских размера, посебни циљеви Просторног плана са становишта заштите природе су:

- очување јединствености, изворности и аутентичности природних вредности подручја;
- трајно одрживо управљање и коришћење природних ресурса, уз поштовање одредаба акта о заштити природног добра, Закона о заштити природе, Закона о заштити животне средине, Конвенције о биолошкој разноврсности, Конвенције о заштити дивље флоре и фауне и њихових станишта, Конвенције о заштити миграторних врста, Рамсарској конвенцији и других законских регулатива;
- обезбеђење одговарајућег режима вода ради унапређења стања свих екосистема;
- очување и заштита предела, посебно подручја посебне намене у обухвату Просторног плана;

- постизање равнотеже између активности у простору и предеоних елемената, ради минимизирања оптерећења на заступљене типове предела и очувања и унапређења предеоне разноврсности;
- уређење предела стимулисањем традиционалног начина коришћења простора (салаши) у циљу очувања његових руралних особина;
- унапређење стања популације крупне и ситне дивљачи;
- дефинисање радњи и мера (станишни услови, технички објекти и др.) за повећање учешћа бројности аутохтоних врста дивљачи;
- заштита и очување биолошког диверзитета.

Пољопривреда

Посебни циљеви:

- препознавање и лоцирање специфичности појединих делова посматраног подручја и могућности валоризације тих компаративних предности;
- бројчано увећање сточног фонда и побољшање његових производних резултата, за које постоје природни потенцијали који нису искоришћени у довољној мери;
- измена сетвене структуре са циљем повећања површина, односно процентуалног удела производа усклађених са еколошким могућностима посматраног простора;
- модернизација прераде пољопривредних производа и њихова стандардизација;
- заштита генетског, специјског и екосистемског биодиверзитета прихватањем производне праксе пољопривреде, у сврху очувања биљних и животињских врста од посебног значаја;
- унапређење производње, прераде и пласмана традиционалних пољопривредних производа.

Туризам

Посебни циљеви:

- одрживи развој туризма уз поштовање прописаних мера заштите Уредбе;
- уређење и опремање постојећих и нових простора намењених рекреацији и туризму са мерама заштите животне средине;
- рационално коришћење природних ресурса у складу са условима очувања, заштите и унапређења природне и животне средине;
- развој туризма са комплементарним активностима;
- едукација свих учесника у туристичким и пратећим активностима;
- дефинисање приоритетних облика туризма, обим туристичких активности и простора на којима ће се спроводити (излетнички, рекреативни, културни, ловни, риболовни, етно туризам и сл.);
- коришћење потенцијала Резервата као препознатљивог подручја.

Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

Посебни циљеви:

- спречавање заузимања пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, успостављањем ефикасне контроле;
- заштита пољопривредног земљишта од смањења нивоа органских материја, салинизације и сабијања и то: поштовањем плодореда, комбиновањем и уравнотежењем ратарско - сточарске производње и успостављањем еколошки оптималних односа између интензивних култура са једне стране и травњака, шума и сл. са друге;
- заштита пољопривредног земљишта од контаминације опасним и штетним материјама редукцијом употребе хемијских средстава и минералних ђубрива на њивама;

- неговање и унапређење пољопривредног земљишта, не само у производном него и еколошком домену и то: изградњом и одржавањем система за наводњавање и одводњавање (дренажу), рекултивацијом деградираних површина, уређењем ливада и пашњака и другим агромилиорационим мерама.

Водни ресурси

У области коришћења вода утврђени су следећи циљеви:

- постизање „доброг“ статуса вода до 2015. године, мисли се пре свега на површинске;
- заштита водених екосистема;
- потенцирање одрживог коришћења вода.

Минерални и енергетски ресурси

Минералне сировине користити у складу са Законом о рударству. Постојеће просторе, на којима се вршила експлоатација, треба вратити у пређашње стање рекултивацијом и дати им намену којом се не угрожава стање животне средине.

Одобрење за експлоатацију минералних сировина, на територији Покрајине, уз претходно прибављену сагласност надлежног Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на Пројекат рекултивације и пренамене земљишта, као и уз достављени доказ о плаћеној накнади за ту намену, издаје Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине. На просторима где је завршена експлоатација минералних сировина мора се извршити рекултивација и ревитализација земљишта у свему према напред наведеном пројекту рекултивације, а у складу са важећим законима.

Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

Посебни циљеви су:

- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- формирање општинске саобраћајне матрице тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне - засебне саобраћајне правце у оквиру општине Нови Бечеј, како би се задовољили сви нивои будућег интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) које треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације еколошког коридора.

Водопривредна инфраструктура

Посебни циљеви развоја водопривредне инфраструктуре:

Праћење стања водног режима, стања влажних станишта, одржавање оптималног режима вода и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода, утврђивање и одржавање оптималног водног режима влажних станишта, одржавање проточности канала који повезује „Слано копово“ са каналском мрежом, ваљано одржавати постојећу мрежу и регулисаних корита, сачувати мелиорационе системе.

Енергетска инфраструктура

Посебни циљеви:

- технолошка модернизација енергетских објеката;
- реконструкција, ревитализација и модернизација постојеће инфраструктуре;

- повећање сигурности напајања корисника електропреносног система, повећање поузданости рада преносног система и смањење губитака у преносном систему;
- смањење потрошње финалне енергије;
- обезбеђивање услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетске делатности (у производњи и преносу) и потрошњи енергије у свим енергетским секторима;
- супституција електричне енергије за добијање топлотне енергије другим енергентима;
- смањење штетних утицаја енергетских објеката на животну средину.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Основни циљ: стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије, пре свега соларне енергије у оквиру посебне намене.

Енергетска ефикасност

Основни циљ: повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а све у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Посебни циљеви су:

- детаљно сагледавање стања потрошње енергената (према структури и врсти енергетских услуга);
- пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности;
- утврђивање ефеката мера које се спроводе у погледу рационалне употребе енергије;
- замена класичних сијалица тзв. штедљивим.

Гасоводна инфраструктура

Са аспекта коришћења енергетских извора и енергетске инфраструктуре, као плански циљ утврђује се функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

У области термоенергетске инфраструктуре *оперативни циљеви* су:

- побољшање рада и поузданости постојеће гасоводне и нафтоводне инфраструктуре, као и њихов даљи развој у оквиру подручја посебне намене, изузев простора у режимима I и II степена заштите заштићених подручја;
- даља истраживања и експлоатација минералних сировина дозвољена су у оквиру подручја посебне намене, изузев простора који су у режиму I, II и III степена заштите заштићених подручја.

Електронска комуникациона инфраструктура

Посебни циљеви:

- потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре;
- развој широкопојасне мреже на целом подручју;
- увођење савремених електронских комуникационих услуга;
- обезбеђивање бежичне електронске комуникационе мреже за ретко насељена и удаљена подручја и насеља, као и садржаје ван насеља;
- повећање квалитета услуга мобилних комуникација.

Заштита непокретних културних добара

Са аспекта **заштите културних добара** оперативни циљ израде Просторног плана је спровођење заштите, очувања и унапређења културних вредности подручја, у циљу реализације утврђених мера заштите, са усмеравањем људских активности у наведеном контексту.

За потребе израде Плана надлежна установа за заштиту - Завод за заштиту споменика културе из Зрењанина треба да достави анализу и валоризацију утврђених споменичких вредности и вредности урбаних и физичких структура у обухвату Плана и дефинише смернице заштите (услови чувања, одржавања и коришћења културних добара) у даљем процесу урбанистичког планирања и изградње. На подручју обухвата Плана од непокретних културних добара заступљени су споменици културе, археолошки локалитети. Ова културна добра су означена у графичком приказу.

Објекти - споменици културе су у лошем грађевинском стању, док су археолошка налазишта још увек углавном недовољно испитана и истражена.

Заштита животне средине

Оперативни циљеви у области заштите животне средине су:

- интеграција заштите животне средине у све појединачне секторске политике и стратегије развоја;
- успостављање континуираног праћења стања чинилаца животне средине: воде, ваздуха, земљишта, биомониторинга и мониторинга буке (уз државни пут);
- планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- успостављање селективне и контролисане примене хемијских средстава заштите и минералних ђубрива у пољопривреди;
- формирање заштитног зеленила у виду пољозаштитних појасева и дуж инфраструктурних коридора;
- рекултивација свих деградираних површина (депонија, сточно гробље, позајмишта и др.);
- адекватно одлагање комуналног отпада, елиминација сточних лешева, у складу са Стратегијом управљања отпадом, законима и важећим правилницима.

3. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА

3.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Славо копово представља Тисин фосилни меандар, односно геоморфолошки облик постао радом речне воде, што значи да припада групи речних или флувијалних језера. Један од доказа правца некадашњег тока Тисе је Бикова хумка и десетак других хумки у окружењу, јер су оне у прошлости пратиле ток реке.

Басен Славог копова заузима највећи део источног крака поменутог меандра, чији облик подсећа на потковицу са крацима окренутим ка југоистоку.

Паралелно са Сланим коповом, са његове источне стране, простире се ужа депресија Мало копово или Пошташ копово. Оно је обрасло барском вегетацијом и за разлику од Славог копова припада слатководном типу бара, који уз то нема сталну воду. Ова два копа су раздвојена нешто вишом лесном гредом која се зове Између копова. Њихова међусобна удаљеност износи од 350 m до 900 m.

Водено окно Сланог копова се простира правцем југоисток-северозапад. Елипсоидног је облика. По дужој оси, при средњем нивоу воде, дугачко је 3 km.

Хидролошке карактеристике

Језеро се храни водом из три извора, атмосферским талогом, површинским притицањем воде и подземном водом, односно фреатском издани, а храњење се одвија и кроз напред наведена „ока“. Воду губи испаравањем, чији је највећи интензитет током лета, а с обзиром на то да се у том делу године јавља минимум падавина, последица испаравања и дефицита падавина је негативан водни биланс језера.

Славо копово је раније имало више воде. Прокопавањем магистралног канала ДТД Нови Бечеј – Банатска Паланка на 2 km јужно и Кикиндског канала 4,5 km источно, Славо копово се нашло на њиховом сустицају, чиме је снижен ниво фреатске издани, због чега се храњење Сланог копова подземним водама нашло у дефициту. Такође, сматра се да је смањење количине воде у Славо копову сложен проблем, чија генеза није последица само поремећаја водног биланса, него и вишегодишње суме падавина у неколико узастопних сушних година.

У зависности од обилности падавина и варирања нивоа подземних вода је и режим снабдевања Копова водом. Одступање од уобичајеног водног режима је било изражено и у сушним периодима када је појачано испаравање довело до промене количине соли у води и у површинском слоју тла. Последица тога је заслањеност која по питању количине хлорида за 12 пута премашује максималну количину ових соли у површинским водама Војводине. Славо копово има воду изразито базишне реакције (pH се креће од 9,0 до 9,4). Дубина воде није изражена, просечно се креће око 70 cm, а на најдубљим местима је око 1 метар, мада у највећем делу басена не прелази 20 cm.

Климатске карактеристике

Општина Нови Бечеј се налази у области умерено континенталне климе.

Сеизмичке карактеристике

Према карти макросеизмичке рејонизације, издатој од стране Сеизмолошког завода Србије у Београду 1987. године, подручје општине Нови Бечеј се налази у зони од 7⁰ и 8⁰MCS, за повратни период од 100 и 200 година. Појава земљотреса јачине 7⁰ и 8⁰MCS могућа је на ужем простору уз реку Тису.

Педолошке карактеристике

Територију катастарске општине Нови Бечеј карактерише више типова и подтипова као и варијетета и форми земљишта.

Територија општине Нови Бечеј располаже са релативно добрим земљишним фондом и постоје услови за развој пољопривредне производње (могућност наводњавања), уз координисану примену савремених агротехничких мера, којима се неће деградирати карактеристике земљишта, односно које ће повећати обим пољопривредне производње као и промену сетвених структура (у корист индустријског биља).

3.1.1. Заштићена природна подручја, значајна подручја и биодиверзитет

На предметном простору се налазе подручја важна за очување биолошке разноврсности:

1. Заштићена подручја:

СРП „Славо копово“ заштићен Уредбом о заштити СРП „Славо копово“ („Службени гласник РС“, број 74/01) којом је установљен тростепени режим заштите (у даљем тексту: Резерват).

2. Подручја планирана за заштиту:

На предметном простору налази се део подручја „Слатине Баната“, слатинског коридора планираног за заштиту, који обухвата станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја: NBC03a, NBC03b NBC04.

3. Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности:

- Слано копово - подручје уписано на листу Рамсарских подручја;
- Слано копово RS0000010 - подручје Емералд мреже;
- Средњи Банат I (Острво; Русанда; Окањ) - подручје издвојено као IPA подручје;
- Слано копово RS009IBA - међународно значајно подручје за птице – IBA.

4. Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта (укључујући станишта у подручју планираном за заштиту)

- Станишта су регистрована у бази података Завода у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака животиња и гљива број 110-00-18/2009-03 од 20. 1.2010. („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/11).

5. Еколошки значајна подручја еколошке мреже Републике Србије

- Еколошки значајно подручје бр. 8 утврђено Уредбом о еколошкој мрежи 05, које обухвата: заштићено природно добро СРП „Слано копово“, Емералд подручје Слано копово; IPA подручја Слано копово и IBA подручје Слано копово.

6. Еколошки коридори:

регионални и локални еколошки коридори обухватају:

- деоницу Слатинско-степског еколошког коридора Баната од регионалног значаја;
- деонице регионалних еколошких коридора: Кикиндски канал и основне каналске мреже ХС ДТД од Бегеја до Тисе;
- локални еколошки коридори су пашњаци уз мелиоративне канале и сами канали као и локални еколошки полигон;
- регионални еколошки коридори су утврђени Регионалним просторним планом АП Војводине („Службени лист АП Војводине“, број 22/11).

3.1.2. Експлоатација минералних сировина

Нафтној индустрији Србије а.д. Нови Сад одобрено је извођење детаљних геолошких истраживања нафте и гаса на територији средњег Баната на истражном простору бр. 5072, које обухвата и предметно подручје посебне намене.

У обухвату Плана, ван граница Специјалног резервата природе и осталог простора посебне намене, налази се евидентирано лежиште „Средња Страна“ са овереним резервама керамичке-опекарске глине.

На основу података којима располаже надлежни Секретаријат¹, **хидрогеотермални потенцијали** на простору обухвата Плана до сада нису испитани.

3.1.3. Обновљиви извори енергије

На простору обухвата Плана, за сада не постоји организовано коришћење обновљивих извора енергије.

У оквиру посебне намене могуће је коришћење соларне енергије, у виду топлотне или електричне преко соларних панела постављених на кровове објеката.

¹ Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине, Нови Сад

3.2. ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Према ППРС, односно предвиђеном стању квалитета животне средине и мерама заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на степен загађености, Резерват припада подручју веома квалитетне животне средине, а у осталом делу обухвата Плана налази се подручје угрожене животне средине (к.о. Нови Бечеј). За сваку категорију су предвиђене мере за спречавање деградације и унапређење постојећег стања, с циљем очувања природних вредности.

3.3. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

3.3.1. Привреда

Целокупни простор обухвата Плана има карактер **руралног** подручја јер на целом подручју нема насељених места, него само неколико активних салаша, оријентисаних на пољопривредну производњу.

Пољопривредна производња се врши у окружењу Резервата гајењем монокултура на великим површинама, које су добијене укрупњавањем парцела.

Обрада земљишта на подручју Резервата је релативно екстензивна, врши се на мањим парцелама, у приватном власништву, док је пашарење ограничено на ливаде.

На западној обали тзв. „песку“, налазе се воћњаци, виногради и њиве.

Ловство, као традиционални начин коришћења предметног простора, присутно је и данас, врши се у складу са прописаним режимима заштите и не угрожава основне природне вредности подручја.

3.3.2. Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

Путна инфраструктура

Геосаобраћајни положај АП Војводине на саобраћајној карти Европе је врло значајан јер овим простором пролазе важне трасе европских путева у оквиру коридора X, који својим значајем, својим захтевима, као и својом изграђеношћу, овај простор стављају на лествицу врло значајних простора са саобраћајног аспекта односно остварења комуникација средње Европе са југоисточном Европом и Малом Азијом.

За простор обухвата Просторног плана најважнија је веза са путним правцима државних путева бр.15 (М-3) и бр.117 (Р-114).

Саобраћајне везе између насеља у обухвату Просторног плана се остварују преко успостављене мреже државних путева I и II реда, као и мреже нижег нивоа. Територијом обухваћеном овим Просторним планом пролази делимично или целом својом трасом више државних путева²:

- ДП Iб реда бр.15/М-3, државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег)
 - Бездан – Сомбор – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј – Нови Бечеј – Кикинда – државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково);
- ДП IIа реда бр. 117/Р-114, Нови Бечеј – Башаид – Банатско Карађорђево.

² Донета је Уредба о категоризацији државних путева, у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП: ДП Iб реда бр.15 је некадашњи М-3; ДП IIа реда бр.117 је некадашњи Р-114;

Такође присутна је мрежа некатегорисаних – атарских путева, различитих нивоа изграђености.

Карактеристика саобраћајног подсистема који се налази у обухвату ППППН може се окарактерисати као релативно повољна. Слика саобраћајног оптерећења путних коридора који секу или тангирају обухват је врло различита, што је проузроковано сезонским и месечним варијацијама у оптерећењу, али се може констатовати да је обим саобраћаја у стагнацији или чак у паду у односу на претходни период.

Предметни државни путеви (ДП бр.15 и бр.117) представљају и прилазне путеве појединим локалитетима у оквиру Резервата, што се с аспекта доступности и приступачности може сматрати врло повољним, док с друге стране представљају негативан фактор у смислу утицаја на функционисање самог Резервата.

Општа карактеристика категорисаних путева је, да су на крају експлоатационог периода и да су у врло лошем стању (коловозне површине, банке, одводни канали). Разлози таквог стања су саобраћајно оптерећење и проблеми са неодржавањем последњих деценија, што је резултирало значајним смањењем њихове пропусне моћи и нивоа услуге.

Неадекватност саобраћајне инфраструктуре није примарна последица постојеће мреже саобраћајница, већ превасходно њиховог квалитета (експлоатациони параметри, стање коловозних површина).

Општински (локални) путеви, као значајан део капиларне путне мреже, нису заступљени у оквиру обухвата Просторног плана. Примарну функцију повезивања унутар самог Резервата и локалитета преузимају некатегорисани путеви – утврђена атарска путна мрежа (шумски и други приступни путеви) као значајан и једини потенцијал који би се морао искористити. Ова мрежа путева није са савременим коловозом, што онемогућује приступ при различитим временским условима и водним режимима.

Туристичка саобраћајна мрежа обухвата објекте везане за одређене видове туризма: стазе кретања ловаца у оквиру ловишта, спортско-рекреативне објекте, риболовне терене и сл. и део је већ поменутих некатегорисаних путева.

Постојећа мрежа је недовољна и готово сасвим неизграђена и као таква представља лимитирајући фактор развоја туризма у обухвату Плана.

Железничка инфраструктура

Железнички саобраћај је својевремено одиграо врло важну улогу у развоју туризма, пре свега за туристичка кретања широких слојева становништва, као и путовања на другим релацијама.

Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих одређених недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго) изгубио је позиције које је некад имао. У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година прошлог века) знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. У обухвату Просторног плана налази се регионална пруга бр. 2, Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimbolia).

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким и другим кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због веће удобности у односу на друмски превоз, могао би имати значајно учешће у евентуалним туристичким кретањима првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Планом заступљен је преко унутрашњих пловних путева канала из система ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка – Нови Бечеј и Кикиндски канал, али превозни капацитети се користе далеко испод капацитативних могућности и искључиво су у функцији водног режима самог Резервата.

Немоторни саобраћај у обухвату Плана није значајно заступљен, углавном кроз међунасељске комуникације (у оквиру коридора предметних државних путева), са минималним туристичким и рекреативним кретањима. Основни проблем који је евидентан је питање безбедности, као и трасе кретања које углавном нису дефинисане, посебно до садржаја у оквиру самог Резервата.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да **саобраћајна инфраструктура** у оквиру овог простора и окружења СРП „Слано Копово“ са изграђеним потенцијалима (путног-друмског, железничког и водног саобраћаја) даје добре основе за надоградњу, реконструкцију и модернизацију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, од већих градских агломерација и субрегиона, на нивоу вишег комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

Водопривредна инфраструктура

Водоснабдевање

На простору обухваћеном Планом нема инсталација водовода и канализације. Снабдевање водом посетилаца објекта визиторског центра обавља се преко бунара избушеног на парцели недалеко од самог објекта.

Одвођење отпадних и атмосферских вода

На простору обухваћеном Планом нема инсталација водовода и канализације. Евакуација отпадних вода посетилаца објекта визиторског центра обавља се преко септичке јаме која се периодично празни аутоцистерном.

Електроенергетска и гасоводна инфраструктура

У обухвату Плана, ван зоне Резервата, постоји дистрибутивна средњенапонска надземна мрежа, као и нисконапонска мрежа која напаја постојеће потрошаче.

На предметној територији изграђен је разводни гасовод РГ 01-12/ I за Нови Бечеј.

Електронска комуникациона инфраструктура

У коридору саобраћајнице у делу обухвата Плана изграђена је подземна електронска комуникациона мрежа.

3.3.3. Заштита непокретних културних добара

На подручју обухвата Плана евидентирани су споменици културе и археолошки локалитети (62), (унети у графички прилог бр.3. ради лакше идентификације) и уочени су бункери подигнути пре другог светског рата који нису графички идентификовани. Споменици културе и најзначајнији археолошки локалитети су:

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ

- Црква Св. Арханђела Михаила - АРАЧА представља културно добро од изузетног значаја („Службени гласник РС”, број 16/90);
- Матејски брод - археолошки локалитет, споменик културе од великог значаја (решење број 1652 од 30.12.1950.године).

АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ

Најзначајнији археолошки локалитети су:

- Матејски брод, праисторијско насеље (неолит, гвоздено доба), аварски гроб, средњи век парц. бр. 18299 - 18309, 18319 - 18321, 18322 - 18328, 18381 - 18403, 18369 - 18392, 18404 -18412;
- Арача,са околином,вишеслојни археолошки локалитет (неолит,сармати и средњи век).

На простору посебне намене СРП Слано Копово (у простору III степена заштите), на просторима станишта заштићених и строго заштићених врста, као и у њиховој непосредној околини евидентирано је неколико археолошких локалитета.

За потребе израде Плана надлежна установа - Покрајински завод за заштиту споменика културе је доставила анализу и валоризацију утврђених споменичких вредности и вредности урбаних и физичких структура у обухвату Плана и дефинисала смернице заштите (услови чувања, одржавања и коришћења културних добара) у даљем процесу урбанистичког планирања и изградње. Објект Арача - споменик културе је у лошем грађевинском стању, док су археолошка налазишта углавном недовољно испитана и истражена.

4. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ

Просторни план обухвата, поред површина са значајним природним вредностима (Резерват и простори посебне намене), потенцијално угрожене просторе и деградиране површине.

Потенцијално угрожени простори изван Резервата су резерве глине, радне зоне (силоси и хладњача) и појасеви уз инфраструктурне коридоре.

Деградиране површине се налазе изван Резервата (позајмиште глине и неуређена депонија) и простора посебне намене.

Подручје **Резервата** представља сложени екосистем са изворним, природним вредностима, које су у одређеној мери у фази нестајања због вишедеценијског негативног антропогеног утицаја.

Језеро се храни водом из три извора, атмосферским талогом, површинским притоцањем воде и подземном водом, односно фреатском издани, а храњење се одвија и кроз напред наведена „ока“. Воду губи испаравањем, чији је највећи интензитет током лета, а обзиром да се у том делу године јавља минимум падавина, последица испаравања и дефицита падавина је негативан водни биланс језера.

У зависности од количине воде којом се храни и оне коју у исто време губи евапотранспирацијом, ниво језера је подложен колебањима, која у екстремним случајевима могу да буду и знатнија. То значи да у току године када је водни биланс позитиван, долази до појаве трансгресије језера, односно до позитивног померања обалске линије. Наведена колебања манифестују се на све димензије језера, дужину, ширину, дубину, дужину обалске линије и површину. Најизразитије померање обалске линије је на деловима према којима је Слано копово најплиће, а то је у правцу истока, југоистока и северозапада.

У зависности од обилности падавина и варирања нивоа подземних вода је и режим снабдевања Копова водом. Одступање од уобичајеног водног режима је било изражено и у сушним периодима када је појачано испаравање довело до промене количине соли у води и у површинском слоју тла. Последица тога је заслањеност која по питању количине хлорида за 12 пута премашује максималну количину ових соли у површинским водама Војводине. Слано копово има воду изразито базичне реакције (pH се креће од 9,0 до 9,4). Дубина воде није изражена, просечно се креће око 70 cm, а на најдубљим местима је око 1 метар, мада у највећем делу басена не прелази 20 cm. У условима ниских топографских положаја и климатских прилика са превагом испаравања над падавинама, јавља се изданско заслањивање и у таквим условима долази до скоро перманентног успона слане подземне воде према површини током лета, што има за последицу салинизацију јачег или слабијег интензитета. Услед наглог губљења воде земља пуца и дно Копова полако поприма несвакидашњи изглед.

Канали Банатска Паланка – Нови Бечеј и Кикиндски канал су пловни канали. Изнад акваторије канала пројектовани пловни габарит канала износи 6,0 m изнад максималног водостаја.

Због свега напред наведеног, изграђен је доводни канал до Малог копова кроз Поштину копов дужине 2.475 метара, а вода се захвата из канала Банатска Паланка - Нови Бечеј пловном црпном станицом (потапајућом пумпом). Због повољне конфигурације терена, постигнуто је гравитационо снабдевање копова водом из поменутог канала, а пројектован је тако да не утиче штетно на водни режим површинских и подземних вода на сливном подручју и услове наводњавања. Ниво воде у каналу се одржава на коти 76,20 mАНВ, што значи да је толики ниво и у депресији.

У контексту утврђивања квалитета земљишта предметног простора (Резервата), у 2002.г, 2003.г. и 2004.г. вршено је праћење стања свих промена односно успостављен је мониторинг у пољопривредном и непољопривредном земљишту, а посебно је праћен садржај опасних и штетних материја, које могу бити неорганске (макроелементи, микроелементи и тешки метали) и органске (укупни угљоводоници TPH, полициклични ароматични угљоводоници PAHs, полихлоровани бифенили PCBs, остаци пестицида и њихови метаболити и др.).

На основу резултата истраживања, на простору Резервата, утврђено је да је садржај Cu и Co изнад граничних вредности, али да је присуство ових тешких метала у земљишту последица матичног супстрата на коме је земљиште образовано.

Праћење квалитета земљишта вршено је и током 2010. године на локалитетима у СРП „Слано копово“.

Поређењем резултата истраживања са граничним вредностима концентрација наведених елемената, прописаних Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма, закључују се следеће:

- садржај Co је на свим локалитетима изнад граничних вредности;
- садржај Ni је на 4 локалитета изнад граничних вредности.

Поређењем резултата истраживања са ремедијационим вредностима, прописаним наведеном Уредбом, уочава се да су на свим локалитетима концентрације тешких метала испод ремедијационих вредности, што указује да су основне особине земљишта још очуване и да није потребна примена санационих и других заштитних мера.

Праћење квалитета ваздуха и воде у Резервату, као и на предметном простору изван заштићеног добра, није вршено.

Услед утицаја низа антропогених фактора на природу предметног подручја промењен је предеони лик, а очувани су једино фрагменти природних екосистема, који су својим физичко хемијским одликама били непогодни за било који вид пољопривреде.

Основни видови људске делатности су сточарство и ратарство. Данас су обрадива земљишта засејана пољопривредним културама, док је пашарење ограничено на још преостале ливаде.

На наведеном простору у прошлости је постојало два до три салаша (1995), данас егзистира само два и једна кућа за одмор, али враћањем земљишта приватним власницима дошло је до изградње још неколико нових салаша у окружењу Резервата. Постојање салаша је везано за низ негативних појава - преоравање земљишта, услед чега се уништава изворна вегетација, нестају значајна станишта птица овог подручја, пашарење, узнемиравање птица, загађивање земљишта и воде и др.

Обрада земљишта на подручју Резервата релативно је екстензивна, врши се на мањим парцелама, у приватном власништву. Интензивна примена хемијских средстава у заштити биља, као и минералних ђубрива у окружењу подручја које се штити, имала је вишегодишњи негативни утицај на Слано копово, Мало копово и околне ливаде.

Ловство, као традиционални начин коришћења, присутно на предметном простору и данас, спроводи се на начин регулисан законима и на принципима домаћинског газдовања, уз извесна ограничења уведена пројектованом заштитом, тако да не угрожава основне природне вредности подручја.

Унутар заштићеног добра постоји више пољских путева, који се понекад користе и за пролаз трактора, што може узнемирити птице, изазвати гажења легла и загађивања земљишта, па је у спровођењу заштите неопходна контрола њиховог коришћења.

Уништавање тршћака (паљење, сеча и др.) је редовна негативна појава унутар заштићеног подручја, која доводи до губитка станишта птица, које се срећу у зони емерзне вегетације.

Депоноване разних отпадних материја поред заштићеног добра је присутно на једној локацији, што захтева хитну санацију.

Вршени су покушаји коришћења посматраног подручја за рибњак, лечилиште и за експлоатацију нафте и гаса, па је у наредном периоду потребно користити ово подручје у складу са прописаним режимима и мерама заштите.

5. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Слано копово је раније имало више воде. Прокопавањем магистралног канала ДТД Нови Бечеј – Банатска Паланка на 2 km јужно и Кикиндског канала 4,5 km источно, Слано копово се нашло на њиховом сустицају, чиме је снижен ниво фреатске издани, због чега се храњење Сланог копова подземним водама нашло у дефициту. Такође, сматра се да је смањење количине воде у Сланом копову сложен проблем, чија генеза није последица само поремећаја водног биланса, него и вишегодишње суме падавина у неколико узастопних сушних година.

Наставак евентуалне експлоатације керамичарско-опекарске глине, чија лежишта се налазе изван подручја посебне намене, могао би имати утицаја на Резерват и непосредно окружење, па је потребно извршити претходна хидрогеолошка истраживања у наведеном контексту.

Уништавање аутохтоних станишта преоравањем пашњака, парлога, утрина и других аутохтоних станишта и изградња разних објеката, представљају највеће проблеме у заштити птица и природних вредности Резервата.

Истовремено, пољопривредна производња у широј регији, кроз укрупњавање парцела, сејање монокултура на великим површинама, а нарочито кроз хидромелиорационе захвате (одводњавање) изазвала је промене на заштићеном добру и његовој околини.

Оне се рефлектују у израженом губитку воде у језеру и у нестајању бара и копова, који су се од Сланог копова пружали до Меленаца и чинили повезан систем станишта значајне флоре и вегетације, а посебно орнитофауне.

Друмски саобраћај, присутан на граници Резервата (државни путеви I и II реда), представља потенцијални деградациони пункт у животној средини јер узрокује буку и загађење ваздуха, воде и земљишта, а може изазвати и биолошке и друштвене поремећаје, као и локалне утицаје (утицај на здравље становништва због смога), регионалне (емисије издувних гасова утичу на стварање киселих киша), па чак и глобалне (гасови који стварају ефекат стаклене баште).

Гасове емитоване из возила на моторни погон сачињава неколико стотина једињења. Значајна загађења узрокују течне и чврсте честице, чађ, угљен-монооксид (CO), угљен-диоксид (CO₂), азотни и сумпорни оксиди и угљоводоници. Емисије из возила такође, укључују перманентна једињења која могу опстати у животној средини дужи период. У такве спадају тешки метали (олово, кадмијум, полиароматични угљоводоници) и органохлор. Нека испарљива органска једињења су мутагена, канцерогена и неуротоксична (нпр. смртност од рака се повезује са изложеношћу бензолу и полиароматичним угљоводоницима).

Бука је специфичан вид загађења. Познато је да су дрumsка моторна возила један од главних извора буке, која произилази из заједничког дејства више појединачних извора од којих сваки производи буку мањег или већег интензитета. Као најзначајнији извори буке су: издувни и уисни систем, рад мотора и механичка бука, систем за хлађење, грејање, проветравање, пнеуматици, аеродинамичка бука и др.

Повећан ниво буке неповољно утиче на човеково здравље, психомоторне способности и радни учинак.

Реализација планиране електроенергетске инфраструктуре, уз поштовање свих потребних мера са аспекта заштите животне средине, неће довести до негативних утицаја, те проблеми у Просторном плану везано за електроенергетску инфраструктуру нису ни разматрани.

Проблеми из области заштите животне средине, везани за електронску комуникациону инфраструктуру нису разматрани у Просторном плану, с обзиром да изградња планиране и експлоатација постојеће нема негативних утицаја на животну средину.

6. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у планском документу и предметним елаборатом односно Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору обухвата Просторног плана.

У случају нереализовања Просторног плана, досадашње негативне тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- изостајање реализације одговарајућих мера и режима заштите Резервата, станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора, имало би за последицу нестанак екосистема са изворним, природним вредностима;
- стагнација и назадовање у привредном и целокупном развоју простора у обухвату Просторног плана;
- заузимање површина квалитетног пољопривредног земљишта за пољопривредну производњу, праћено повећањем активности загађивања земљишта, подземних и површинских вода, као и неконтролисаним применом хемијских средстава заштите у пољопривредној производњи;
- настављање неконтролисаног одлагања отпада на неуређене депоније, стихијски настале у непосредној близини подручја посебне намене, без спровођења санитарних мера заштите и са вероватноћом настајања нових површина;
- изостајање развоја категорије заштитног зеленила – ветрозаштитног и пољозаштитног.

7. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

У поступку израде Просторног плана и спровођења Стратешке процене утицаја овог планског документа на животну средину обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења. У току израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени прибављени су услови и сагласности од стране следећих надлежних институција³, организација и јавних предузећа:

- Министарство рударства и енергетике, Београд;
- Министарство заштите животне средине, Београд;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за управљање ризиком, Београд;
- Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, Београд;

³ Називи Покрајинских секретаријата су дати према Покрајинској скупштинској одлуци о покрајинској управи („Службени лист АПВ“, бр. 4/2010 и 4/2011).

- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту, Београд;
- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за спорт и омладину, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, Нови Сад;
- Покрајински секретаријат за здравство, Сектор за санитарни надзор и јавно здравље, Одељење у Зрењанину;
- Покрајински Завод за заштиту природе, Нови Сад;
- Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин;
- ЈВП „Воде Војводине“, Нови Сад;
- ЈП „Војводинашуме“, Петроварадин;
- Републички геодетски завод, Београд;
- Републички сеизмолошки завод, Београд;
- Републички хидрометеоролошки завод, Нови Сад;
- Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије;
- „Железнице Србије“, Акционарско друштво, Београд;
- ЈП „Путеви Србије“, Београд;
- РДУ Радио Телевизија Србије, Сертификационо тело РТС, Развој и сертификација, Одељење вишенаменске телекомуникационе мреже, Београд;
- Радио телевизија Војводине, Нови Сад;
- ЈП Електромрежа Србије, Дирекција за пренос електричне енергије, Погон техника, Београд;
- Транснафта, ЈП за транспорт нафте нафтоводима и деривата нафте продуктоводима;
- ЈП „Србијагас“, Нови Сад;
- НИС, Гаспром њефт, Нови Сад;
- Електровојводина д.о.о. Нови Сад, Електродистрибуција Нови Сад;
- Електровојводина д.о.о. Нови Сад, Електродистрибуција Зрењанин;
- ЈП „Пошта Србије“, ЈП поштанског саобраћаја „Зрењанин“, Служба за поштанске услуге и поштанску мрежу, Зрењанин;
- Телеком Србија, Предузеће за телекомуникације а.д. Београд, Дирекција за технику, Извршна јединица Зрењанин, Служба за планирање развој и инвестициону изградњу;
- Телеком Србија, Предузеће за телекомуникације а.д. Београд, Дирекција за технику, Функција за планирање и развој мреже и сервиса, Сектор за развој транспортне мреже, Београд;
- Теленор д.о.о., Нови Београд;
- ВИП мобиле д.о.о., Београд;
- Туристичка организација Војводине, Нови Сад;
- Општина Нови Бечеј, Одсек за урбанизам, стамбено комуналне послове и заштиту животне средине;
- „Ловачко удружење Нови Бечеј“, СРП „Слано копово“, Нови Бечеј;
- ЈП за комунално-стамбене послове „Комуналац“, Нови Бечеј.

Консултације са заинтересованом јавношћу и појединцима обављају се у току јавног увида, а резултати консултација саставни су део Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана на животну средину.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике, Покрајине и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму.

Генерално, општи циљ израде стратешке процене је провера у којој мери су интегрисани циљеви и принципи одрживог развоја у планским решењима предметног плана, чијом реализацијом се стварају услови за оптималну заштиту животне средине односно елиминацију, превенцију или минимизацију негативних утицаја на биодиверзитет, природне, културне и друге створене вредности и здравље људи.

Наведени циљ обезбедиће се одрживим управљањем заштићеним подручјима, заштитом и очувањем постојећих екосистема, аутохтоности и разноврсности предела, пејзажа и целокупне биолошке и предеоне разноврсности на подручју обухвата Плана, постизањем задовољавајућег квалитета површинских и подземних вода, земљишта, а индиректно и ваздуха и њихова заштита од загађења, континуираним мониторингом, уз фаворизацију коришћења обновљивих извора енергије.

2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите.

Посебни циљеви Стратешке процене су:

- 1) Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште);
- 2) Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана;
- 3) Очување предеоних карактеристика подручја;
- 4) Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности;
- 5) Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности;
- 6) Промоција и подршка развоју одрживог туризма.

Посебни циљеви Стратешке процене усклађени су са индикаторима стратешке процене дефинисаним **Правилником о Националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС”, број 37/11).**

3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица.

Приказ индикатора одрживог развоја је често лимитиран начином прикупљања и обраде статистичких података и траже дужи период обраде података, јер су у већини случајева изведени показатељи у Србији, за које је неопходна статистичка обрада на основу постојеће статистичке документације.

За индикаторе стања животне средине које није могуће квантитативно коментарисати услед недостатка података, могуће је квалитативно оценити кроз одређене утицаје или активности у простору, за које се очекује или процењује да могу имати значајне утицаје на животну средину.

Индикатори стратешке процене су припремљени према циљевима стратешке процене, на основу индикатора из **Правилника о националној листи индикатора заштите животне средине** („Службени Гласник РС“, број 37/11) и приказани су у следећој табели.

Посебни циљеви Стратешке процене	Индикатори
Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште)	1. Биолошка потрошња кисеоника БПК ₅ 2. Нутријенти у површинским и подземним водама 3. Индекс сапробности 4. Саобраћајно оптерећење на државном путу I и II реда 5. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја 6. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта 7. Употреба минералних ђубрива (kg/ha) 8. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10 km ² пољопривредног земљишта)
Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана	9. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину 10. Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) 11. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
Очување предеоних карактеристика подручја	12. Површине под природним пределима
Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности	13. Промена намене земљишта (%)
Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности	14. Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
Промоција и подршка развоју одрживог туризма	15. Интензитет туризма

Индикатори дефинисани у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских решења.

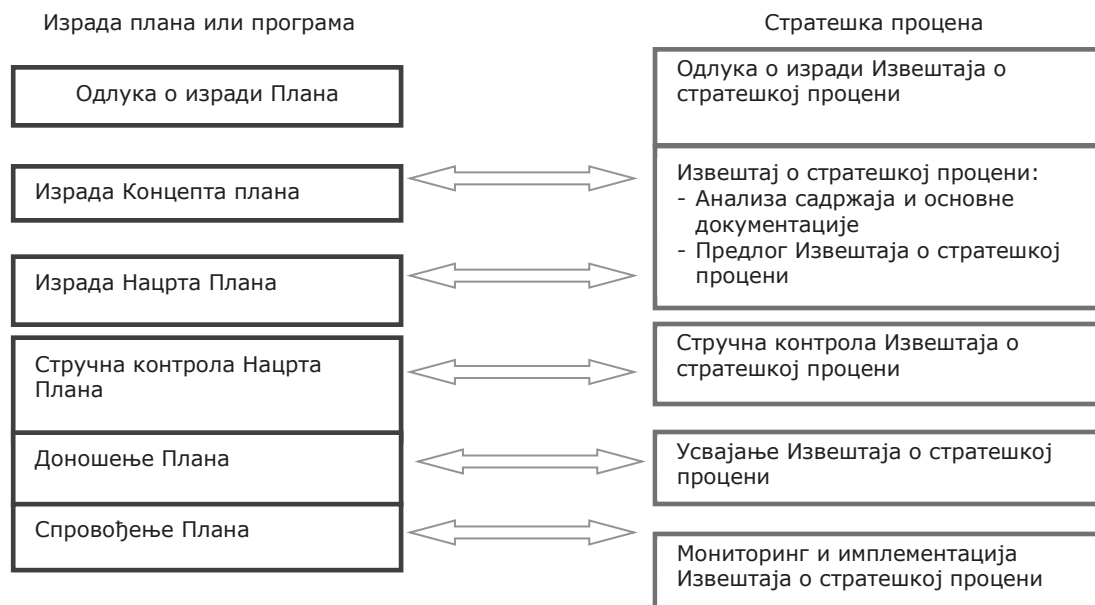
4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде стратешке процене утицаја на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања.

Истиче се и то да је стратешка процена утицаја делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама. Да би била потпуно интегрисана процедура израде стратешке процене утицаја треба да се преплиће са процедуром израде плана или програма.

Шема 1. приказује принцип, којим се руководило при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Плана и Стратешке процене.

Шема 1. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

С обзиром да је са израдом Просторног плана, вршена истовремена стратешка процена утицаја планских решења на животну средину, односно израда Извештаја о стратешкој процени предметног Просторног плана, циљеви ових документа су у потпуности међусобно компатибилни и усаглашени.

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих.

У процесу израде Плана и у поступку стратешке процене могућих утицаја планских решења на животну средину, потенцијала и ограничења у простору и животној средини, вредновани су следећи аспекти:

- природне карактеристике, постојеће стање и услови у простору;
- створене вредности, постојећа намена простора и досадашњи начин коришћења природних ресурса као и планирано уређење дефинисано планским решењима;
- степен уређености подручја;
- стање и статус природних и културних добара;
- услови надлежних институција добијених у поступку израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени;
- циљеви планских докумената вишег хијерархијског нивоа и циљеви предметног планског документа.

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити природних вредности и животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

С обзиром да Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину није дефинисао шта представљају варијантна решења Плана која подлежу стратешкој процени, разматрана су два могућа варијантна решења:

- **Варијанта - I** - да се Просторни план не усвоји;
- **Варијанта - II** - да се Просторни план усвоји и имплементира.

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана на животну средину утврђују се кроз процену и поређење постојећег стања, циљева и планских решења, ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте доношења или недоношења планског документа.

1. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА НЕУСВАЈАЊА ПЛАНА

Варијантно решење у контексту **неусвајања** Плана може за последицу имати:

- нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја подручја посебне намене;
- недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- непланску реализацију појединачних пројеката и делатности на појединим локацијама које не испуњавају претходне услове заштите простора и животне средине;
- неконтролисану и непланску градњу, што неминовно доводи до узурпирања и деградације пејзажних и природних вредности на подручју обухвата Плана и у окружењу;
- неадекватну заштиту и презентацију природних и културних добара;
- нерационално коришћење и деградацију пољопривредног земљишта;
- непоштовање мера обавезног инфраструктурног и комуналног опремања и уређења;
- непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу и предметног Плана.

2. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА

Циљ израде Плана је дефинисање планских решења за даљи одрживи развој предметног подручја, заштиту и одрживо коришћење природних ресурса (ваздуха, воде, земљишта, биљног и животињског света, заштићених природних вредности, биодиверзитета), рекултивацију и ревитализацију деградираних локација, заштиту животне средине, презентацију и одрживо коришћење природних добара и заштиту простора у целини.

Варијантним решењем у контексту **усвајања** Плана стварају се услови за:

- рационалну организацију, уређење простора и одрживи развој, заснован на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних и створених вредности и животне средине;
- заштиту природних вредности и животне средине, (заштиту од аерозагађивања, загађивања подземних и површинских вода, земљишта, заштиту од буке);
- заштиту и адекватну презентацију природних добара;
- оптимални квалитет живота на подручју у обухвату Плана;

- успостављање интегралног система за праћење стања животне средине тј. ваздуха, воде, земљишта, биомониторинга и буке (мониторинг);
- дефинисање мера заштите за хијерархијски ниже нивое, које ће се оперативно пројектовати и спроводити у процесу имплементације Плана;
- дефинисање мера заштите при реализацији појединачних пројеката у обухвату Плана уз обавезу процене утицаја на животну средину, прописивање и спровођење мера заштите, мера управљања ванредним ситуацијама и мониторинга животне средине;
- имплементирање обавезујућих смерница прописаних планским документима вишег хијерархијског нивоа;
- укључивање јавности у процес планирања и доношења одлука везаних за развој предметног подручја.

3. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене у односу на варијантна решења.

Табела 1: Циљеви стратешке процене

А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште);
Б. Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана;
В. Очување предеоних карактеристика подручја;
Г. Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности;
Д. Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности;
Ђ. Промоција и подршка развоју одрживог туризма.

Табела 2. Процена утицаја сектора Плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења

Сектор плана	Сценарио развоја	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ					
		А	Б	В	Г	Д	Ђ
Заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште)	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита од буке	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	0	+
Заштита природних добара, биодиверзитета и геодиверзитета	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита предела	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Уређење хидролошког режима	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Уређење и модернизација инфраструктуре	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	0	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	0	+
Примена обновљивих извора енергије	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита културног наслеђа	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+
Заштита од ванредних ситуација	ВАРИЈАНТА I	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА II	+	+	+	+	+	+

+	укупно позитиван утицај
-	укупно негативан утицај
0	неутралан утицај

Могући позитивни и негативни ефекти варијанти Просторног плана показују следеће:

- у варијанти да се План не донесе (варијанта рецесивног раста) и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати само негативни ефекти код готово сваког сектора и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја;
- у варијанти да се План имплементира (варијанта одрживог развоја) могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, који отклањају већину негативних тенденција у развоју посматране локације ако се План не би имплементирао.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

4. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Све намене у простору на подручју обухвата Просторног плана, расположиви потенцијали и наведена ограничења, која се манифестују одређеним утицајима на окружење, могу утицати на квалитет животне средине, угрожавајући је и деградирајући је.

У Стратешкој процени, у првом делу, анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет елемената животне средине у фази реализације Просторног плана. У том контексту, у Стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине и дефинишу планске мере заштите које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом.

У смислу смањивања и елиминисања могућих промена и негативних утицаја на животну средину неопходно је поштовање основних начела заштите животне средине и основних начела у планирању и остваривању планских решења, која се односе на заштиту природних ресурса, природних и културних вредности и уређење предметног простора.

Табела 3. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	О п и с
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 4. Процена величине утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја**Циљеви стратешке процене**

А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште);
Б. Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана;
В. Очување предеоних карактеристика подручја;
Г. Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности;
Д. Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности;
Ђ. Промоција и подршка развоју одрживог туризма.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене					
	А	Б	В	Г	Д	Ђ
Заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште)	+3	+2	+2	+3	+2	+2
Заштита од буке	+1	+1	+1	+1	0	+1
Заштита и очување заштићених подручја, изворних екосистема и укупног биодиверзитета	+3	+3	+3	+3	+1	+2
Заштита предела	+3	+3	+3	+3	+1	+2
Привреда	+2	+2	+2	+3	+1	+3
Заштита животне средине и здравља становништва	+3	+3	+3	+3	+3	+3
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+3	+3	+2	+1	0	+2
Уређење хидролошког режима Резервата	+3	+3	+3	+3	0	+2
Реконструкција и модернизација саобраћајне инфраструктуре	+2	+1	+1	+1	0	+2
Реконструкција и модернизација енергетске инфраструктуре	+1	+2	+1	+1	+3	+1
Примена обновљивих извора енергије	+2	+3	+1	+3	+3	+2
Заштита културног наслеђа	0	0	0	+1	0	+3
Заштита од ванредних ситуација	+1	+1	+1	+2	0	+1

Табела 5. Процена просторних размера утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште);
 Б. Заштита и очување заштићених подручја, постојећих аутохтоних екосистема и целокупног биодиверзитета на подручју обухвата Плана;
 В. Очување предеоних карактеристика подручја;
 Г. Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности;
 Д. Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и максимализација енергетске ефикасности;
 Ђ. Промоција и подршка развоју одрживог туризма.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене					
	А	Б	В	Г	Д	Ђ
Заштита природних ресурса (вода, ваздух и земљиште)	п	пн	п	пн	пн	п
Заштита од буке	п	пн	пн	п	о	п
Заштита и очување заштићених подручја, изворних екосистема и укупног биодиверзитета	пн	пн	пн	пн	пн	п
Заштита предела	пн	пн	пн	пн	пн	пн
Привреда	п	пн	п	п	п	п
Заштита животне средине и здравља становништва	п	п	п	п	п	п
Унапређење водопривредне инфраструктуре	п	п	п	п	о	п
Уређење хидролошког режима Резервата	пн	пн	пн	пн	о	пн
Реконструкција и модернизација саобраћајне инфраструктуре	п	п	п	п	о	п
Реконструкција и модернизација енергетске инфраструктуре	п	п	п	п	п	п
Примена обновљивих извора енергије	пн	пн	пн	пн	пн	пн
Заштита културног наслеђа	п	о	о	п	о	п
Заштита од ванредних ситуација	п	п	п	п	о	п

Табела 6. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Ознака	Размере утицаја
п	Могућ утицај у обухвату Плана
пн	Могућ утицај у оквиру посебне намене
о	

5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

5.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

5.1.1. Мере заштите ваздуха

Основна мера за спречавање и ограничавање негативног утицаја на квалитета ваздуха, као природног ресурса, односи се на успостављање мониторинга квалитета ваздуха, у складу са законском регулативом од стране надлежне институције, као и на следеће индиректне мере:

- коришћење еколошких енергената обновљивих извора енергије за грејање визиторског центра;
- реконструкција и модернизација постојеће путне мреже и успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;
- спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студија у којима ће бити дефинисане и мере заштите животне средине.

5.1.2. Мере заштите вода

На водном земљишту забрањена је изградња.

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу изузетно градити (у складу са: условима заштите животне средине, заштите станишта природних вредности, заштите културног добра и првенствено у складу са условима надлежног водопривредног предузећа):

- објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкција водотока;
- објекти инфраструктуре (саобраћајни, енергетски);
- објекти туризма и рекреације.

Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја ће се вршити у складу са донетом Уредбом о заштити. Заштита и коришћење водног ресурса подразумева оптимизирање режима вода, праћење стања и анализу квалитета вода.

Концепција заштите и коришћења водног ресурса на подручју СРП „Слано копово“ у планском периоду подразумева да се утврди стање, начин локалног оптимизирања режима вода и установи механизам мониторинга стања односно неопходно је обезбедити мониторинг еколошких и хидролошких параметара и на основу њих урадити модел управљања водом у Резервату, односно одржавању оптималних природних сезонских осцилација воде у Сланом језеру, уз одржавање природног салинитета. Приликом ревизије хидролошког режима, потребно је обухватити хидролошки непосредно утицајне површине и део каналске мреже.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода;
- у циљу заштите вода и водних ресурса, спроводити мере забране упуштања било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама;

- спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи;
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

5.1.3. Мере заштите земљишта

Заштита земљишта се обезбеђује:

- заштитом основне функције земљишта, заустављањем деградације земљишта и рекултивацијом деградираних површина;
- применом концепта органске пољопривреде и заменом конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
- рекултивацијом и ревитализацијом површина деградираних услед коришћења минералних сировина (експлоатација глине у непосредној близини Резервата) - обавеза је паралелно одвијање експлоатације са ремедијацијом деградираних површина у функцији заштите животне средине;
- забраном неорганизованог одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана и санацијом неуређених одлагалишта отпада у циљу заштите земљишта;
- спречавањем претварања ливада и пашњака у оранице;
- применом биоразградивих материјала у зимском периоду за одржавање проходности свих јавних путева.

5.1.4. Мере заштите природних добара

5.1.4.1. Заштићено подручје

Предеона целина - Специјални резерват природе „Слано копово“

На подручју специјалног резервата „Слано копово“ су издиференциране три предеоне подцелине:

- 1) режим заштите I степена површине 217,1367 ha;
- 2) режим заштите II степена површине 220,0667 ha;
- 3) режим заштите III степена површине 539,2455 ha, који обухвата остали део заштићеног добра.

Мере заштите предметног простора су дефинисане у сладу са режимима заштите.

На целом подручју специјалног резервата „Слано копово“:

1. Забрањено је:

- 1) извођење хидромелиорационих (бушења бунара, изградња канала и заливних система), грађевинских и других радова, осим радова који су у функцији унапређења еколошких услова станишта;
- 2) истраживање, као и извођење других радова, који мењају основне карактеристике станишта;
- 3) изградња објеката, осим чобанских колиба и торова за овце;
- 4) испаша свиња;
- 5) пошумљавање станишта;
- 6) отварање депонија и депоновање смећа.

2. Обезбеђује се праћење стања и унапређење свих типова станишта, животних заједница и биљних и животињских врста, посебно природних реткости и успостављање сталног мониторинга.

У специјалном резервату „Слано копово“ на подручју режима заштите I степена спроводе се мере утврђене законом, који уређује заштиту животне средине и посебне мере на унапређењу природних вредности добра (обезбеђење одговарајућег водног режима и санитарни лов).

На подручју режима заштите II степена:

1. Забрањено је:

- 1) сакупљање јединки и развојних облика биљних и животињских врста, осим за потребе заштите и научна истраживања уз посебну дозволу;
- 2) уништавање вегетације, осим у сврху унапређења рецентног стања природне вегетације, односно успостављања првобитне еколошке равнотеже;
- 3) у појасу од 100 m око језера испаша оваца и кретање стоке у периоду гнезђења и извођења младих од 1. априла до 1. јула;
- 4) лов у појасу 100 - 200 m око језера и пуцање у правцу зоне режима заштите I степена;
- 5) кошење траве до 15. јула;
- 6) уношење алохтоних врста.

2. Обезбеђује се:

- 1) редуковање бројности лисица;
- 2) повремено плављење станишта влажних, сланих ливада и тршћака;
- 3) лов према ловној основи;
- 4) кошење ливада после 15. јула;
- 5) туризам под условом:
 - да се осматрање врши само на за то одређеним областима без кретања по Резервату,
 - прилаз местима за осматрање мора се одвијати утврђеном трасом,
 - максимални капацитет ове зоне је једно осматрачко место.

На подручју режима заштите III степена:

1. Обезбеђује се:

- 1) постепено враћање пољопривредних површина које се налазе на подручју између копова у првобитно стање (ливаде и пашњаци);
- 2) редукација лисица;
- 3) регулисано кретање људи и возила;
- 4) обнављање делова тршћака (сечом или паљењем);
- 5) ограничена и селективна употреба вештачких ђубрива и хемијских средстава за заштиту биља.

Заштита и развој специјалног резервата „Слано копово“ спроводи се према Програму заштите и развоја, који садржи: циљеве, приоритетне задатке и активности на спровођењу режима заштите, активности на презентацији и коришћењу Специјалног резервата, задатке на заштити аутохтоних екосистема, регулисању водног режима, задатке у спровођењу активности на настањивању плавокљуне патке, извођењу научноистраживачких, културних, васпитно-образовних, информативно-пропагандних и других активности и средства потребна за реализацију овог програма, као и начин њиховог обезбеђења.

Подручје планирано за заштиту

Подручје Слатине Баната је планирано за заштиту. Садржаје и активности наведеног подручја треба планирати у складу са мерама заштите станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја.

5.1.4.2. Предеона целина станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и типови станишта

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

1. забрањено је: мењати намену површина (осим у циљу еколошке ревитализације станишта), преоравати површине под природном вегетацијом; уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта; подизати соларне и ветрогенераторе, градити рибњаке, отворати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња.

2. неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0.05 ha.

3. прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже, укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање заштитног зеленила, сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња, паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

4. приликом реализације трасе катастарски дефинисаног двонаменског канала који се протеже од постојећег Кикиндског канала на истоку до локалитета Шимућ, западно од пута Нови Бечеј - Кикинда, потребно је посебно:

- извршити зацевљивање почетног дела трасе канала, од руба Кикиндског канала, поред главне депресије локалитета Девесиље, у правцу ка цркви Арача. Дужина зацевљивања минимално је 150 метара, а оптимално 300 метара;
- након зацевљивања дела трасе канала, потребно је сву претходно ископану земљу вратити на место ископа и изравнати терен до коте пре радова;
- на потезу зацевљења канала, радове изводити на начин да се избегне оштећивање и исушивање депресија које налажу на трасу канала, са његове источне стране у оквиру заштићеног станишта;
- почетак новог канала ка постојећем Кикиндском каналу тако пројектовати да се спречи истицање површинске воде из природних депресија источно од тог локалитета, где се налазе најважнија станишта строго заштићених врста;
- на осталом делу трасе новог канала, у правцу пута Нови Бечеј-Ново Милошево, може се формирати отворени канал, с тим да је забрањено ископану земљу одлагати и разастирати на природним травним стаништима и слатинским депресијама;
- за потребе кретања механизације до локације извођења радова, користити постојеће приступне путеве и стазе, а приликом извођења радова избегавати кретање механизације по влажним стаништима;
- предвидети обавезу сакупљања комуналног и другог отпада, током радова и након завршетка у одговарајуће посуде или на други одговарајући начин обезбедити њихову редовну евакуацију на одговарајућу локацију утврђену за ту намену;
- у случају изливања опасних материја загађени слој земљишта мора се уклонити и одложити на на одговарајућу локацију утврђену за ту намену. На месту изливања нанети нови незагађени слој земљишта.

5.1.4.3. Предеона целина еколошких коридора

У циљу већег очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора потребно је придржавати се следећих услова:

1. промена намена или културе површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила је дозвољена само ако не угрожава функционалност еколошког коридора;
2. обезбедити повезивање слатинских станишта заштићених врста очувањем постојећих ливада и пашњака коридора, као и унапређењем стања обалног појаса мелиоративних канала;
3. обезбедити повезивање степских и шумостепских станишта заштићених врста подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
4. очувати приобални појас водних тела у блиско природном стању:
 - поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора свести на најнеопходнији минимум. Поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама, које су саставни део заштитног зеленила. Поплочани или бетонирани делови обале не могу бити стрмији од 45°, изузев пристана, а структура њихове површине треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија;
 - током поправке/реконструкције постојећих обалоутврда прекидати их мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде. Нагиб мањи од 45° и мала оаза природне вегетације) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице водотока/канала;
 - обезбедити отвореност канала/водотока по целој дужини (одстранити постојеће цевоводе);
 - прибавити посебне услове заштите природе од надлежног Завода за израду техничке документације регулације водотока, поплочавања и изградње обала, изградње или обнављања мостова и саобраћајница;
5. на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода односно линије средњег водостаја водотока;
6. испод мостова као и на местима укрштања саобраћајница са еколошким коридорима, приликом изградње или реконструкције наведених објеката применити техничко-технолошка решења којима се обезбеђује безбедно кретање дивљих врста уз коридор;
7. избегавати директно осветљење коридора и применити одговарајућа техничка решења у складу са еколошком функцијом локације (тип и усмереност светлосних извора, интензитет и период осветљење, боја светлости итд.) у складу са потребама јавних површина;
8. у простору еколошког коридора забрањено је одлагање отпада и свих врста опасних материја (резервоари горива и сл.) и нерегуларно одлагање отпада;
9. стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета (испаша, кошење и сл.) на простору еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља.

Очувати и унапредити континуитет зелених површина чија структура подржава функције еколошког коридора:

1. очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обала. Приликом уређења континуираног појаса заштитног зеленила обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста.
2. заштитни појас канала и канализованих водотокова (код локалних коридора у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m) треба да има травну вегетацију која се одржава редовним кошењем и која не може бити засенчена дрворедом. Забрањено је узурпирати заштитни појас коридора преоравањем, изградњом објеката и сл..
3. обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта.
4. на грађевинском земљишту, наменити приобаље деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности а урбане садржаје потребно је распоредити по принципу зонације. На просторима, где не постоје услови за формирање напред описаног појаса заштитног зеленила (саобраћајнице и сл.), обалу визуелно одвојити од простора људских активности зеленилом висине 1-3 m;
5. током планирања заштитног зеленила објеката/блокова, уз међне линије парцела које се граниче са обалним појасем наведених водотокова, формирати вишеспратно заштитно зеленило минималне ширине 3-5 m (у зависности од величине парцеле/блока).
6. забрањено је сађење инвазивних врста, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста и обезбедити редовно одржавање зелених површина.

Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта

1. **До 500 m од коридора/станишта ван грађевинског подручја** (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):

1.1. Забрањује се изградња:

- нових стамбених, производних и других објеката чије је коришћење везано за присуство људи или животиња, осим објеката под тачком 7.3.1. б) и ц) и објеката инфраструктуре;
- ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина).

1.2. Ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

2. **До 200 m од коридора/станишта** ограничава се:

2.1. Изградња укопаних складишта на она чије се дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде и која су изграђена на начин којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор.

2.2. Израда планова на планска решења којима се обезбеђује:

- примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
- дефинисање правила озелењавања грађевинском дозволом и забрана коришћења инвазивних врста.

2.3. **До 200 m од коридора/станишта ван грађевинског подручја** (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):

2.3.1. Ограничава се изградња објеката:

- на саобраћајнице чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;

- на пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста;
- на објекте у воћарским-виноградарским зонама;
- на саобраћајнице чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица.

2.3.2. Ограничава се изградња електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења, која спречавају колизију и електрокуцију птица.

2.3.3. Забрањено је пошумљавање/ подизање ваншумског зеленила у заштитној зони слатинско-степских станишта и травних коридора.

2.3.4. До 200 метара од коридора /станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња објеката:

- на оне чије граничне вредности индикатора буке не прелазе утврђене норме за чисто стамбена подручја (55-45 dB(A)), а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор;
- који захтевају поплочавање и/или осветљење, на минимално растојање 50 m од обале коридора.

2.4. **До 50 m од коридора или станишта** ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује:

2.4.1. Проходност еколошког коридора површинских вода (забрана ограда појаса уз обалу или примена типова оgrade које омогућују кретање ситних животиња).

2.4.2. Континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта.

2.4.3. Лоцирање објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење на што већој удаљености од коридора/станишта, а најмање 20 m у случају парцела чије димензије не омогућују изградњу објеката на удаљености већој од 50 m.

2.4.4. Приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.

2.5. **До 50 m од коридора или станишта** забрањује се:

2.5.1. Примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту.

2.5.2. Уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта на растојању мањем од 50 m од коридора/станишта, изузев за инфраструктурне објекте.

2.6. **До 50 m од коридора или станишта ван грађевинског подручја** (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) ограничава се изградња:

2.6.1. Надземне инфраструктуре на деоницама оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица.

2.6.2. Објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката.

2.6.3. На пољопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење просторне целине датог станишта (објекти сточарства, рибарства) који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста.

За изградњу далековода, експлоатацију минералних сировина и извођење радова који могу довести до измена у водном режиму предметног подручја, неопходно је прибавити посебне услове заштите простора од надлежног завода за заштиту природе.

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

5.1.5. Мере заштите од буке

Мере заштите од буке у животној средини врше се у складу са Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10) и подзаконским актима.

5.1.6. Мере заштите при управљању отпадом

У циљу ефикасног управљања отпадом на подручју Плана извршиће се санација и рекултивација постојеће депоније.

У простору еколошког коридора и зони непосредног утицаја ширине до 200 m од коридора, забрањено је одлагање отпада и свих врста опасних материја, складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) и нерегуларно одлагање отпада.

5.1.7. Мере приликом изградње и експлоатације инфраструктуре

Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура

Опште мере предвиђене законским и другим прописима, подразумевају нормативе и стандарде који се примењују при изградњи овакве врсте објеката, као и при избору опреме и уређаја.

Овим мерама обухваћени су и услови надлежних органа и организација код издавања услова, одобрења и сагласности за изградњу објеката, извођење радова и употребу објеката. При изградњи, морају се поштовати сви технички прописи предвиђени Законом.

Опрема треба да буде атестирана, прописно заштићена, обележена и са свим упутствима за безбедан рад.

Да би се избегао негативан утицај надземних водова, нарочито виших напона, на људе, ове водове је потребно градити ван насељених места, у атару, а око њих је потребно обезбедити заштитне коридоре, у којима није дозвољена изградња објеката за становање као ни других објеката.

Техничким мерама, постављањем заштитног ужета и уземљењем, надземни вод ће се штитити од пренапона услед атмосферског пражњења.

При изградњи антенских стубова и постављању антенског система за пренос сигнала морају се поштовати мере предвиђене законским и другим прописима, које подразумевају нормативе и стандарде за ту врсту објеката, као и мере и услове, које утврђују надлежни органи и организације.

Антенски стуб, као носач антена за потребе одвијања електронског комуникационог саобраћаја, пројектовати у складу са Правилником о техничким мерама за изградњу, постављање и одржавање антенских постројења („Службени лист СФРЈ”, број 1/69), Правилником о техничким нормативима за заштиту од атмосферског пражњења („Службени лист СРЈ”, број 11/96), стандардима за громобранске инсталације, челичне конструкције за ношење антена - прорачун, конструисање и извођење, стандардом о максималним нивоима излагања људи радио-фреквенцијским електромагнетним пољима.

Простор око релејне станице мора бити ограђен и недоступан за улазак неовлашћених лица, као и приступ објекту за смештај опреме и пењање на антенски стуб.

На видљивим местима треба поставити упозорења о забрани приступа антенама.

Приступ антенама могу имати само професионална лица која у случају интервенције и рада непосредно поред антена морају искључити радио-релејни предајник. Антенски стуб и антене морају имати адекватну громобранску заштиту. Обавезно треба вршити мерења електромагнетног зрачења у близини стуба. У случају прекомерног зрачења које потиче од квара, предајник се мора искључити и што пре приступити отклањању узрока.

Све инсталације за потребе рада овог система у комплексу се морају каблирати. Све електроинсталације се морају одржавати у исправном стању.

Саобраћајна инфраструктура

Реконструкцију постојећих саобраћајних капацитета, категорисаних путева и железничке пруге потребно је реализовати уз поштовање прописаних режима и мера заштите.

Код изградње нових саобраћајних капацитета, потребно је придржавати се постојећих законских прописа и правилника, у циљу смањења деградације природе и смањења заузимања земљишта.

Водопривредна инфраструктура

Водни објекти за коришћење вода

Планско решење снабдевања водом засновано је на захватању воде за пиће индивидуално, путем бунара бушених у границама локалитета.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Санитација визиторског центра обављаће се по принципима руралне санитације са одвођењем отпадних вода у индивидуалне или групне водонепропусне објекте и комбинацију са секундарним билешким пречишћавањем, уз оперативну организацију даљег поступка са отпадним водама, односно, уклањања и коришћења у пољопривреди на санитарно безбедан начин како не би дошло до загађења површинских и подземних вода.

Водни објекти за уређење водотока

У оквиру подручја посебне намене као вишенамени, Хидро систем Дунав-Тиса-Дунав (ХС ДТД) служи за наводњавање, снабдевање рибњака, индустрије и насеља водом, пловидбу, рекреацију, туризам, спортове на води, одводњавање сувишних вода, заштиту од штетног дејства вода и спровођење вода које дотичу са територија суседних земаља, прихватање пречишћених употребљених вода, и др..

У границама обухвата Плана налазе се следећи канали који су у надлежности сектора ХС ДТД:

- канал Банатска Паланка-Нови Бечеј од стационаже km 133+000 до km 141+500;
- Кикиндски канал **од стационаже km 0+000 до km 8+000.**

Оба канала су део јединственог ХС ДТД са диригованим водним режимом, који се диригује по јасно дефинисаним правилницима (Правилник о одржавању водног режима на ХС ДТД и Правилник за одбрану од поплава ЈВП Воде Војводине – сектор ХС ДТД).

Канали су грађени наменски за одводњавање (одвођење сувишних унтрашњих вода са пољопривредног и осталог земљишта до реципијената), снабдевање водом свих корисника, а пре свега заливних система и рибњака, као и за пловидбу.

У посматраним границама налазе се делови подсистема „Копов“, „Бечејски“, „Шимуђ“, „Бурза“, „Галацки“ и „Керекто-Бочар“ који су пројектовани као вишенаменски. Сви ови хидросистеми су пројектовани у периоду између 1960. и 1970. године, али због недостатка средстава нису сви изведени (нису изведени системи за одводњавање „Бечејски“ и „Шимуђ“).

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода – одводњавање

Регулисање водног режима у земљишту, уз поштовање услова заштите природе и изградњу и реконструкцију постојећих система за одводњавање, омогућиће побољшање пољопривредне производње.

Распрострањеност и изграђеност водопривредне инфраструктуре на територији је задовољавајућа, али је због њихове запуштености и неодржавања, проблем одводњавања сувишних вода и даље присутан.

Полазиште за техничка решења у домену хидротехничких мелиорација је ревитализација постојећих мелиорационих система и постепено смањење садашњег заостајања Србије у домену наводњавања, изградњом нових система на земљиштима највиших бонитетних класа.

Будући системи се планирају као интегрални мелиорациони системи (одводњавање, наводњавање, заштита од спољних вода), са свим мерама хидротехничких и агротехничких мелиорација.

Системи за одводњавање реализују се тако да се уклапају у решења интегралног уређења простора, при чему се води рачуна о потреби касније доградње и система за наводњавање.

Одводњавање на простору обухваћеном Планом се врши преко детаљне каналске мреже горе наведених подсистема, гравитационо или преко црпних станица. Водозахват на каналу Банатска Паланка-Нови Бечеј на стационажи km 136+100, предвиђен је за снабдевање водом доводног канала до природне депресије „Мала Копов“, преко које се Слано копово допуњује водом. Укупна површина депресије је око 70 ha, а укупна количина воде потребне за одржавање максималног нивоа воде у њој у току једне године износи око 500.000 m³. Довод воде до депресије „Мала Копов“ обезбеђена је доводним каналом кроз „Шибулову Копов“ и кроз пропуст са уставом испод ДП бр. 117. на стационажи km 7+000. Вода се из доводног канала гравитационо излива у Малу Копов кроз пропуст, а уставом се регулише водостај узводно и низводно од пропуста. Канал је дужине 2700 m, а радни ниво је на коти 76.20 mАНВ, али се он може подићи на максималну коту и у каналу и у депресији на 76.40 mАНВ. Снабдевање водом је обезбеђено захватањем из канала Банатска Паланка - Нови Бечеј, покретном пловном црпном станицом.

Сваки канал детаљне каналске мреже би требао да има, у уском појасу водног земљишта у ванграђевинском реону, по минимум 10 метара ширине за инспекциону стазу и на левој и десној обали канала. Међутим, пошто захтеви водопривреде приликом комасационих и осталих радова нису испоштовани, у неким случајевима није остављен простор за радно инспекциону стазу за прилаз каналу приликом одржавања или реконструкције. Редовно одржавање се махом своди на уклањање растиња и измуљивање због одржавања протикајућег профила.

Извађени муљ се депонује у посебне касете у непосредној близини, које су такође водно земљиште, а после неколико година (обично до 5 година) након што се осуши, разастире се.

Планирана каналска мрежа, за коју је већ резервисано и одвојено водно земљиште, реализоваће се када се стекну одговарајући услови, у смислу средстава за њихову реализацију.

5.1.8. Мере заштите живота и здравља људи

Адекватна имплементације планских решења у области заштите животне средине, пре свега препоруке и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину и стратешких процена планова на животну средину имају важну улогу у очувању здравља људи. У контексту заштите природних ресурса (вода, ваздух и земљиште) на простору посебне намене, предвиђене су одређене мере и активности, чијом реализацијом ће се зауставити њихова даља деградација, а унапредиће се квалитет животне средине, а индиректно и здравља људи овог подручја.

У циљу заштите *животне средине* од загађења предвиђене су следеће мере:

- планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- успостављање система праћења и контроле нивоа загађености ваздуха, воде и земљишта, биомониторинга и мониторинга буке (уз државни пут);
- подизање квалитета и модернизација постојеће саобраћајне мреже;
- око инфраструктурних система неопходно је формирати заштитне коридоре у контексту заштите околине и становништва од потенцијалних негативних утицаја;
- адекватно одлагање комуналног отпада и сточних лешева у складу са Стратегијом управљања отпадом и важећим законским актима;
- евентуално вршење истраживања минералних сировина уз примену свих мера заштите животне средине у складу са Законом о рударству и условима Завода за заштиту природе;
- на туристичким локалитетима проблем одвођења отпадних вода ће се решавати путем компактних мини – постројења за пречишћавање отпадних вода или изградњом водонепропусне септичке јаме;
- вршиће се одржавање постојећих мелиоративних канала (чишћење канала од муља и растиња);
- у непосредном окружењу Резервата препорука је оријентисати се на органску пољопривреду и елиминисати конвенционалну методу употребе хемијских средстава заштите биљака у производњи;
- након завршене експлоатације минералних сировина (глина), у непосредном окружењу Резервата, неопходно је извршити санацију и рекултивацију земљишта, у складу са Законом;
- формирање заштитног зеленила дуж еколошких коридора и државних путева;
- санација и рекултивација неуређене депоније, која се налази у непосредном окружењу Резервата.

Уредбом о заштити Специјалног резервата природе „Слано копово“ ограничено је коришћење водног ресурса на подручју Резервата, јер се режимом заштите забрањује свака изградња објеката и забрањују сви хидротехнички радови који мењају карактер подручја (бушења бунара, изградња канала и заливних система), изузев у функцији заштите природе и развоја рекреативно - туристичких активности.

Због уређења хидролошких услова неопходно је израдити План интегралног управљања воденим ресурсима, Акциони план упумпавања воде у Поштино копово са програмом праћења елемената водног режима у Поштиној копови и Великом копову, пратити кретање салинитета воде на Великој копови и израдити програм праћења климатских промена.

Радови на заштићеном простору, који нису забрањени, као и радови у непосредној близини заштићеног добра, подлежу обавезној изради Студије о процени утицаја на животну средину, полазећи од одредаба Закона о процени утицаја на животну средину. Одређеније услове, као правила реда и понашања корисника и посетилаца на заштићеном подручју, утврдиће Старалац посебним актом, а по претходно прибављеним условима и мишљењу Завода за заштиту природе Србије.

За планске документе у заштићеним природним добрима израђује се стратешка процена утицаја на животну средину.

За објекте на подручју заштићеног природног добра и у непосредној близини заштићеног добра, инвеститор је дужан да се обрати надлежном органу Захтевом за одређивање потребе израде студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09).

Мере заштите од ванредних ситуација

Елементарне непогоде

На подручју Просторног плана континуирано ће се спроводити мере заштите и одбране од елементарних непогода, које настају као последица климатских, хидролошких, орографских и сеизмичких карактеристика.

На подручју Просторног плана изграђене су 2 (две) противградне станице, са којих се током сезоне одбране од града испљују противградне ракете. У пречнику од 100 m од противградних станица није дозвољена градња нових објеката без сагласности Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

Удеси

Концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода и технолошких удеса базира се на минимизацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су евидентно угрожени овим појавама. Надлежности, обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама дефинисане су Законом о ванредним ситуацијама.

Одредбе овог закона односе се на израду Планова заштите од удеса и предузимање мера за спречавање и ограничавање утицаја, успостављање адекватних одговора на ванредне ситуације које су узроковане елементарним непогодама, техничко -технолошким несрећама - удесима и катастрофама.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

6. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Анализа процењених утицаја Просторног плана на животну средину извршена је у односу на врсту утицаја, вероватноћу утицаја, природу утицаја, интензитет активности у простору, трајање и просторну димензију утицаја.

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација Плана обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином. Планирани мониторинг животне средине омогућиће и контролу утицаја Плана на животну средину.

Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Плана, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Плана.

Сва планска решења, предвиђена у контексту заштите и одрживог коришћења овог међународно важног подручја свакако имају кумулативног утицаја на чиниоце животне средине и очување биодиверзитета.

Коришћење пољопривредног земљишта, базирано на примени мера биолошке агрокултуре, биће у функцији заштите тла од загађења, а индиректно и водоносних слојева.

Органска производња представља неку врсту решења коју подржава Рамсарски биро и Конвенција за борбу против дезертификације.

Формирањем зелених заштитних појасева ће се обезбедити заштита предметног простора од еолске ерозије, буке и потенцијалног аерозагађења (поред путева).

Развој туризма и експлоатација туристичких локалитета може имати потенцијално негативне утицаје на земљиште, а индиректно и на воду, као природни ресурс, у случају непредузимања предвиђених мера заштите животне средине. Карактер ових утицаја може бити краткотрајан, у зависности од реализације планираних мера.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се предпоставља и за посматрани простор.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Овим Просторним планом дефинисано је уређење, коришћење и заштита подручја посебне намене кроз планска решења развоја, која је обавезно уградити приликом израде просторног плана општине, која се налази у обухвату Просторног плана. Поред тога, дате су основне смернице за простор изван подручја посебне намене кроз поглавље „Смернице за уређење простора ван подручја посебне намене“ (по основним категоријама земљишта и то за пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљишта), које је потребно детаљније разрадити кроз израду просторног плана.

До доношења новог просторног плана, примењиваће се важећи план, у деловима који нису у супротности са овим Просторним планом.

Предметним Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину утврђује се обавеза будућим инвеститорима да у поступку даље разраде планског документа, за потребе прибављања одобрења за изградњу, израде Студију процене утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09). Студија процене утицаја израђује се на нивоу генералног, односно идејног пројекта и саставни је део захтева за издавање одобрења за изградњу.

Процена утицаја врши се за све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретних културних добара.

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби израде или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано поменутим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је Законом, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга је један од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у пракси. Програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину, следеће делове:

- 1) опис циљева Просторног плана;
- 2) индикаторе за праћење стања животне средине;
- 3) права и обавезе надлежних органа; и
- 4) поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Опис циљева Просторног плана је наведен у поглављу I-2.2. овог Извештаја. Основни циљ Програма праћења стања животне средине је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите, у зависности од степена угрожености и врсте загађења.

Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности на простору у обухвату Просторног плана, чиме се стварају услови за рационално управљање овим простором.

Према Закону о заштити животне средине, Република, аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима, а циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга;
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- дефинисање мониторинга загађивача;
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног регистра извора загађивања;
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Праћење стања животне средине и утицаја који поједини сектори својим деловањима имају на животну средину, врши се систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

На подручју обухвата Просторног плана није успостављен континуални мониторинг квалитета ваздуха, воде, земљишта и буке.

Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, током израде стратешке процене врши се избор одговарајућих индикатора, на основу којих се врши оцењивање планских решења, са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, утврђивање неповољних утицаја и даје се предлог мера за спречавање или смањење идентификованих утицаја.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предложен је на основу дефинисаних циљева стратешке процене у претходним поглављима.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- успостављање биомониторинга на посматраном подручју;
- контролу и праћење квалитета вода;
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци;
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке.

2.1. БИОМОНИТОРИНГ

Упоредо са мониторингом основних параметара (ваздух, вода, земљиште и бука), програм мониторинга обухвата и систем праћења билошких промена у времену и простору - **биомониторинг**, који на најбољи начин приказује комплекс природних и антропогених појава, утицаја и процеса.

Биомониторинг обухвата поједине врсте биљака и животиња, њихове популације, а код изузетно ретких врста, чак и поједине индивидуе.

Посебан значај у биомониторингу заузима континуирано праћење последица негативних антропогених утицаја на природну средину кроз директно нарушавање појединих функционалних елемената екосистема, али и кроз непосредни утицај на поједине ретке, односно осетљиве врсте и њихова станишта.

У функцији биомониторинга потребно је изабрати биоиндикаторе на основу истраживања надлежних и стручних институција, у складу са досадашњим системом биомониторинга који је спровођен на простору Резервата.

2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Контрола квалитета ваздуха се остварује праћењем нивоа загађујућих материја у ваздуху у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха и Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздуху.

Захтеви квалитета ваздуха су:

- граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху;
- горње и доње границе оцењивања нивоа загађујућих материја у ваздуху;
- границе толеранције и толерантне вредности;
- концентрације опасне по здравље људи и концентрације о којима се извештава јавност;
- критични нивои загађујућих материја у ваздуху;
- циљне вредности и (национални) дугорочни циљеви загађујућих материја у ваздуху;
- рокови за постизање граничних и/или циљних вредности, у случајевима када су оне прекорачене у складу са Законом о заштити ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се и на основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха.

2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско **контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода**, на прописан начин на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање, Правилника о опасним материјама у водама и Правилника о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода.

У циљу утврђивања мера, које треба предузимати ради заштите вода од загађивања и контроле резултата реализованих мера заштите, потребно је, поред систематског праћења квалитета површинских и подземних вода који врши Републички хидрометеоролошки завод, додатно вршити и контролу квалитета површинских и подземних вода.

Стандарди квалитета животне средине за површинске воде постижу се:

- смањивањем годишњих нивоа емисије приоритетних супстанци и престанком емитовања приоритетних супстанци у површинске воде;
- смањивањем концентрације приоритетних супстанци до њиховог потпуног елиминисања у површинским водама.

Обавеза лица (правног или физичког) које испушта приоритетне супстанце у површинске воде је да усклади своје емисије са стандардима квалитета животне средине за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, прописаним Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање.

Предузећа која врше испитивање квалитета подземних вода, као и испитивање квалитета отпадних вода, дужна су да резултате испитивања доставе Републичком хидрометеоролошком заводу и јавном водопривредном предузећу месечно, а у случају хаваријског загађења воде, у току истог дана.

Физичко-хемијска и бактериолошка анализа воде за пиће треба да се врши у складу са Законом о водама и Правилником о хигијенској исправности воде за пиће.

2.4. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Земљиште, као условно обновљив природни ресурс, подноси све већи притисак. Коришћењем земљишта често долази до поремећаја равнотеже појединих састојака земљишта, што неминовно доводи до његовог оштећења.

Једна од мера заштите и очувања земљишта је спровођење мониторинга, што представља праћење промена у пољопривредном и непољопривредном земљишту, а посебно праћење садржаја опасних и штетних материја као и интегрално посматрање са другим чиниоцима животне средине у систему заштите.

Контрола квалитета земљишта спроводи се у складу са Законом о заштити животне средине, Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања. Индикатори се оцењују на основу општих елемената за оцену ризика од деградације земљишта који су дефинисани Уредбом.

Степен урожености земљишта од хемијског загађења одређује се на основу вредности загађујућих материја датих у посебном пропису којим се регулишу граничне вредности опасних и штетних материја у подземним водама, као и у посебним прилозима Уредбе, који се односе на ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода и земљишта.

Праћење параметара квалитета земљишта на подручју обухвата Плана је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, обзиром да је вршено утврђивања квалитета земљишта предметног простора (Резервата), у 2002.г, 2003.г. и 2004.г. и 2010.г. на одређеним местима, за које је утврђена евидентна угроженост.

У случају прекорачења граничних и ремедијационих вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности, које могу указати на значајну контаминацију земљишта, као и у случају прекорачења граничног нивоа концентарција загађујућих материја у подземним водама, врше се додатна истраживања на контаминираним локацијама ради утврђивања степена загађености и израде ремедијационих програма.

Ремедијациони програми и пројекти ремедијације реализују се уколико просечна концентрација било које опасне или штетне материје прелази ремедијациону вредност дефинисану Уредбом у више од 100 m³ запремине водоносног слоја или у више од 25 m³ запремине земљишта на контаминираним локацијама.

2.5. МОНИТОРИНГ БУКЕ

Ниво буке у животној средини контролише се системским мерењем буке које обезбеђује јединица локалне самоуправе. Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи. Предлог је да се за праћење нивоа буке одреде мерна места на најфреквентнијим локацијама у близини већих путних праваца односно државних путева.

2.6. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Програм праћења стања животне средине обухваћен је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 13/10);
- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10);
- Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС”, бр. 6/16);
- Уредбом о класификацији вода („Службени гласник РС”, број 5/68);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Правилником о опасним материјама у водама („Службени гласник РС”, број 31/82);
- Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС”, број 33/16);
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање („Службени гласник РС”, број 23/94);
- Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 72/10);
- Правилником о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС”, број 72/10);
- Правилником о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања јавности („Службени гласник РС”, број 80/10);
- Правилником о методологији за израду акционих планова („Службени гласник РС”, број 72/10);
- Правилником о садржају планова квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, број 21/10).

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима. Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају појаве неочекиваних негативних утицаја, у смислу ванредних ситуација, неопходно је поступати у складу са важећом законском регулативом: Закон о заштити животне средине, Закон о ванредним ситуацијама, Закон о потврђивању Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 42/09), Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 102/07), Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени гласник СФРЈ-Међународни уговори“, број 11/86) и др.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ**1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ**

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Стратешка процена је израђена на основу просторно планске документације, расположивих статистичких података, као и података добијених за потребе израде Плана и Стратешке процене и валоризације терена.

У Елаборату су анализирани све Планом предвиђене активности, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину, и на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа. Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. најпре се утврђују полазне основе стратешке процене, које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа;

2. анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, анализираних кроз природне услове (вредновање квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком итд);
3. затим се врши процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. након тога предлажу се мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Плана, мере за унапређење стања животне средине, мере за праћење стања животне средине које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Плана.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У току израде Стратешке процене, поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, обрађивач се сусрео и са проблемом веома скромног информационог система о животној средини, као и са непостојањем Програма праћења стања параметара животне средине на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине. Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде Просторног плана.

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја остратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу правилника. Такође, проблем је био и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину од стратешке процене утицаја. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у детаљну квантификацију јер је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, а нагласак је, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од великог низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна је партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне, покрајинске и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Просторног плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Просторног плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом, којим се уређује поступак доношења Просторног плана.

Орган надлежан за припрему Просторног плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Просторном плану.

Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Просторног плана, орган надлежан за припрему Просторног плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Просторним планом надлежном органу на одлучивање.

Приказ разлога за избор одговарајућих планских решења током разматрања варијантних решења и начина на који су планска решења усклађена са заштитом животне средине.

Просторним планом нису разрађивана и предложена варијантна решења. Предметним планом је дато решење адекватно планираној намени простора. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења и правила изградње, дефинисани су основни коридори инфраструктурних система и утврђени су критеријуми коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота и рада корисника простора и услуга.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација просторно - планских решења и мера заштите прописаних планским документом обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином.

Планирани мониторинг животне средине омогућиће контролу утицаја спровођења просторно - планских решења на животну средину. Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Просторног плана, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату овог Просторног плана.

Мере заштите дате овим Извештајем обавезан су елеменат квалитетног управљања животном средином и представљају минимум обавеза за све субјекте чије ће активности имати утицаја на локалном, али и ширем нивоу у односу на подручје обухвата Плана, усмеравајући на савремене начине планирања и уређења простора, коришћења и заштите природних ресурса и вредности, као и обезбеђења оптималних услова за живот и рад људи заснованих на начелу одрживог развоја.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО